

SNIMANO!

Z A P I S N I K

**sa 3. sjednice Istražnog povjerenstva za utvrđivanje
činjenica u vezi okolnosti nastanka poslovnog koncerna
Agrokor**

Hrvatskoga sabora, održane 3.studenoga 2017.,

u dvorani "Ivana Mažuranića", Trg sv. Marka 6.

Početak u 10,06 sati

**Predsjedava: ORSAT MILJENIĆ, predsjednik Istražnog
povjerenstva za utvrđivanje činjenica u vezi okolnosti
nastanka poslovnog koncerna Agrokor**

PREDSJEDNIK:

Dobar dan.

Sve vas lijepo pozdravljam.

Otvaram evo i 1. službenu radnu sjednicu Povjerenstva. Kao što znate naš mandat do 30. listopada je bio priprema ovog posla koji je nastupio 30. listopada. Dakle, sada radimo od 30. listopada slijedećih šest mjeseci. U opsegu posla nam je ono što nam je odredio Sabor i ići ćemo po tome i nastojati što bolje odraditi posao.

Dnevni red ste dobili. Nije bilo primjedbi pa se presumira da je prihvaćen.

Dakle, mi smo danas trebali započeti u 10 sati sa saslušanjem dvojice svjedoka, to su Ivica Todorić i Ante

Todorić, u 11 sati je predviđen svjedok Stjepan Mesić, nakon toga imamo točku Razno gdje sam zamislio i poslao sam vam meil da se dogovorimo oko budućeg rada svjedoka itd. Obzirom da Ivica Todorić nije dobio poziv a i da je dobio ne bi bio dostupan ovom povjerenstvu, prvo bi bio dostupan nekom drugom pa onda tek povjerenstvu. A Ante Todorić se ispričao iz medicinskih razloga da sad ne obrazlažem, svi članovi povjerenstva mogu napraviti uvid u to ali mislim da to su podaci koje ne treba iznositi u javnost. U svakom slučaju on se ispričao za današnji dolazak, dokumentacija je tu, a Stjepan Mesić je u 11, napominjem da je uredna dostava, dakle on će doći u 11. Ja predlažem kolege da mi sada odradimo točku Razno tako da popunimo ovu rupu do 11 pa da onda u 11 nastavimo sa ispitivanjem svjedoka.

Otvaram odmah ako ste za.

Ima li netko nešto protiv?

Dakle, kod točke Razno prvo jedna tehnička stvar a to je što se tiče naših zapisnika, mi smo se dogovorili sve se snima, radimo skraćenu verziju zapisnika. Ja bih vam predložio ako se slažete tu skraćenu verziju ćete dobiti svi dva dana prije. Danas ćemo recimo dati od zadnjeg puta, tko iznese primjedbe iznese ih pisano tako da jednostavno imamo usvajanje, one primjedbe koje budu će se usporediti s fonogramom, unijeti i to je to, da ne gubimo vrijeme ovako na sjednicama.

Dakle, to je pod jedno.

Tehnička stvar što se tiče slijedećeg utorka to nas spada također u ovo, sve tri dostave su uredne, dakle ja očekujem dolazak sva tri svjedoka, znači to su svjedoci Kovač, Penić i Manolić, to znači slijedeći utorak. A sada

bih otvorio znači točku predlaganja novih dokaza, svjedoka i dogovora oko slijedećeg termina održavanja sjednice.

Izvolite! Tko se javlja?

Kolega Grmoja. Prvi se javio.

Izvolite!

NIKOLA GRMOJA:

Hvala poštovani predsjedniče.

Evo kolege članovi Povjerenstva, poštovani mediji ja sam jutros u 9 sati imao konferenciju za medije na kojoj sam upoznao javnost sa dokumentima koje imam u posjedu. Kao što se sjećate već na onom našem pripremnom sastanku sam predložio da bi bilo bolje da ne idemo ovako kronološki nego ovisno o dokumentaciji koju imamo ali evo kad su nas već kolege iz HDZ-a i HNS preglasali i odlučili se za ovaj kronološki red ja predlažem svjedoka koji je i kronološki a i što se tiče dokumentacije pogodan za nastavak rada ovog Istražnog povjerenstva. Znači, radi se o Vladimiru Šeksu i radi se o nepravilnosti koje su utvrđene u koncernu odnosno tada u poduzeću Agrokor, te nepravilnosti su se dogodile 1991. godine a 1994. godine je Financijska policija ali i Narodna banka Hrvatske utvrdila nepravilnosti nenamjensko trošenje kredita i o tome obavijestila tada prvog potpredsjednika Vlade za unutarnje poslove Vladimira Šeksa i s obzirom da je on i sada za razliku od ovih svih svjedoka koje smo mi pozvali i sada aktivan **na političkoj sceni, to je tvorac ove nove vladajuće većine, čovjek koji predlaže i izmjene izbornog**

sustava, čovjek koji kaže da je zaslužan za ovu koaliciju HDZ-a i HNS-a da je ohrabrio preko određenih punktova Ivana Vrdoljaka da uđe u tu koaliciju.

Ja mislim da mu mi ovdje moramo postaviti pitanje kako to da nije ohrabrio hrvatsko pravosuđe, da zbog ovih nepravilnosti poduzme određene korake. Kako to da nije došlo do optužnog prijedloga protiv ovog poduzeća, odnosno odgovornih osoba? A isto tako predlažem i premijera Vlade RH kao svjedoka s obzirom da je Vladimir Šeks njegov savjetnik i kako on komentira ove činjenice koje pokazuju da su ključni ljudi koji sada vuku glavne poteze u ovoj Vladi znali još '94. godine što se događa i znali za nepravilnosti Agrokora a ništa nisu poduzeli.

PREDSJEDNIK:

Kojeg premijera? Mislim ja pretpostavljam ...

NIKOLA GRMOJA:

Premijera Andreja Plenkovića.

PREDSJEDNIK:

Budimo precizni kod ovog. Ovo smo se dogovorili da ćemo ići.

Dobro. Sljedeći kolega Brkić.

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem gospodine predsjedniče.

Ja sam zaista očekivao da ćemo se mi u ovom povjerenstvu držati odgovorno i ne politizirati, ali evo izgleda da smo nastavili u tonu politizacije i neodgovornosti i jeftinog populizma, ali dobro.

Podsjećam gospodina Grmoju da pročita još jednom odluku o osnivanju Istražnog povjerenstva, točku 3. stavak 1. gdje jasno i glasno piše da je Istražno povjerenstvo dužno utvrditi kako i u kojim okolnostima nastao koncern Agrokor. Dakle, mi se samo držimo odluke povjerenstva.

Isto tako, podsjećam gospodina Grmoju da HDZ ne preglasava nikoga nego da se mi držimo Poslovnika o radu Istražnog povjerenstva koji kaže u članku 3. stavak 2. da Istražno povjerenstvo za Agrokor donosi odluke većinom glasova, a očito gospodinu Grmoji nikako nije jasno da je jedan od načina postupanja, odnosno primarni način postupanja svih nas u Saboru da poštujemo zakone i podzakonske akte. Ali nadam se da će to shvatiti do kraja mandata u opoziciji.

Što se tiče novih prijedloga za treću sjednicu radnu, da nazovem Istražnog povjerenstva budući da kao što sam već prije kazao da se držimo odluke i držimo se postupnosti predlažem da se ponovno ponove pozivi za gospodina i Ivicu i Antu Todorića, a kao dodatne svjedoke predlažemo dakle predsjednika Vlade RH od 17.7.'91. do 12.8.'92. gospodina Franju Gregurića. Isto tako predlažemo direktore Agencije Republike Hrvatske za restrukturiranje i razvoj koje su pravni prethodnici Fonda za privatizaciju.

Dakle, Agencija Republike Hrvatske za restrukturiranje i razvoj odgovorne rukovoditelje, a to su bili Zdravko Mršić, Jurica Pavelić i gospodin Zlatko Mateša. Dakle, to je prethodnica Fondu za privatizaciju. I predlažemo zamjenike predsjednika Nadzornog odbora Agrokora gospodina Rudu Mikulića, Rudo Mikulić i gospodina Željka Rohatinskog.

Također predlažemo što se tiče dokumentacija ako mogu to predložiti ...

.../Upadica predsjednik: Da, da može. Ako se slažemo idemo odmah./...

Uz ovu što smo već tražili dokumentaciju predlažemo sva izvješća Financijske policije koja su provodili nadzor financijskog poslovanja Agrokora i svih tvrtki kćeri Agrokora. Isto tako i Državne revizije iako mislim da smo prošli put nešto zatražili ...

... /Upadica predsjednik, ne razumije se./...

... pa ne znam da li smo to dobili ili ne, evo samo podsjećam.

Hvala lijepo.

PREDSJEDNIK:

Evo prije no što nastavimo samo kratka obavijest oko dokumentacije. Znači mi smo, nismo još dobili nikakvu povratnu dokumentaciju. Zatražen je veći dio onoga što smo se dogovorili. Ostalo ide sukcesivno.

Ja ću samo molit kolege da budu na raspolaganju stručnim službama kod preciziranja nekih od zahtjeva, jer ono što se ne može iščitati iz fonograma da vi koji ste predlagali precizirate. Jer nekad nismo dovoljno precizni, a moramo bit što precizniji da bi što prije dobili. Tako da evo.

Što se tiče dokumentacije, ako imate kolega Grmoja vi isto imate za dokumentaciju?

NIKOLA GRMOJA:

Imam samo za dokumentaciju i jedan odgovor samo.

PREDSJEDNIK:

Znači replika i dokumentacija, može pa ćemo onda nastaviti. Može.

NIKOLA GRMOJA:

Pa ja sam već na onom našem pripremnom sastanku predložio da zatražimo izvješća Financijske policije i ja ih imam u posjedu, ali bilo bi dobro da zatražimo sva ta izvješća i moguće nepravilnosti koje su utvrđene to sam već rekao, tako da ovo što je ponovio kolega Brkić nakon što sam ja danas na pressici izašao sa konkretnim dokumentom je irelevantno.

A što se tiče same odluke povjerenstva gospodin Brkić očito slabo sluša. Znači ja sam govorio o nepravilnostima koje su se dogodile '91. a on je predložio premijera iz

'91. godine kao svjedoka. Znači ja upravo o tim nepravilnostima ja govorim kronološki i zato imam konkretnu dokumentaciju da su se nepravilnosti dogodile 1991. A mi ne znamo je li Franjo Gregurić, pretpostavljamo kao premijer da je možda trebao znati, ali znamo sigurno tko je gospodine Brkiću znao. Znao je Vladimir Šeks, jer ja imam dokument kojim je on obaviješten o tim nepravilnostima.

Imate li vi takav nekakav sličan dokument. Znači nemojte govoriti da ja ne znam o čemu se ovdje radi i da ne poznajem odluku. Ja sam vrlo dobro upoznat sa odlukom o saborskom Istražnom povjerenstvu i molio bih vas još jednom da mi ne docirate ovdje na ovom povjerenstvu.

PREDSJEDNIK:

Dobro. Ja bih sad molio od replika da replike u pravilu budu kraće od ono na što se replicira i da se tu držimo nekakvog hajmo reći ono kako imamo i u Saboru jer ćemo otići preširoko.

Kolega Maras.

GORDAN MARAS:

Hvala lijepo gospodine predsjedniče.

Znači prvo imam jedan prijedlog konkretno za vas. S obzirom da imamo 7 ili 8 točaka za odraditi, da napravimo neku dinamiku rada vezano uz točke. Jer na ovaj način mi možemo ovu točku 3.1 koja se zove kako je u kojim okolnostima nastao Koncern Agrokor do današnjeg dana,

možemo i obrađivati godinama, znači, sjetit će se kolege iz HDZ-a razno raznih svjedoka i to će ići u nedogled. Ja predlažem da vi date za sljedeću sjednicu rok da svi prelože sve svjedoke i dokumentaciju koja im je relevantna po toj točki da krenemo onda dalje. Jer na ovaj način ćemo uvijek iznova zanavljati jedne te iste priče. Vidite da je sad gospodin Brkić dao prijedlog nekoliko svjedoka koja obuhvaća opet 92.- 93. godinu. Takvom dinamikom tek na 20. sjednici Povjerenstva doći do primjerice rasprave oko Lex Agrokora i drugih stvari koje su također ovdje. Znači, ne bih htio a mislim da to već polako javnost stječe dojam da HDZ zavlači rado ovog Povjerenstva sa ovakvim koji u biti ne mogu previše otkriti o temama koje najviše zanimaju naše sugrađane. I ja vas molim da na sljedećoj sjednici date rok da se daju svi prijedlozi svjedoka i da to nekako sublimiramo i da se radi dalje.

S obzirom da se radi o točki 3.1. i ako smo preglasani na prvoj sjednici vezano uz to što je prioritet rada ja sada nastavljam po toj dinamici koju većina u Povjerenstvu dala, a to je da se kako i u kojim okolnostima je nastao Koncern Agrokora i kako je rastao do današnjeg dana, pošto je današnji dan po odluci 11. listopada 2017. kada je ona donesena u Hrvatskom saboru. Ja predlažem i s obzirom da smo većinu dokumentacije po tom pitanju zatražili do Koncerna Agrokora, ja po ovoj točki tražim da se uvrsti svjedok Ante Ramljak, zbog toga, zadnji put sam tražio po pitanju Lex Agrokora i ovoga što je bilo poslije, pa su kolege iz HDZ-a odbili. A ja sada tražim da se Ante Ramljak uvrsti po točki 3,1. jer ima što reći i o toj točki, tako da evo to je prvi prijedlog.

I drugi prijedlog koji dajem s obzirom da se radi o privatizaciji već je to zahvatio i kolega Brkić u svom

prijedlogu sa kandidatima za svjedoke Mateša i svi oni koji su bili u Fondu za privatizaciju i Agencije za restrukturiranje, pošto je najveća kompanije iz koncerna iz koje praktično sve nastalo i sve se na neki način generiralo kao nadogradnja Konzum d.d. tada se zvao Unikonzum, privatiziran je 1994. godine, ja predlažem za svjedoka ključnu osobu tada u Unikonzumu, to je gospodin Josip Petrović.

Ako evo mogu predložiti? Hvala vam lijepa.

ORSAT MILJENIĆ:

Kolega Lovrinović i onda kolega Borić.

Prof. dr. sc. IVAN LOVRINOVIĆ:

Hvala gospodine predsjedniče. Evo ja vas sve skupa pozdravljam i predstavnike medija i poštovane građane koji nas sada gledaju. Izražavam svoje zadovoljstvo što su svi članovi Povjerenstva podržali moj zahtjev da se ova svjedočenja prenose javno putem dakle, televizije, radija, i zahvaljujem svim članovima Povjerenstva jer time doprinosimo demokratizaciji procesa u Hrvatskoj, transparentnosti rada Sabora, posebno ovog Povjerenstva.

Jer da nije ovoga i ovog načina rada vjerujte dragi građani da ne bi smo ništa saznali.

Ali da pređem, na točku dnevnog reda.

Ja predlažem da se što se tiče dokumenata da nam se dostave sva jamstva Ministarstva financija i drugih

državnih tijela koje je bilo Ministarstva poljoprivrede ili ne znam čega sve ne, prema povezanim društvima u sustavu Agrokor. Naime, ponukan sam neki dan jednim napisom u novinama da je 90-tih godina tada je bio ministar financija gospodin Škegro, da je Ministarstvo financija dalo jamstvo, dakle, država je dala jamstvo privatnom trgovačkom društvu za određene poslove. Dakle, to je ono što je predmet našeg interesa istraživanja jer mi smo političko povjerenstvo. Pored toga, predlažem i tražim da se konačno dostavi ugovor između Agrokora i Medison pacifik trasta ltd koji se također spominje i gospodin Ivica Todorčić ga ovih dana spominje kao jedan od najvažnijih ugovora evo iz novije povijesti, najnovije povijesti koji će nam sigurno dati neke odgovore oko Lex Agrokora.

Nadalje, predlažem da se dostave ugovori između Agrokora i Hrvatskog fonda za privatizaciju na tragu nalaza ovog koji je malo prije i jutros prezentirao kolega Grmoja, da vidimo, time će se vidjeti dakle, relacije između Hrvatskog fonda za privatizaciju i kupovine preuzimanja društava koja su ulazila u sustav Agrokor.

A od svjedoka predlažem da se pozovu svi ministri financija.

ORSAT MILJENIĆ:

Kolega ajmo, pardon sad prekidam vas, ali išli smo do sada i prošli put smo inzistirali da idemo imenima. Koliko možete, ako ne onda je načelni prijedlog, onda dajte pisano imena pa ćemo sljedeći put usvojiti.

Imamo praksu konkretno ime, glasamo, tako da.

Prof. dr. sc. IVAN LOVRINOVIĆ:

Mislím da ću se sjetiti većine to su gospodin Borislav Škegro, prof. dr. Zoran Jašić, nakon toga i bila je dr. odnosno sad potpredsjednica Vlade, Martina Dalić, gospodin Božo Prka i ne znam, gospodin Ivan Šuker, ne znam jesam li koga zaboravio. Ako sam zaboravio ja ću dostaviti. I da da, prof. Mato Crkvenac, prije toga da su dvojica gospodin Hanžeković i Martinović da su umrli da nisu živi, to su oni.

Da se pozovu predsjednici Uprava Zagrebačke banke i Privredne banke Zagreb. Gospodin Luković i gospodin Prka.

Da se pozove bivši ravnatelj Hrvatske agencije za nadzor financijskih institucija, dr. Ante Samodol.

Da se pozovu svi guverneri Hrvatske narodne banke, dakle neki nisu živi a to su gospoda Željko Rohatinski i Boris Vujčić i Marko Škreb, da se pozovu direktori faktoring društava koja su otkupljivala mjenice iz sustava Agrokor, ne znam im imena pa ću.

Hvala lijepo.

PREDSJEDNIK:

Dobro, to ćete naknadno.

Ovako, sad je bio kolega Borić.

Međutim, kolegica Jelkovic se javila za repliku pa ćemo onda dati prednost kolegici.

MARIJA JELKOVAC:

Hvala lijepa predsjedniče.

Evo prije svega pozdravljam ovdje sve prisutne medije i drago mi je da ovako veliki interes za ovu našu sjednicu. Moram reći da sam se javila samo replicirati kolegi Lovrinoviću jer nije dakle sad neka senzacionalna novost da je rad ovog Povjerenstva javan jer sukladno članku 20. Zakona o radu istražnih povjerenstava sva i do sada istražna povjerenstva su po samom zakonu svoj rad, njihov rad je bio javan, znači njihove sjednice su također bile javne i jedino je razlika možda što mediji i cjelokupna javnost nije bila toliko zainteresirana za njihov rad. Međutim, evo budući je ovdje ovoliko prisutnih medija sigurno je to znak da je rad ovog Povjerenstva vrlo interesantan svima a osobito našoj javnosti i ja se nadam da će slijedom toga i svi biti upoznati na relevantan način o našem radu.

Hvala.

PREDSJEDNIK:

Hvala lijepa.

Kolega Borić se javio za riječ.

JOSIP BORIĆ:

Hvala lijepa.

Uvaženi predsjedniče Povjerenstva, kolegice i kolege!

Pa ja samo želim reći da se mi u Hrvatskoj demokratskoj zajednici od početka ponašamo odgovorno prema ovom Istražnom povjerenstvu i ne želimo prihvatiti ove optužbe koje slušamo od kolege Grmoje i kolege Marasa cijelo vrijeme kao nekakve istine jer su njihove stalne sumnje demantirane našim radom i uredno dolazimo na sjednice, inzistirali smo na odredbama Poslovnika kako bi svi bili prisiljeni dolaziti ovdje i da svi razgovaramo sa budućim svjedocima koje ćemo pozivati i ne radimo ono što rade ostale kolege da stvaraju uvode prije sjednica istražnog povjerenstva kao što je to napravio kolega Grmoja danas ne bi li ovdje u cilju nekakve vlastite promocije optuživao sve ostale da ne rade svoj posao znači kako treba ili da nije onako kako on to želi govoriti. Mi smo krenuli onako kako je u odluci napisano i odluku je pisao kolega Maras osobno, kako je rekao ona zadnja dva radna istražna povjerenstva, na zadnje dvije radne sjednice i nitko mu nije kriv što nije napisao malo užu odluku pa da je obuhvatio samo zadnjih godinu dana pa da o tome raspravljamo na Istražnom povjerenstvu, znači sam je pisao i sam je tražio da provjerimo sve od početka od samog nastanka pa do današnjeg dana i situacije u Agrokoru kojoj svjedočimo.

Što se tiče svjedoka rekli smo i mislim da se toga moramo i držati da ćemo biti legalisti i da ćemo proći sa svakim svjedokom sve ono što u odluci piše, znači da mi možemo svjedoke pitati i nešto što se desilo i prošle godine ili 2010. ili 2011., ili 2001. itd. neovisno o tome što smo ga pozvali po redoslijedu kronološki, znači da govorimo o točkama koje pišu u odluci od početka pa do kraja jer smo tako govorili a mislim da je to čak i u zapisniku. Tako da nema potrebe da unaprijed sumnjamo, da unaprijed

gatamo, da unaprijed optužujemo nego saslušajmo sve svjedoke koji će doći ovdje, postavljajmo im pitanja i mislim da nitko neće raditi probleme a oni koji žele samo dojam kao što je kolega Maras da mu nisu dobri svjedoci jer da ne ostavljaju dobar dojam. O tome ćemo razgovarati nasamo negdje ili će o tome stvoriti svoj osjećaj gledatelji koji ovo gledaju itd.

Želimo Istražno povjerenstvo koje će proći sve od početka do kraja sa svjedocima koje ćemo predložiti, oko kojih ćemo se nadam se dogovoriti i idemo dalje. Što se tiče dokumentacije ne znam da li smo zadnji put spomenuli reviziju pretvorbe i privatizacije, to je dokument nastao u vrijeme 2000. godine, nakon toga je išao i Zakon o reviziji pretvorbe i privatizacije 2001. godine i molio bih evo da i to uđe u popis dokumenata koji će nam se dostaviti da točno tamo utvrdimo, ima interesantnih tamo misli i interesantnih upisa pa ćemo na njima isto malo raspravljati.

Hvala lijepa.

PREDSJEDNIK:

Hvala lijepa.

Dakle, ja bih sad, kolega Grmoja se javio, to sad idemo u drugi krug, ili?

.../Upadica: Samo jedna replika./...

Replika može.

NIKOLA GRMOJA:

Pa evo ne znam zašto je kolega Borić nervozan, nisam uopće bilo koga prozivao, samo sam predložio svjedoka za kojeg imam konkretnu dokumentaciju, ne znam zašto mu smeta pressica jutros. Znači, ne radi se o bilo kakvim sumnjama, optuživanjima radi nekakve promocije, radi se o konkretnoj dokumentaciji kolega Borić. To što ta dokumentacija kompromitira glavnog savjetnika vašeg premijera to nije moj problem nego problem HDZ-a. Samo toliko.

PREDSJEDNIK:

Dobro.

Ja ovime zaključujem raspravu o predlaganju svjedoka i dokaza. Dakle, idemo sada utvrditi što ćemo pribaviti i koga ćemo zvati. Ovdje bih molio jednu napomenu, dakle jednu stvar ću samo reći. Ja sam pustio danas malo i širu raspravu koja je izlazila i izvan konteksta ove naše točke znači predlagatelja dokaza i svjedoka, međutim tu smo, počinjemo s radom, javnost je tu pa shvaćam potrebu da se neke stvari malo šire obrazlože. Vjerujem da će ona s vremenom splasnuti pa da ćemo onda ići konkretno s imenima i dokumentima i razlozima zašto koga predlažemo.

Dakle, ovako. Prvo bih riješio pitanje dokumentacije obzirom da obično kod toga imamo barem do sada puno manje problema i nekako naše pravilo koje je bilo je da se prihvaća svaki prijedlog priziva u dokumentaciju osim ako netko ima nešto konkretno protiv. Pa sada ću ja pročitati što je predloženo, smatram usvojenim.

Ako se slažete, glasat ćemo naravno, ali ako ne bude imao ništa protiv nitko.

Dakle, prvo su bila izvješća koliko se sjećam Financijske policije, mislim da smo to već tražili ali ući sad opet, izviješća Državne revizije mislim da smo se isto oko toga dogovorili ali provjerit ćemo ako nismo, zatražit ćemo.

Sljedeće je bilo, dakle, ići ćemo prema da ovdje odmah skratimo što se tiče ovih jamstava, znači rekli smo Ministarstvo financija na prvom mjestu. Možemo poslat eventualno upite ne znam još Ministarstvima poljoprivrede, ako mislite da treba još nekom molim da to date naknadno, znači sva jamstva koja su ta ministarstva davala prema Koncernu Agrokor ili prema društvima iz Koncerna Agrokor.

I imali smo, znači ovo što je kolega Grmoja to je obuhvaćeno ovom financijskom? To je obuhvaćeno.

Gospodin Lovrinović što je predložio znači ugovor između Agrokor i Medison fonda koliko sam shvatio, tako ste rekli trasta, to.

Izvješće o privatizaciji kolega Boriću? Izvješće o privatizaciji iz 2000.? Pretvorbi i privatizaciji, reviziji pretvorbe i privatizacije iz 2000.

I to je znači, ja mislim da su to što se tiče dokumentacija ako sam nešto propustio me korigirajte.

Što se tiče svjedoka, mi u ovom trenutku imamo prijedlog za slijedećim, Vladimir Šeks, Andrej Plenković, Franjo Gregurić, Zdravko Mršić, Jurica Pavelić, Zlatko Mateša, Ruko Mikulić, Željko Rohatinski, Ante Ramljak, Josip

Petrović, Borislav Škegro, Zoran Jašić, Martina Dalić, Božo Prka, Ivan Šuker, Mato Crkvenac.

Zatim predsjednici Uprava banaka, znači Luković i Prka. Samodol već smo ga imali prije.

Pjer Matek, guverneri Rohatinski, Škreb, Vujčić.

Direktori, faktoring to će kolega pribavit.

Ja mislim da su to sve, ako sam nekog zaboravio.

Ovako kolege imamo sad jedna mogućnost, možemo glasat pojedinačno o svakom od njih, možemo staviti cijelu listu, ja pretpostavljam obzirom na to kako su dolazili prijedlozi da bi smo radije da se glasa pojedinačno. OK

Ajde onda ćemo ovako, ja ću prvo postaviti pitanja tko je za to da se glasa ukupno o cijeloj listi predloženih svjedoka?

Tko je za?

Protiv?

Dakle, glasat ćemo pojedinačno.

Ja ću ići onda sada prema redoslijedu prijava ako se slažete?

Znači, tko je za to da se kao svjedok, a ovdje napominjem raspored ćemo napraviti kad utvrdimo svjedoke, raspored sjednica, ali znači na ... /upadica, ne razumije se/

Recite.

STJEPAN ČURAJ:

Zahvaljujem. Najprije lijep pozdrav svima.

Dakle, što se tiče predloženih svjedoka apsolutno, dapače nisam protiv niti jednog svjedoka da dođe ovdje ispred Povjerenstva. Ali ja bih zamolio da se držimo onog kronološkog reda kojeg smo utvrdili. Tako da ako možemo onda utvrditi šta ide na onu sjednicu iza 7. pa na takav način vidjeti koji onda svjedoke koji spadaju u taj vremenski period. Jer ne možemo svih 20 svjedoka pozvati na sljedeću sjednicu to je apsolutno jasno, ali da držimo se onog kronološki perioda, ja mislim da onda ću i gospodin Petrović doći nakon toga jer on je 94. bio, gospodin Šeks 94. 95., dakle, to je nešto što će biti u sljedeće dvije, tri, četiri sjednice. Znači samo da se ne stekne dojam da je netko protiv svjedoka, ali idemo po redu.

Zahvaljujem.

ORSAT MILJENIĆ:

Gledajte, dakle, svaki ima svoju viziju kako se trebaju pozivat, netko misli da se trebaju pozivati kronološki, netko misli da se trebaju pozivati prema nekakvoj važnosti, netko prema funkciji koju su imali, netko prema saznanjima za koje misli da je netko od njih imao.

Dakle, to je također nešto što mi nismo, tu je bilo prošli puta glasanja, ali nismo glasali o redoslijedu, glasali smo o konkretnim svjedocima. Mi bi ovdje mogli ići samo ja ću vam odmah reći onda ćemo i za svakog od

njih morat utvrđivati što je kronološki što nije. I ja moram priznat ja to ne znam.

Da li je kronološki kad je netko obavljao funkciju ili je kronološki da li netko ima saznanja? Netko je mogao obavljati funkciju kasnije, a imat saznanja o nečem što se dogodilo ranije. Dakle, razumijete to je ono nekakav naš problem s kojim ćemo se morat nosit, i ja vidim ovdje način da se mi krećemo u određenim okvirima. Znači, moj prijedlog je da idemo sada utvrdit svjedoke ajmo reći za sljedeće tri sjednice, ako se slažete. Za tri sjednice, znači nakon ovog utorka, za sljedeće tri i da idemo nekakvom dinamikom od tri svjedoka po sjednici, pa ćemo onda recimo sljedeći put ići dalje itd. Evo to možda, ne znam ako imate neki drugi prijedlog tu smo.

Kažem što je kronološki stvarno ne znamo, da li je funkcija, znanje, uloga? Evo imate ovdje ljude koji su u jednom razdoblju bili direktori banke, u drugom su bili ministri financija, u trećem su možda bili nešto drugo ili treće. Ili imate gospodina Rohatinskog koji je u dvije uloge, i kasnije kao guverner i netko ga je predložio kao što, člana, zamjenika predsjednika nadzornog odbora. Dakle, što je tu kronološki ja ne znam.

Tko se javio? Kolega Grmoja, Maras, Brkić.

Tko još? OK ajmo tim redom.

NIKOLA GRMOJA:

Ja mislim da ili ne žele shvatiti kolege ili ne znam, ja pričam o 1991. godini o nepravilnostima koje su se tada

dogodile o nenamjenskom trošenju kredita koji su odobreni.

Znači ja ne pričam o 2017. godini, ja se upravo držim ovog zahtjeva i da smo krenuli kronološki o samom nastanku koncerna Agrokor. I imam konkretne dokumente i predložio sam konkretnog svjedoka koji je sigurno bio obaviješten o tim nepravilnostima.

Dakle, ja se toga držim. To što nekome ne odgovara da dođe Vladimir Šeks to nije ponovno ponavljam moj problem.

PREDSJEDNIK:

Ajmo ono što sam predložio prošli put, idemo obrazlagati svjedoke njihovim znanjem, ulogom itd., ajmo ovo više ne ulaziti u to kome što odgovara, kome što ne odgovara jer nećemo jedni druge uvjeriti, svi imamo svoju poziciju, ajmo je braniti kao takvu bez ulaska u tuđu ako se slažemo.

Kolega Maras!

GORDAN MARAS:

Hvala lijepa.

Ja sam predložio dva svjedoka koja upravo kronološki pokrivaju stvari, znači ne postoji u ovom trenutku u Hrvatskoj osoba koja nam može relevantnije dati podatke o tome kako je nastao Agrakor 90-tih godina od one osobe koji je pravni slijednik i koja odgovara za dokumentaciju koja će ovdje nama biti dostupna, znači upravo pitanja

koja ja želim postaviti gospodinu Ramljaku su vezana uz nastanak Agrokora i on je vezan kronološki također na devedesete godine.

Što se tiče svih svjedoka ja unaprijed kažem da sam za sve koji su ovdje predložio da se pozovu. Ja vam samo predlažem gospodine predsjedniče čini mi se da ste predložili i pročitali po mojoj procjeni petnaestak ljudi, znači da ne idete na tri, da idemo na pet po sjednici kako bi brže radili. To je pet puta po pola sata, dva i pol sata ja mislim da je to moguće odrađivati kako bi bili ekspeditivniji. Znači, ljudi očekuju od nas neke odgovore, ne bih htio da se stvori dojam kao što polako prevladava u javnosti da pojedini članovi ovog Istražnog povjerenstva razvlače priču čekaju pravomoćnost istražnog postupka.

PREDSJEDNIK:

Opet ulazimo.

GORDAN MARAS:

Ja samo želim upozoriti vas da pokušate stvoriti dojam ekspeditivnosti, znači ne tri nego pet svjedoka.

Hvala vam lijepa.

PREDSJEDNIK:

Dobro. Hvala.

Kolega Brkić i kolega Lovrinović.

I ovdje odmah pozivam ako se još netko hoće javiti u ovom krugu oko predlaganja svjedoka jer onda završava rasprava i idemo na glasovanje.

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem gospodine predsjedniče.

Ponavljam ponovo, mislim da sam bio jasan da se mi držimo kronološkog reda po dužnostima koje su obnašali i držimo se 91. godine kao što znate, dakle gospodinu Grmoji ću samo dati jednu informaciju da gospodin Šeks nije bio u prvoj Vladi ministar unutarnjih poslova, niti je bio potpredsjednik Vlade ako slučajno.

NIKOLA GRMOJA:

1994.

MILIJAN BRKIĆ:

Gospodine Grmoja, rekli ste da je bio '91., to ste malo prije rekli. Dakle, samo vama za informaciju bio je prvi ministar gospodin Josip Boljkovac pokojni, nakon toga je bio gospodin Cvitan, nakon toga je bio gospodin Vekić itd., itd. Ako niste upoznati s time onda molim vas bolje se informirajte. Dakle, mi predlažemo svjedoke kronološkim redom temeljem Odluke o osnivanju istražnog povjerenstva od '91. godine po dužnostima. Ako je netko u međuvremenu poput gospodina Mesića koji će danas doći

nadam se na svjedočenje u kasnijem periodu bio još na nekim dužnostima onda naravno da ćemo ga pitati i sve ono što bi on nama mogao dati informaciju vezano za Agrokor za vrijeme obnašanja te neke druge ili treće dužnosti. Ali krećemo kronološkim redom i nemojte nam stavljati u usta i nemojte hrvatsku javnost zavaravati i davati netočne informacije da smo mi protiv bilo koga od svjedoka, to smo rekli na prvoj sjednici odnosno na ovim pripremnim sjednicama. Za sve te svjedoke jesmo i kad dođu na red ali idemo nekakvim kronološkim redom budući da smo legalisti temeljem Odluke o osnivanju istražnog povjerenstva kako i u kojim okolnostima je nastao koncern Agrokor. Dakle, mi smo na '91. godini i što se toga tiče gospodinu Grmoji samo ponavljam ponovno da nema točne informacije o dužnostima određenih ljudi za vrijeme devedesetih godina.

Hvala lijepo.

PREDSJEDNIK:

Hvala lijepo.

Kolega Grmoja se javio za repliku. Pa onda kolega Lovrinović.

NIKOLA GRMOJA:

Kolega Brkiću, vi uporno docirate. Ja sam lijepo rekao da se radi o nepravilnostima koje su utvrđene odnosno koje su se dogodile '91. godine a utvrđene '94. godine i za to imam dokumentaciju a Vladimir Šeks je '94. godine bio na

toj funkciji, tako da ja sam sve točno rekao a vi meni stavljate u usta a ne ja vama.

PREDSJEDNIK:

Ja mislim da smo sve rekli jedni drugima što se ovoga tiče. Idemo dalje.

Kolega Lovrinović se još prijavio, kolegica Jelkovic i onda idemo riješiti stvar.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Gospodine predsjedniče, ja bih molio sve članove povjerenstva da se stvarno uozbiljimo, javnost nas gleda, građani i kad sam predlagao svjedoke onda je sasvim jasno kolegice i kolege da sam išao kronološkim redom kako ste vi upravo vladajući zahtijevali i ne vidim tu ništa sporno, dakle kronološkim redom. Ja znam da se bojite toga da dođemo što prije do ovih novih dana jer je problem lex Agrokora toliko težak da će na njemu sigurno pasti Vlada kad-tad.

PREDSJEDNIK:

Kolegica Jelkovic.

MARIJA JELKOVAC:

Hvala lijepo, predsjedniče.

Ne mogu se složiti sa kolegama da je gospodin Ramljak kao svjedok vezan na točku 3.1. Odluke. Točka 3.1. Odluke glasi kako je i u kojim okolnostima nastao koncern Agrokor, kako je rastao do današnjeg dana i posebno kako je protekao proces privatizacije kompanija koje su postale sastavni dio koncerna a koje su nastale prije osamostaljenja Hrvatske.

Naime, želim podsjetiti gospodin Ramljak je imenovan za izvanrednu upravu, dakle on je posljedica ovog o čemu sad razgovaramo. Točka 3.1. dakle ne obuhvaća taj dio. Ja apsolutno smatram da će gospodin Ramljak doći kao svjedok ovdje pred nas ali mislim da ako smo konzistentni da sigurno on nije taj koji treba svjedočiti po točki 3.1. Odluke.

Hvala.

PREDSJEDNIK:

Hvala.

Kolega Maras, replika. GORDAN MARAS:

Hvala lijepo.

Znači gospođa Jelkovic je sama sebe demantirala pročitajući točku 3.1 odluke koja je izglasana u Hrvatskom saboru 11. listopada ako je do današnjeg dana 11. listopada. Ante Ramljak je imenovan 10. travnja, znači onda pokriva i točku 3.1 gospođu Jelkovic jer je 10. travnja prije 11. listopada koliko ja znam mjesec, dane u hrvatskom kalendaru. Ali to nije samo zbog toga ga nisam predložio nego sam ga predložio i zbog toga što većinu dokumentacije koju dobivamo po ovoj prvoj točki

koju ćemo analizirati dobijamo upravo od koncerna Agrokor.

Znači ukoliko će nama trebati to jedna određena pojašnjenja te dokumentacije koja nam stiže od koncerna Agrokor najlogičnije je da nam to da onaj koji nam je nju i poslao, a to je gospodin Ante Ramljak. Znači ja ne vidim nikakav problem u tome da nam gospodin Ante Ramljak svjedoči i o ovom periodu koji je obuhvaćen i devedesetih godina bez obzira što fizički nije bio tamo, ali sigurno ima više saznanja, više informacija nego što ima Josip Manolić. To je jedino što ja ovdje želim reći i zbog toga mislim da bi trebao po ovoj točki doći.

Ja mislim da je to vrlo jednostavno za razumjeti i nadam se da ću dobit podršku od toga od kolega u HDZ-u.

Hvala lijepo.

PREDSJEDNIK:

Dobro.

To je odgovor na repliku? To ćemo se isto morati dogovoriti do kud idemo, ali hajmo kratki odgovor i to je to.

MARIJA JELKOVAC:

Hvala predsjedniče.

Kolega Maras, ja mislim da vi namjerno ne želite shvatiti o čem ja govorim. Ja govorim o sadržaju točke 3.1. a vi o datumima. Ja jako dobro znam vremenski slijed, ali ne govorimo o tome. Gospodin Ramljak nije stvarao koncern

Agrokor, nije sudjelovao u njegovoj privatizaciji. On sanira posljedice koje su nastale nakon svega toga.

Hvala.

PREDSJEDNIK:

Ljudi mi se moramo dogovoriti kako ćemo raditi. Dakle, beskrajni krugovi u kojima ćemo odgovarati jedni drugima, uvjeravat jedni druge zato što nas ljudi gledaju je dobra stvar. Ali svak' može i nakon ovoga izaći van i napraviti tiskovnu i reći sve što misli jedan drugome itd.

Ja bih predložio da napravimo svi korak natrag, da iznosimo svoje argumente, zalažemo se za njih, ograničimo se na to, izglasamo što izglasamo i idemo raditi. Dakle, ovdje ću iznimno sada, iznimno još ali ono vrlo, vrlo kratak odgovor i onda da zatvorimo ovu točku molim vas.

Izvolite.

GORDAN MARAS:

Hvala vam lijepo gospodine predsjedniče.

Znači ovdje govorimo o osobama koje imaju saznanja i informacije. Ne mora osoba devedesetih godina raditi u Agrokoru i stvarati Agrokor da je informiranija u ovom trenutku od onih koji su recimo bili predsjednici Vlade devedesete i devedeset i prve godine.

Ja sam uvjeren, a uvjerena je i hrvatska javnost da gospodin Ramljak o Agrokoru devedesetih zna više od Josipa Manolića. I ja vas molim pošto i po tehnologiji,

po smislu točke 3.1 se vidi da gospodin Ramljak treba biti svjedok i za tu točku jer je bio odgovoran u Agrokoru i za vremenski period koji obuhvaća i ta točka, da date podršku da nam da odgovore po toj točki na sljedećoj sjednici, jednoj od sljedećih sjednica povjerenstva.

Hvala vam lijepo.

PREDSJEDNIK:

O.k.

Ja znači zaključujem ovu točku. Još ću ja reći, sam sebi dati riječ za kraj. Dakle, naravno uvijek je moguć pristup da se ide kronološki ili da se ide po važnosti ili kako već se mi ovdje dogovorimo. Ja ću vam reći da ako se izabere kronološki, onda se postavlja pitanje što je to kronološki. Da li idemo kronološki po događajima ili idemo kronološki po funkcijama. Zato što ako napravite korak natrag netko tko je recimo se bavio hajmo reći kaznenom prijavom ili bilo čim o nečem što se događalo hajmo reći devedeset i pete, šeste a radio je to možda 2002. možda zna više o tome iako je kronološki došao kasnije na neku funkciju, nego netko tko je tada bio paralelno na nekoj funkciji pa ne zna.

Naravno da ni mi ovdje u povjerenstvu svi ne možemo znati jedno ili drugo, ali ja bih onda molio sve nas zajedno da ako je već većinski stav da se ide kronološki da tu također uvažavamo i ovo da nije kronološki samo funkcija, nego kronologija to su događaji.

Znači, ako vam dođe netko tko zna nešto o devedeset i prvoj iz funkcije koju je imao devedeset, nije bitno, dvije i pete hajde da sad ne idem ni u jedno razdoblje, onda je logično ako hoćemo pokrit '91. da pozovemo tu osobu kad obrađujemo to. Dakle, to je nešto što je meni logično.

Naravno, ovdje ćemo glasat, bit će kako bude. Ali kažem idemo, ako idemo kronološki nemojmo se baviti samo funkcijama jer kronologija to je povijest događaja, a o događajima ne znaju nužno oni koji su tada. Netko zna kasnije, netko više. U redu, mi imamo predloženih 24 svjedoka. Ja sam spominjao prijedlog o tri svjedoka po sjednici, međutim i zbog velikog broja svjedoka ja ću predložiti ovo što je kolega Maras rekao da idemo na 5 svjedoka po sjednici pogotovo zato što su i na prvi pogled većina ovih svjedoka ljudi u prilično visokim godinama i pitanje je koliko će nam se javljati.

Mi danas imamo dva svjedoka, tri svjedoka, dolazi samo jedan. Dakle, logično je da idemo sa pozivom prema većem broju ljudi. Ako dođu radit ćemo malo duže, a ako ne dođu imat ćemo barem pokriveno to.

Dakle, moj prijedlog bi bio da idemo sa nekih 5 svjedoka po sjednici ako se slažete u različita vremena i da idemo redom kako su predloženi. Kog prihvatimo prihvatimo, može se predlagati ponovo na sljedećoj sjednici i tako ćemo ići jednostavno da se posao pomakne.

Evo kolega Babiću. ANTE BABIĆ:

Hvala predsjedniče. S obzirom da smo mi o tome razgovarali i prije ove sjednice i kada smo donosili Poslovnik tada smo govorili o tri svjedoka. S obzirom da je prijedlog gospodina Marasa pet svjedoka a rekli smo da

ćemo svjedoke ispitivati cirka jedan i pol do dva sata
onda kompromisno neka bude četiri svjedoka po sjednici.

PREDSJEDNIK:

Mislim, možemo se sad preglasavati, možemo se dogovoriti.
Evo, kolega?

GORDAN MARAS:

Nemam snage za ove kombinacije kako bih rekao, tko želi
raditi radit će a tko želi odugovlačiti odugovlačit će.

PREDSJEDNIK:

Dobro. Ajde onda da se ne bi preglasavali oko broja
svjedoka ostat ćemo onda na tom prijedlogu četiri pa ćemo
onda vidjeti ali onda ćemo pokriti četiri slijedeće
sjednice tako da barem imamo 16 sada a onda ćemo vidjeti
dinamika koja ide, vidjet ćemo već u utorak i ako u
utorak vidimo da se s tri svjedoka možemo nositi i da
možemo raditi šest, sedam a vjerujem da možemo, onda ćemo
pozivati ove svjedoke na te sjednice i doći će svi na
red. Hoćemo tako? Dobro.

Znači, ovako. Bez da smo sada odredili još termin kada će
to biti ali to ćemo odrediti termine sjednica ja idem po
redu.

MILIJAN BRKIĆ:

Gospodine predsjedniče.

PREDSJEDNIK:

Recite.

MILIJAN BRKIĆ:

Samo jedna isprika. Mi kad smo predlagali svjedoke vi ste rekli koga predlažete za slijedeću sjednicu. Sad se u međuvremenu iskristaliziralo još svjedoka odnosno da damo prijedlog za više sjednica, je li tako?

PREDSJEDNIK:

Tako je.

MILIJAN BRKIĆ:

Dakle, mi smo na onom prvom predlagali odnosno kad ste vi kazali da predložimo slijedeću sjednicu samo svjedoke za sjednicu 3. radnu.

PREDSJEDNIK:

Tako smo išli a sada idemo na slijedeće četiri, pa i vi ste sad predložili šest, sedam svjedoka što ne možemo na jednoj sjednici.

MILIJAN BRKIĆ:

Dobro. Dakle, samo kažem mi još onda dodatno.

PREDSJEDNIK:

Dakle, ovo je za četiri slijedeće sjednice. Ali mi već sada imamo 24 svjedoka na stolu. Ako smo rekli da idemo četiri, to je 16.

MILIJAN BRKIĆ:

Rekli ste nakon prijedloga da predlažemo samo za slijedeću sjednicu. Nakon toga se iznjedrio prijedlog da idemo za slijedeće tri i odnosno sada četiri. Dakle, onda ja bih vas molio da još.

PREDSJEDNIK:

Naravno, svi prijedlozi koje još imamo mogu doći, samo dajte.

MILIJAN BRKIĆ:

Dobro. Dakle, predlažemo državnog odvjetnika iz '90. gospodina Željka Olujića. Nakon toga gospodina Stjepana Hercega i nakon toga gospodina Krunoslava Olujića. I predlažemo predsjednika Vlade gospodina Nikicu Valentića.

Hvala lijepo.

PREDSJEDNIK:

Dobro. Tu smo sada na 28.

Da li hoćete, idemo glasati.

.../Upadica se ne čuje./...

Dobro, idemo to riješiti prije 11.

.../Upadica se ne čuje./...

Samo malo, kolega.

U redu. Ja ću stavljati na glasanje prema redoslijedu prijedloga. Može?

Dakle, prvo tko je za to?

.../Upadica se ne čuje./...

Na prvu od ove četiri.

.../Upadica se ne čuje./...

Onda ću ove koji su predloženi ću ih opet predložiti slijedeći put pa ćete onda kad budete smatrali.

GORDAN MARAS:

Predsjedniče, ja vas molim da na ovaj način ne pristupamo. Znači, imali smo svi mogućnost predlaganja. Ukoliko se svjedoci usvoje moramo imati elementarnu

mogućnost da vi kao predsjednik Povjerenstva vodite Povjerenstvo jer inače bi trebali dati popis svjedoka gospodinu Brkiću pa da nam on složi kada će koji se svjedok ispitivati.

Znači, ja vas molim ako smo ovdje da budemo svi u istoj poziciji, da kolege iz HDZ-a ne rade nered i kažem odugovlače kako bi se.

PREDSJEDNIK:

Kolega!

GORDAN MARAS:

Jer bi ja mogao predložiti po toj istoj logici Luku Modrića da svjedoči. Doduše, njegovo svjedočenje bi bilo vrlo brzo jer bi on rekao ne sjećam se i to bi bilo to.

PREDSJEDNIK:

Ovo sad smo zaključili. Idemo glasati o svjedocima. Ja razumijem što hoćete reći i zato sam i rekao većina ovdje upravlja postupkom i većina će snositi odgovornost za to kako će postupak izgledati i što će građani o tome doživjeti i vidjeti, i to je tako. I tu što god mi rekli većina nas uvijek može i preglasati pa i ukinuti. Dakle, to je jednostavno tako.

Ja očekujem od većine da želi utvrditi istinu i da će i predlažući svjedoke i prihvaćajući svjedoke i dokaze i dolazeći na sjednice itd. pomoći u tome i to je sve što

mi možemo. Javnost je tu, prosudit će ponašanje, postupanje svakog od nas i mislim da je to nešto što predstavlja naše okvire i granice.

Dakle, što je to sad? Replika ili što? Jer smo raspravu zaključili. Imamo prijedloge i svjedoke, idemo glasati.

MILIJAN BRKIĆ:

Dakle, vi ćete čitati sada prijedlog svjedoka za prvu sjednicu?

PREDSJEDNIK:

Ja ću ih čitati za ove prve četiri kako smo rekli, do usvojenih prvih 16.

MILIJAN BRKIĆ:

Dobro. A kojim redoslijedom će se pozivati na koju sjednicu?

PREDSJEDNIK:

Kako smo ih predlagali.

MILIJAN BRKIĆ:

Dobro. Znači sad ove prve koje predlažete predlažete za prvu sjednicu.

PREDSJEDNIK:

Idu prva četiri na prvu, dakle nakon utorka četiri sjednice 16 svjedoka.

MILIJAN BRKIĆ:

Znači redom predlažete?

PREDSJEDNIK:

Tako je i tako ćemo ih i pozivati, s time da ću vas odmah upozoriti da kako vrijeme bude išlo neki nisu sada došli pa ćemo ih ponovno pozivati itd. Dakle, ja ću za svaku od ovih slijedećih sjednica pozivati i svjedoke koji su već izglasali a iz nekog razloga nisu došli na prethodne sjednice.

MILIJAN BRKIĆ:

Znači, pozvat ćete sad na slijedeću i gospodina Ivicu Todorića i gospodina Antu Todorića?

PREDSJEDNIK:

Da.

MILIJAN BRKIĆ:

Ok, hvala. To su već dva.

PREDSJEDNIK:

Ne. Kolega, oni ne spadaju. Oni će biti pozivani jer mi sada ne znamo tko će doći. Oni će biti pozvani već u utorak tako da.

Idemo ovako. Vladimir Šeks.

Tko je za? Četiri za.

Tko je protiv? Pet protiv.

.../Upadica se ne čuje./...

Četiri protiv.

Suzdržani? Jedan.

.../Upadica: To je kao da je protiv, samo da se zna. Dobro, znači nije usvojen.

Andrej Plenković. Tko je za?

Protiv?

5 protiv, nije prošao.

Franjo Gregurić. Tko je za?

Dobro.

Zdravko Mršić. Ili Mrsić, Mršić pretposavljam.

Tko je za?

Jurica Pavelić. Tko je za?

Zlatko Mateša. Tko je za?

Rudo Mikulić. Tko je za?

Željko Rohatinski. Tko je za?

Ante Ramljak. Tko je za?

Četiri za.

Protiv? Pet protiv.

Josip Petrović. Tko je za?

Borislav Škegro. Tko je za?

Zoran Jašić. Tko je za?

Martina Dalić. Tko je za?

Protiv?

GORDAN MARAS:

Koji smisao da sad ministri financija osim Martine Dalić mogu svi doći? Ajde neka sad neka to netko objasni.

ORSAT MILJENIĆ:

Kolega ajmo, kad završimo imate vani i iznesite komentar.

Dobro.

Božo Prka. Tko je za?

Ivan Šuker. Tko je za?

Mato Crkvenac. Tko je za?

Sad ovdje imamo neuobičajenu situaciju pa ću je staviti pred vas, kolega Lovrinović mi je sad rekao da je zaboravio dva ministra, odnosno, Linića. I koga još? Dobro Linića.

Ako ste za, ja ću ga sad staviti jer idu po logici ministara financija, pa ću ga sad staviti?

MILIJAN BRKIĆ:

Ali ako ćemo na takav način onda ćemo po logici ministra financija, bilo je puno prije ministara financija.

ORSAT MILJENIĆ:

A izglasali smo većinu.

MILIJAN BRKIĆ:

Nisko većinu, imamo u prvoj vladi ministra financija.

ORSAT MILJENIĆ:

Koliko sam ja shvatio kako je kolega rekao ... ministri koji su bili financija.

MILIJAN BRKIĆ:

Ako ćemo po logici ministra financija, onda idemo zvati Marijan Hanžeković je bio prvi ministar financija.

Ok. Drugi u drugoj vladi ministar financija je bio ponovno pokojni Marijan, treća Vlada Jozo Martinović, četvrta, Zoran Jašić, peta. Gospodina Jašića smo zvali. Peta je ponovno bio Jašić i Prka.

Ona je Prka i Škegro, njega smo zvali, iza toga je bio Mato. Njega smo zvali jel tako? Dobro.

ORSAT MILJENIĆ:

Šukera smo zvali. Dalićku smo odbili. I sad je kolega dodao Linića.

Onda ako ste za samo da ga uvrstimo?

Tko je za da se pozove Slavko Linić?

Protiv? Dobro.

Koliko ih imamo?

Znači idemo još, sljedeći na popisu je Luković.

Tko je za? Fanjo Luković.

Tko je za?

OK kolege, ja ću sad ovdje, hoćete, znači ovo je utvrđen raspored za sljedećih četiri sjednice.

Ja ću ovdje. Izvolte?

JOSIP BORIĆ:

Mi smo predložili ovdje ...

ORSAT MILJENIĆ:

Samo malo da vidimo koliko je izglasano.

Kolegice mi kažu da je 14. Ajmo onda još dva imena.

Znači Božo Prka je već prije izglasan, je li tako?

Onda ide Ante Samodol. Tko je za?

Jesmo svi. Protiv? Suzdržani?

Dobro.

Pjer Matek. Tko je za?

Dobro. Kolege to je znači naš raspored po ovom redu ćemo zvati svjedoke za sljedeće četiri sjednice.

Recite kolega Boriću.

JOSIP BORIĆ:

Mi smo ovdje predložili gospodina Rudu Mikulića, međutim on nije živ i mislim da to trebamo izbrisati.

ORSAT MILJENIĆ:

A to ne znam. Onda je sljedeći Rohatinski je pozvan.

Marko Škreb. Tko je za?

Protiv?

Kolege ja ću vam sad ovdje predložiti obzirom da je ostao samo Boris Vujčić sa ovom popisa da pozovemo i njega i mi smo onda iscrpili popis koji je bio, koji ja vidim ovdje pred sobom za sada. Dakle, stavit ću još njega na glasanje.

... /Upadica, ne razumije se/

To ste ovo dopunili, ali idemo po redu, glasat ćemo o njemu. Ali ako se slažete, ovo je onda logično, završavamo barem sa guvernerima kad su već.

Znači Boris Vujčić. Tko je za?

Recite.

GORDAN MARAS:

Samo malo, pardon.

Možete sekundu samo. Znači ovo što smo sad usvojili to su svjedoci na prvih četiri sjednice. Ja vas molim samo da mi vi kao predsjednik povjerenstva objasnite logiku zašto svi ministri financija do Slavka Linića mogu bit svjedoci, jedino Martina Dalić ne može.

PREDSJEDNIK:

Kolega neću sad, ja vam to moram reći.

GORDAN MARAS:

To me zanima. Znači zbog čega svi do Linića mogu, jedino Martina Dalić ne može.

PREDSJEDNIK:

Kolega neću vam davati, ja neću inače davat takva objašnjenja jer to nije moj posao i nemam ih namjeru davati. Dakle, ja sam glasovao da ona dođe.

.../Upadica Maras: Svi osim ministrice Dalić su pozvani./...

Kolega kao što sam rekao kad završimo ići ćemo vani pa ćemo to govoriti.

.../Upadica Maras: Pa ja vas to pitam jel' ima smisla uopće na ovaj način raditi?/...

Ja bih predložio sljedeće kolegice i kolege. Samo malo. Mi imamo ovdje svjedoka. Ja bih volio da mi s njim počnemo kako smo rekli, onda možemo nakon toga kratko dogovoriti, makar mi imamo pokrivene još četiri sjednice. Ako nešto ima još neko brzo hajmo to riješiti.

Kolega Grmoja se javio.

NIKOLA GRMOJA:

Pa ja bih dao samo jedan prijedlog kako bi izbjegli trošenje vremena, znači da kolege iz HDZ-a, da mi više ne dajemo prijedloge svjedoka, nego da kolege iz HDZ-a to predlažu. Svakako će biti u problemima jer su oni usko vezani uz nastanak koncerna Agrokor. Sa ovim što smo sada napravili ja sam povjesničar, ja dobro znam što je kronologija. Znači ja sam predložio Vladimira Šeksa koji je bio potpredsjednik '94. a on nije izglasan, a izglasani su neki koji su bili ministri financija 2013. Meni ta kronologija uopće nije jasna.

Isto tako nije mi jasno kako Martina Dalić koja je bila ministrica prije Slavka Linića ne može biti po kronologiji na koju se pozivaju kolege iz HDZ-a, a znači ovi ostali mogu biti. Ja jesam za to da se pozovu svi. Glasao sam za sve prijedloge HDZ-a. Znači želim da svi dođu, ali evo da malo skratimo ovu situaciju. Neka kolege iz HDZ-a predlažu svjedoke. Ja mislim da nema nikakvog smisla da zamaramo i građane i javnost.

PREDSJEDNIK:

Kolega završili smo raspravu o tome.

Kolegice i kolege, sad ćemo prijeći na saslušavanje svjedoka. Ako želite pauzu? Ne, ne stavljam vam.

.../Upadica: Ne, odmah idemo./...

Dobro. Hajde molim vas pozovite ga.

Dobar dan. Izvolite.

Dobar dan. Ja vas lijepo pozdravljam. Zahvaljujem na dolasku. Prvi ste svjedok. Kao što vidite zbog interesa mi smo dozvolili ne samo snimanje, nego i izravni prijenos.

Prije nego što prijedemo na vaš iskaz ja ću vam dati upozorenje koje moram dati. Moram uzeti neke podatke, tako kaže zakon pa evo.

Znači vi ovdje morate govoriti istinu. Ne morate govoriti ono čime bi se protiv sebe eventualno izložili kaznenom postupku. Dakle, to je upozorenje.

Postoje, dakle ja bih vas sad trebao uzet podaci koji su osobno ime, datum rođenja, mjesto rođenja itd. Ako imate osobnu, ja bih predložio da date kolegicama pa će one to upisat.

STJEPAN MESIĆ:

Pa dobro, mogu ja reći. Stjepan Mesić.

PREDSJEDNIK:

Dobro.

Datum rođenja?

STJEPAN MESIĆ:

24.12.1934.

PREDSJEDNIK:

Mjesto?

STJEPAN MESIĆ:

Orahovica.

PREDSJEDNIK:

Zanimanje?

STJEPAN MESIĆ:

Diplomirani pravnik.

PREDSJEDNIK:

Mjesto prebivališta?

STJEPAN MESIĆ:

Zagreb sada.

PREDSJEDNIK:

I to je to. Evo hvala lijepa.

Vi ste dobili našu odluku kojim je Istražno povjerenstvo osnovano. Dakle, znate zašto smo vas pozvali. Ja ću ovdje, mi prema Poslovniku zapravo ispitujemo na način da kolege kako se javljaju po redu daje im se riječ, postavljaju vam pitanje i vi ćete sada koliko god treba

govoriti. Ako bude potrebe za potpitanjima bit će, ako vas bude trebalo ponovo zvati, zvat ćemo vas ponovo.

STJEPAN MESIĆ:

Može.

PREDSJEDNIK:

Evo kolegice i kolege.

Prvi se javio kolega Grmoja.

Ja ću odmah sada pročitati da znate kolega Grmoja, kolega Lovrinović, kolega Brkić, kolegica Jelkovic. To su za sada prijave.

.../Upadica: Kolega Babić?/...

O.k. Dalje ću kako bude Babić, Maras, dobro Borić.

Dobro.

Kolega Grmoja, izvolite.

NIKOLA GRMOJA:

Evo hvala poštovani predsjedniče, dobar dan.

Ja imam nekih desetak pitanja za vas što se tiče znači samog nastanka koncerna Agrokor. Znači Josip Manolić u svojoj knjizi piše o dvije struje tajkuna koji su nastali devedesetih, tzv. crveni tajkuni koji su do imovine došli menadžerskim kreditima. Toj struji kao bliske navodi i Nikicu Valentića, Mladena Vedriša, Franju Gregorića,

Lukovića, Katičića. Na drugoj strani kako Manolić kaže se okuplja desna opcija političara i poduzetnika koja zauzima drugi dio kolača kako Manolić kaže. To su Kutle, Ivić Pašalić, Vidošević, Škegro, Prka, Gucić, Milan Kovač itd.

Prema vašim saznanjima vi ste bili na istaknutim funkcijama u to vrijeme. Bili st bitan faktor u političkom životu. Prema vašim saznanjima kojoj struji je pripadao Ante Todorić?

PREDSJEDNIK:

Samo kad govorite ako možete uključite. STJEPAN MESIĆ:

Pa ja ne bih te sve koje ste vi nabrojili svrstavao u nekakvu posebnu struju lijevu ili desnu. Naime, znate novac nema mirisa pa tako nema ni prevelike ideologije . To su ljudi koji su se našli u prilici da povećaju svoje bogatstvo, da kupuju poduzeća i da profitiraju na privatizaciji. Pogreška je bila da se išlo u privatizaciju u vrijeme kad se Hrvatska branila, međutim to se nije moglo zaustaviti.

NIKOLA GRMOJA:

Dobro. Evo mene zanima.

PREDSJEDNIK:

Pardon, koliko ste rekli da imate 10 pitanja? Ok, može.

NIKOLA GRMOJA:

Deset pitanja, ja sam gotov. Znači, ja ću proći ono što me zanima i ja sam gotov onda.

Znači, mene zanima jeste li poznavali Antu Todorića i ako ste ga poznavali od kada ga poznajete.

STJEPAN MESIĆ:

Antu Todorića sam poznao još za vrijeme dok sam bio predsjednik Općine Orahovica, to znači poslije '65. Upoznao sam ga u vrijeme kad je on bio direktor jedne velike firme i onda na kraju sreo sam ga poslije Hrvatskog proljeća u Staroj Gradišci. Često smo šetali, razgovarali, ja sam prije njega otišao na slobodu i onda sam posjetio obitelj Todorić, prenio im pozdrave, Antine pozdrave iz zatvora. I sreli smo se nekoliko puta nakon što je i on izašao iz zatvora.

NIKOLA GRMOJA:

Na temelju tog poznanstva evo koje ste i sami priznali i odnosa s Antom Todorićem postoji informacija, iznio je Josip Manolić u svojoj knjizi u poglavlju „Kako sam kadrovirao u prvoj hrvatskoj Vladi“. Manolić je tvrdio da je obavljao razgovore kako bi Ante Todorić znači nekad moćni direktor tog Agro kombinata postao ministar poljoprivrede u hrvatskoj Vladi i on kaže da on nije bio za to rješenje ali budući da je to bila vaša preporuka i preporuka Ivice Gažija da Ante Todorić postane ministar

poljoprivrede, da je on obavljao te razgovore, međutim to nije prošlo kod predsjednika Tuđmana.

Kako komentirate te navode Josipa Manolića da ste se vi zalagali na temelju ovog poznanstva da Ante Todorčić postane ministar poljoprivrede u hrvatskoj Vladi?

STJEPAN MESIĆ:

Pa znate, kad se sastavlja Vlada ne odlučuje samo budući premijer, o tome je postojala jedna šira rasprava ali s obzirom da smo onda imali polupredsjednički sustav onda je odlučivao u krajnjoj liniji predsjednik Tuđman. I ja sam predlagao sve kandidate a neki su dolazili iz nekih krugova. Moram reći da skoro 50%, možda čak i više nisu bili članovi HDZ-a jer smo uzimali kompetentne ljude. Smatrao sam i da je Ante Todorčić kompetentan za vođenje poljoprivrede ali taj prijedlog nije prošao.

NIKOLA GRMOJA:

Dobro. Znači, smatrali ste da Ante Todorčić ima kompetencije i znanje da bude ministar poljoprivrede u hrvatskoj Vladi. To nije prošlo. Kasnije Anti Todorčiću i Ivici Todorčiću nije ni trebao ministar poljoprivrede, nije im bilo potrebno da imaju ministra poljoprivrede odnosno da oni to budu nego su oni kontrolirali i postavljali i ministre i određivali smjer i odluke hrvatskih Vlada. Ali ono što mene zanima jeste li se nastavili družiti sa Antom Todorčićem i nakon što ovaj vaš pokušaj odnosno prijedlog nije prošao kod predsjednika Tuđmana?

STJEPAN MESIĆ:

Ja sam njega nekoliko puta sreo nakon zatvora ali moram reći u onim šetnjama u Staroj Gradišci on je uvijek meni tvrdio da se ne misli više baviti niti politikom niti društvenim gospodarstvom. Želi sam otvoriti biznis, on je izračunao da može jako dobro zaraditi ako bude uzgajao cvijeće i on je rekao, uvjeravao me koliko Zagreb, samo Zagreb troši na cvijeće a to se uglavnom uvozi i on je izračunao da tu ima puno šanse za takav posao. Pa upravo zato što mi je on tada govorio što se može napraviti u našoj poljoprivredi, zato sam ja mislio da bi možda bio dobar za ministra poljoprivrede.

NIKOLA GRMOJA:

Vi ste u filmu „Gazda“ naveli da ste kad ste bili glavni tajnik HDZ-a da su velike tvrtke donirale HDZ. Možete li reći koje su to tvrtke, znači na koje tvrtke ste mislili i je li unutar tih tvrtki bilo i poduzeće Agrokor?

STJEPAN MESIĆ:

Pa u vrijeme prvih izbora nije bilo potrebe za donacijom naših domaćih firmi. Mi smo najveći dio sredstava dobivali od dijaspore. Pojedinci su donirali svakodnevno ili u valuti dolarima, markama itd. ili u čekovima, tako da smo mi za izbore imali dovoljno sredstava. Kasnije u drugim kampanjama onda su već trebali i domaće firme i koje su sudjelovale. Ja sad ne mogu se sjetiti ali malo je njih koje nisu donirale.

NIKOLA GRMOJA:

Dobro. Znači, u početku je dijaspora financirala znači najviše, to su ovi čekovi koji su se izgubili u movingu.

PREDSJEDNIK:

Kolega, ajmo se samo dogovoriti oko jedne stvari. Ovo sad ide na, prvi ispitujete.

Ovdje postavljamo pitanja, svjedoci sad predsjednik Mesić, sutra netko drugi, daju odgovor. Ajmo se svi zajedno dogovoriti da ćemo se suzdržavati komentara na neki način. Dakle, dobit ćemo odgovor, kasnije kad izađemo možemo komentirati, možemo reći svoje mišljenje, ali ovdje ako budemo sad ulazili u komentare, polemike, nema smisla. Ako se slažemo svi s tim.

Dakle, postavljamo pitanje, dobivamo odgovor, možete potpitanjima nešto doći, ali ...

NIKOLA GRMOJA:

Mislim da sam jako brz nema razloga ...

ORSAT MILJENIĆ:

Ne, ne samo zbog brzine nego i zbog digniteta postupka.

NIKOLA GRMOJA:

Znači, mene zanima na kojem su se i to je ključno pitanje onda ću nakon njega imati još jedno i time ću zaključiti.

Na kojem mjestu su se dogovarale prodaje i privatizacija velikih društvenih kompanija i jeste li vi u tome imali kakvog utjecaja, s obzirom da ste priznali da ste predlagali određene ministre u hrvatsku vladu? Jeste li imali utjecaja oko znači prodaje i privatizacije velikih društvenih kompanija?

STJEPAN MESIĆ:

Normalno je da kandidat za budućeg premijera predlaže članove Vlade jer na kraju to je njegova Vlada za koju on i odgovara. Ali nisam bio nikada u ni jednoj prilici na dogovorima kada se raspravljalo o kupnji bilo kojeg poduzeća.

NIKOLA GRMOJA:

I za kraj, zaključio bih. Vi ste bili predsjednik u razdoblju najvećeg rasta Agrokor, ne pamtim osobno nekakvu reakciju u tom vremenu. Ono što me zanima je li Ivica Todorić možda financirao vašu kampanju za predsjednika? Znači je li Agrokor ili Ivica Todorić dao nekakve novce za vašu kampanju? I je li vas itko dok ste bili predsjednik u 10 godina od ne znam, osoba, ministara, gospodarstvenika, banaka, institucija upozoravao na nekakve moguće nepravilnosti u Koncernu Agrokor?

STJEPAN MESIĆ:

Moju kampanju financirali su mnogi, a najviše pojedinci, jesu možda i neke kompanije, ali to nije bilo od nekog pretežnog značaja. Dakle, to je sve evidentirano, mi smo čak tražili znajući da bi se mogao pojaviti neki Grmoja pa da pita kakva je bila, moje financiranje. Onda smo tražili da Revizija utvrdi i to smo i jednu i drugu kampanju, tražili Reviziju da utvrdi točno tko je poimenično dao za moju kampanju. Dakle, to je sve evidentirano, sve je to predano Izornoj komisiji. Dakle, to je sve čisto. Međutim, ima onih koji bi htjeli mene umočiti na čelu s vama.

ORSAT MILJENIĆ:

Ja ću vas isto zamolit da suzdržite od komentara. Dakle, kolegu sam već zamolio, mislim da.

Izvolite.

NIKOLA GRMOJA:

Bilo je drugo pitanje, znači oko toga. Da li, znači bili ste na najbitnijim funkcijama u vrijeme nastanka Hrvatske države, znači kada, također ja sam danas iznio dokumente, su se događale nepravilnosti 91. godine. Bili ste predsjednik države u vrijeme najvećeg rasta Agrokora i pitanje je li vas itko ikada od osoba, institucija, banaka, gospodarstvenika upozorio na bilo kakve nepravilnosti oko Agrokora?

Ne trebam ja bilo koga umočiti u ovu priču. Svi oni koji su bili na izvršnim funkcijama dok se ovo događalo imaju i snose svoj dio odgovornosti.

STJEPAN MESIĆ:

Ja sam nekoliko puta reagirao u neformalnim razgovorima da me malo čudi da neki ulaze u velike investicije sa visokim kamatama, a to mi je bilo nelogično, jer očito bez vlastite akumulacije samo na kreditu i na visokim kamatama teško je razvijati poduzeće koje može biti, koje može voditi akumulativno.

ORSAT MILJENIĆ:

Dobro. Zahvaljujem kolegi Grmoji.

Kolega Lovrinović.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Hvala lijepa. Poštovani gospodine Mesić, vi ste jedan od ključnih ljudi, dakle, u vrhu hrvatske politike od stvaranja države pa do danas, bili ste i predsjednik u da mandata, države, predsjednik Sabora itd.

Mene zanima, ja ću vam postaviti samo jedno pitanje, a ono je dakle, ajmo tako reći, jedno suštinsko za utvrđivanje okolnosti razvoja ovakve vrste kapitalizma u Hrvatskoj.

Dakle, dok je bjesnio rat u Hrvatskoj, jedni su ginuli, branili državu domovinu, a drugi su za to vrijeme provodili privatizaciju.

Vi ste kao čovjek u vrhu politike imali pristup i informacijama sigurnosnih službi, obavještajnih službi itd. Svako malo se priča u javnosti ili u medijima da su tada formirane neke skupine, određene navodno da su formirane, pa se spominju često imena gospodina Gregurića, Valentića, itd.

Možete li možda reći pošto je riječ o stvaraju jednog ortačkog tipa kapitalizma kojem ste ponekad i znali govoriti. Da li je uistinu točno da su se tada te grupacije bavile podjelom plijena poduzeća velikih privatizacijom, a za uzvrat su jedni drugima ponudili zaštitu u budućnosti u koliko do bilo čega dođe? I da li ste dakle, svjedok toga? Da li je vas netko u to uključivao ili ste vi to odbijali? Dakle, vrlo je važno da utvrdimo prirodu razvoja početka, razvoja kapitalizma u Hrvatskoj.

Evo hvala lijepo.

STJEPAN MESIĆ:

Dakle, prije svega kada smo se odlučili za otvoreno društvo za tržišnu privredu, mi smo morali naći vlasnika društvenom vlasništvu. Jer kao što je Kardelj rekao, društveno vlasništvo nije ni privatno, ni zadružno, ni državno. Ali nije rekao što je! I ako idemo u tržišne, društvo tržišnih odnosa, dakle u državu tržišnih odnosa mi smo morali društvenom vlasništvu naći vlasnika. Trebalo je dakle pretvoriti društveno vlasništvo u poznatog vlasnika a to je značilo privatizacija. Moj prijedlog je bio i Dražena Kalogjere i još nekih da se vlasnik traži na taj način da se utvrdi visina kapitala odnosno visina kapitala svake firme, da se onda utvrdi

tko je stvarao kapital, dakle bivši radnici i zatečeni radnici tada u firmi, da se jednom matematičkom metodom utvrde dionice, da se podijele dionice onima koji su stvarali kapital i po meni time bi privatizacija bila gotova. Dobili bi vlasnike, vlasnici bi odlučivali o menadžmentu. Dakle, riješili mi ono što je bilo ključno da se riješi, da menadžmentu, o direktoru da tako kažem da ne odlučuje ni partija ni država, da ne odlučuju ni rodbinske veze nego da odlučuju vlasnici jer ako u Siemensu, to sam i tako objašnjavao, postoji preko 100 tisuća dioničara a Siemens dobro funkcionira onda možemo i mi na ovaj način izvršiti privatizaciju.

Međutim, prevagnula je ona ideja da se što prije mora pa čak i za vrijeme rata kojeg nikad nismo potvrdili da smo u ratu samo smo ga pobjedonosno završili, tada je ovaj prijedlog prošao koji je rekao treba prodati poduzeća, dakle društvena poduzeća prodati i ono što je predsjednik Tuđman rekao, kaže francuskim gospodarstvom vlada dvjestotinjak bogatih ljudi, dvjestotinjak obitelji. Da, ali oni su se bogatili 300 godina. Mi smo trebali dakle onda na brzinu proizvesti bogataše. Mislim da je u tome uspjeh postignut, imamo daleko više bogatih ali jako puno siromašnih. Dakle, moja ideja nije bila usvojena i u tom smislu ja nisam mogao više djelovati na procese.

Jedino kada smo trebali sastaviti prvu Vladu ja sam morao razgovarati sa mnogima koji bi trebali se participirati u vlasti i zato i nisam imao dovoljno ljudi u HDZ-u jer je trebalo ljude koji su od kompetencije. Dakle, nisam imao dovoljno, zato sam i išao na formiranje Vlade i sa ljudima koji nisu u HDZ-u ili su u nekoj drugoj stranci.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Ja bi još samo jedno potpitanje. Možete li biti precizniji kad sam vas pitao da li vam je poznato da su u to vrijeme tih godina formirane te neke skupine, možemo ih nazvati ortačke, interesne itd. jer građani svako malo spominju te ljude da oni i danas stoje u zaleđu ovih procesa i oko Agrokora itd. Dakle, hoćete li reći imena ili nećete ali bitno je dakle da utvrdimo i da potvrdite ili da odbacite jesu li zaista postojale i postoje takve skupine i lobiji ili ne?

STJEPAN MESIĆ:

Pretpostavljam da su takve skupine postojale jer očito da se moglo prodavati firme, jedino u tom slučaju ako su bili povezani i oni koji donose odluke i oni koji aspiriraju da kupe takva poduzeća. A znate kako se kupovalo? Kupovalo se na temelju garancija sumnjivih banaka. I što se dogodilo? Kupljena su poduzeća, rasprodana je supstanca a radnici su otišli na ulicu. To je otprilike rezultat naše privatizacije.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Evo još jedno kratko potpitanje jer zaista ste na sceni političkoj bili dugo i na važnim funkcijama.

Dakle, kad ste ovo sada utvrdili još jedno preciznije pitanje da li je tako nešto vam bilo poznato u slučaju Agrokora jer kao što znate dobro naš zadatak kao ovog Povjerenstva Sabora je da smo političko Povjerenstvo. Mi nećemo kopati po knjigama. Dakle, da li su vam ove

spoznaje i ova ocjena koju ste sad rekli, da li možete tvrditi da je takvi incestuoznih veza između politike i državnih dužnosnika bilo i prema povezanim društvima u koncernu Agrokor?

STJEPAN MESIĆ:

Pa logika nalaže da konstatiramo da je vjerojatno bilo tako jer ako je za sve te privatizacije bilo veza između onih koji odlučuju i onih koji aspiriraju na ta poduzeća onda je vjerojatno to bio slučaj i sa Agrokorom.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Evo još jedna i sa ovim završavam.

Jesu li vam sigurnosne ili obavještajne službe u tom smislu jer ste 10 godina bili predsjednik slale ili upozoravale upravo na takve neke veze između politike dužnosnika i koncerna?

STJEPAN MESIĆ:

Da, ja sam dobivao izvješća, službena izvješća naših organa, službi dakle čiji je to zadatak i onda sam se obraćao onima koji trebaju problem riješiti jer predsjednik ako aludirate na to da sam bio predsjednik Republike, dakle predsjednik ne odlučuje o nijednom slučaju ako dođe do saznanja bilo kakve nedozvoljene radnje onda je normalno da se obavijesti onaj koji o tome treba znati.

Prof. dr.sc. IVAN LOVRINOVIĆ:

Evo vi ste koliko sam shvatio obavijestili. Je li bilo povratne informacije nadležne institucija i jeste samo na tome stali kad ste vidjeli da nema ništa?

STJEPAN MESIĆ:

Pa ja sam nekoliko puta reagirao pa sam reagirao i u slučajevima kada se znači radilo o kriminalnim radnjama pa sam tražio da vidim dokle se stiglo. Ali uvijek je, najvećim dijelom neću reći uvijek, najvećim dijelom dobivao sam informaciju da je sve u toku, da se sve radi, da se sve transparentno radi i uvijek su bili i izvidi u toku.

ORSAT MILJENIĆ:

Hvala lijepa.

Kolega Brkić.

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem predsjedniče.

Poštovani gospodine Mesiću, postaviti ću vam dva pitanja kao prvom predsjedniku Vlade Republike Hrvatske, koliko su vam bile poznate činjenice oko nastanka samog Koncerna Agrokor 90-tih godina? I da li ste odnosno, kada ste

osobno upoznali Ivicu Todorića i u kojim okolnostima i na koje okolnosti ste tada s njime razgovarali o tvrtci Agrokor?

Hvala.

STJEPAN MESIĆ:

Pa ja sam Ivicu Todorića upoznao kada sam donio pozdrav Ante Todorića njegovoj porodici, kada sam došao iz Stare Gradiške, tada sam upoznao njega i porodicu. A o tome što je i kako radio Agrokor, ja o tome nisam vodio posebno računa. Naime, nisam ni mogao ja sam bio premijer kad su nastala ta privatna poduzeća, ja sam bio premijer do, koliko tri četiri mjeseca pa sam otišao za člana Predsjedništva Jugoslavije.

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem na odgovoru. Još jedno pitanje.

Da li ste i ako jeste, kada imali sastanka sa predstavnicima Agrokora za vrijeme obnašanja vaših dužnosti? Ili kod sebe u uredima ili u njihovim prostorijama i da li ste ikada bili sa predstavnicima Sberbanke?

Hvala lijepo.

STJEPAN MESIĆ:

Nisam bio nikada sa predstavnicima Sberbanke i bio sam u prostorijama Agrokora ali to već sada kada nisam ni predsjednik ni premijer. Bio sam u jednoj posjeti Kini, doveo sam iz Kine delegaciju, vrh ustvari firme koja se zove „Alibaba“ koja ima preko 100 tisuća zaposlenih, to je internetska prodaja, ja sam smatrao da bi bilo dobro da se i Agrokor uključi u takvu prodaju. Međutim, oni nisu imali interesa tako da čak su rekli da oni to bolje rade od „Alibabe“.

MILIJAN BRKIĆ:

Znači ti sastanci nisu bili za vrijeme obnašanja vaše dužnosti?

Hvala lijepo to je sve.

ORSAT MILJENIĆ:

Kolegice Jelkovic.

MARIJA JELKOVAC:

Hvala lijepo.

ORSAT MILJENIĆ:

Pardon, nakon kolegice Jelkovic, ide Babić, Maras, Borić, Čuraj.

MARIJA JELKOVAC:

Poštovani gospodine Mesić. Bili ste dvije godine predsjednik Hrvatskoga sabora i u to vrijeme ste u Saboru donosili mnoge zakone, a kao predsjednik Republike Hrvatske ste 8. svibnja 2001. godine potpisali Zakon o reviziji pretvorbe i privatizacije. Temeljem navedenog zakona Državna revizija provela je reviziju pretvorbe i privatizacije u nizu trgovačkih društava u Republici Hrvatskoj, pa tako i u trgovačkim društvima koja su bila u sastavu Koncerna Agrokor.

Cijelo vrijeme vi ste ustvari govorili kako ćete inzistirati na poništavanju nezakonitih pretvorbi i privatizacije i povratu novca koji je na različitim destinacijama bio u inozemstvu.

Kako to da nikada niste inzistirali na poništavanju pretvorbe Trgovačkog društva Konzum prije Unikonzum? Naime, Državna revizija je u svom izvješću utvrdila kako su u pretvorbi učinjeni značajni propusti koji su navedeni u izvješću str. 26., 27. izvješća poglavlje 6., ocjena provedbe postupka pretvorbe i privatizacije.

Molim da mi odgovorite ako je moguće i obrazložite.

Hvala.

STJEPAN MESIĆ:

Pa znate, sredstva za obranu i obnovu Hrvatske dolazili su čitavo vrijeme, počeli su već kod formiranja prve Vlade. Račun je bio prvo u Švicarskoj, potpisnici tog

računa su bili Gojko Šušak, Franjo Tuđman i Hrvoje Šarinić. Međutim, Švicarci su tražili da bude transparentnije trošenje tih sredstava, pa je onda taj račun prebačen, sa istim potpisnicima prebačen u Klagenfurt. Koliko ja znam sa tih računa su na pojedine privatne račune na stotine privatnih računa otišli novci, ali nikad nismo, nisam mogao dobiti podatak nikada tko je uzeo te novce, na čije je račune to išlo. Uvijek je isprika bila kad sam inzistirao kod određenih organa, isprika je bila da banke ne daju podatke o njihovim transakcijama, tako da do toga koliko god ja inzistirao da se otvori pitanje novaca koji su odlazili iz Hrvatske to je bilo nemoguće. A vidio sam to možete provjeriti i u Privrednoj banci, tamo su bili i računi iz kojeg se financirala nabava vojne opreme i oružja ali vidjet ćete samo da kaže, preuzeo 50 milijuna maraka taj i taj, za potrebe obrane Hrvatske. 25 milijuna preuzeo za obranu Hrvatske, 15 milijuna, 10 milijuna, 3 milijuna ali nigdje nema što je kupljeno za to. Rečeno je to ćemo kad završi rat. Evo do danas još nismo.

MARIJA JELKOVAC:

Hvala. Nisam baš u potpunosti zadovoljna odgovorom, prilično ste mi općenito govorili o prilikama tada. Moje pitanje je bilo zašto niste inzistirali na poništavanju pretvorbe trgovačkog društva Konzum ranije Unikonzum.

STJEPAN MESIĆ:

Pa to nije moj posao. Nije moj posao da ja ulazim u pojedina poduzeća ili u bilo koju radnju ali ako

isključivo vidim da je nešto nezakonito onda to ne zato što moram nego moram kao građanin reagirati i tamo gdje sam mogao ja sam reagirao.

MARIJA JELKOVAC:

Znači, niste imali saznanja da postoje nezakonitosti u pretvorbi trgovačkog društva Konzum ranije Unikonzum, ili niste reagirali zbog tog ranijeg poznanstva kojeg ste imali sa gospodinom Antom Todoricom? Hvala.

STJEPAN MESIĆ:

Ne, nikad mi nitko nije donio nikakav dokument kojim bi obrazložio nezakonitost bilo koje radnje pa čak i ovih koje vi spominjete ali da sam dobio reagirao bi.

MARIJA JELKOVAC:

Hvala.

Slijedeće pitanje, da li ste za vrijeme svojih mandata bilo kojeg od navedenih koje ste obnašali kao dužnosnik Republike Hrvatske bilo kada posjetili neku od tvrtki iz koncerna Agrokor i da li ste razgovarali tada sa vlasnikom gospodinom Ivicom Todoricom o poslovanju njegovih tvrtki, i da li je on ikada od vas tražio neki suport u svezi poslovanja?

STJEPAN MESIĆ:

Nisam u tom smislu posjećivao njegove tvrtke ali niti je Todorić ikada od mene tražio bilo kakvu uslugu.

MARIJA JELKOVAC:

Hvala.

I još jedno pitanje. Jeste li ikada putovali sa gospodinom Todorićem u inozemstvo, a ako jeste koja je bila svrha tih putovanja i s kime ste se sastajali na tim putovanjima? Hvala.

STJEPAN MESIĆ:

Ja sam uglavnom putovao u delegacijama koje sam vodio u razne zemlje. Da li je u nekoj delegaciji posebno sa gospodarstvenicima bio i Ivica Todorić to je mogućnost, ali to nisam ja organizirao. Ta putovanja je organizirala Komora, oni su dobili informaciju kuda ja idem na koju državnu posjetu i ako je bilo sa drugom stranom dogovoreno da će biti razgovori i gospodarstvenika onda su oni organizirani i putovali su.

ANTE BABIĆ:

Poštovani gospodine Mesiću, razumljivo je teško se sjetiti zapravo događanja od prije 27 godina i po ovom vašem svjedočenju vidim da su vama ti događaji jako svježiji. Jednome od kolega ste rekli da novac nema miris i da nema ideologiju i za vrijeme pretvorbe, za vrijeme rata se zapravo dogodila privatizacija.

No, teško mi se oteti dojmu s obzirom da ste vi tada bili i prvi predsjednik Vlade Republike Hrvatske od '90. godine da zaboravljate činjenicu da se recimo tada na inicijativu Ante Markovića a uz suport i donošenje Zakona o poduzećima gospodina Barbića zapravo dogodilo se da se to društveno vlasništvo trebalo zapravo titulirati u privatno vlasništvo i u tom trenutku zapravo nastaje i Agrokor kao dioničko društvo.

PREDSJEDNIK:

Kolega, rekli smo pitanja bez. Ajde idemo prema pitanjima ako smo se dogovorili svi.

ANTE BABIĆ:

Može biti i pitanje. Uglavnom, najveća ekspanzija Agrokor dogodila se od 2000. do 2010. godine i tada ste vi bili predsjednik Republike Hrvatske. Kao predsjednik Republike Hrvatske po Ustavu članak 94. stavak 2. kaže da predsjednik Republike brine za redovito i usklađeno djelovanje te za stabilnost državne vlasti. Vi ste u jednom intervjuu rekli: „Da, u vrijeme mojih predsjedničkih mandata znao sam itekako dobro da je Agrokor div na staklenim nogama.“.

Jesu li vam tada gospodarski savjetnici govorili o tome, ne mislim deklaratorno i jeste li intenzivirali vaše djelovanje tada prema Vladi Republike Hrvatske s obzirom na ove činjenice? Hvala.

STJEPAN MESIĆ:

Moji savjetnici su uvijek kada god se raspravljalo u zemlji o bilo kojem pitanju mene savjetovali što bi po njihovom mišljenju trebalo učiniti i onda bi ja reagirao i kada je ili se radilo o Zagrebačkom velesajmu, kada je trebalo dati mišljenje ureda o bilo kojim pitanjima jer kad se održava Velesajam onda je uvijek neka privredna tema na dnevnom redu i u tom smislu su moji savjetnici bili ažurni. Ali što se tiče Agrokora jasno da sam kao i svi drugi građani bio impresioniran sa razvojem Agrokora, međutim nisam dobivao u tom smislu nikakve primjedbe na koji način se taj proces odvija.

PREDSJEDNIK:

Imate još?

Dobro.

Kolega Maras.

GORDAN MARAS:

Hvala lijepa.

Poštovani gospodine predsjedniče, ima nekoliko pitanja za vas.

Znači, prvo ste rekli u uvodnom izlaganju s čime se slažem da je bila pogreška s čime se išlo u privatizaciju '90-tih godina dok se Hrvatska branila a da su se neki bogatili, očito je to bila politička odluka.

PREDSJEDNIK:

Kolega, to smo rekli. Idemo na pitanja.

GORDAN MARAS:

Da, znači to je dio pitanja. To je bila politička odluka HDZ-a. Možete li nam reći po vašem sjećanju s obzirom da ste bili dio najužeg vodstva Hrvatske demokratske zajednice tada i kao premijer i predsjednik bivše države a poslije i predsjednik Hrvatskog sabora da li se po vašim sjećanjima možete prisjetiti tko je bio glavni zagovaratelj takvog ekonomskog koncepta privatizacije 90-tih godina mislim ponaosob na osobe, znači koji su bili predlagači takvog modela koji su gurali da se ide u privatizaciju 90-tih godina?

STJEPAN MESIĆ:

Bilo ih je više koji su tražili da se titulara društvenog vlasništva traži prodajom poduzeća a to se može vidjeti odmah i koji su bili na čelu Fonda za privatizaciju jer to je bio ustvari onda centar gdje se odlučivalo o privatizaciji. Međutim, velike firme uvijek su raspravljane i u Uredu Predsjednika pa zbog toga je i dolazilo i do određenih možda ne sukoba ali u svakom slučaju različitih mišljenja ili kada je gospodarstvo bilo u pitanju ili kada je bila u pitanju vanjska politika. Zato smo i tražili da se u Klubu HDZ-a formira jedna posebna sekcija koja bi imala pravo i na vlastito mišljenje pa onda koja pobijedi, dakle da se oni koji

budu u manjini prihvate mišljenje većine. Međutim, predsjednik Tuđman se s time nije složio. Jasno, nismo bili zadovoljni sa politikom prema Bosni i Hercegovini, nismo bili zadovoljni sa politikom u Bosni i Hercegovini i problem je bio latentan pošto nije došlo do nikakvog rješenja, došlo je do našeg izlaska iz HDZ-a.

GORDAN MARAS:

Dobro. Znam za taj vaš stav oko Bosne i Hercegovine ali me zanima ukoliko nam možete reći, sad sam shvatio da su to bile političke odluke koje su se donosile i u Uredu Predsjednika, znači koje su bile ključne osobe tada u Uredu Predsjednika koje su zagovarale ovakvu vrstu privatizacije?

STJEPAN MESIĆ:

Pa prije svega to su bili savjetnici Predsjednika Tuđmana i jedan krug koji se kretao u krugu Predsjednika Republike. Dakle, oni su odlučivali ali onda je to dobilo svoju formu, na jednom mjestu se riješilo a onda je išlo u proceduru.

GORDAN MARAS:

Neću sad treći puta. Ne sjećate se imena osoba ili postoji razlog zašto ih nećete imenovati?

STJEPAN MESIĆ:

Pa ja mislim da je u slučaju gospodarstva najveću ulogu imao Škegro, Borislav Škegro a u ovom političkom smislu to je bio Ivić Pašalić. Bio mu je savjetnik i mislim da je od njega puno toga kretalo.

GORDAN MARAS:

Znači, privatizacijske ključne odluke primjerice možemo nazvati i Unikonzum kao jednu od najvećih tvrtki u Hrvatskoj nije bilo moguće donesti odluku o privatizaciji ukoliko se s time nije suglasio Ured Predsjednika Tuđmana?

STJEPAN MESIĆ:

Pa to je apsolutno sigurno jer sva velika poduzeća je trebalo zadržati, trebalo ih je vezati uz neke velike europske sustave i zadržati i „Prvomajsku“, i „Jedinstvo“ i „Jugoturbinu“. To su sve poduzeća koja su građena na sredstvima koja su došla iz njemačkih ratnih reparacija koje su bile na jedan način plasirane ne kao reparacija nego kao krediti. Ali te firme, i to ne samo u Hrvatskoj nego i u cijeloj Jugoslaviji i bilo je šteta razbiti ta poduzeća. Trebalo ih je vezati uz neke velike sustave, europske sustave jer to su bila poduzeća koja su imala modernu tehnologiju iako u traženju titulara vlasništva dođemo i do druge kompozicije upravljanja poduzećem mislim da smo mogli od toga profitirati a ne razbiti poduzeća i baciti radnike van na ulicu.

GORDAN MARAS:

Znači, iz ovog vašeg odgovora proizlazi i to da je sigurno u takvim odlukama kao savjetnik ili ministar u Vladi Republike Hrvatske sudjelovao i gospodin Škegro tada?

STJEPAN MESIĆ:

Pa ja mislim da bez njega nisu prošle ove privatizacije u onom vremenu kad je on bio na funkciji.

GORDAN MARAS:

Dobro. Hvala vam lijepo.

Mislite li kao osoba koja je imala tada informacije da je bez podrške HDZ-a uopće bilo moguće napraviti koncern kao što je ovakav s obzirom da se 93. i 94. godine kupovalo jako puno kompanija, da sad ne čitam, Jamnica, Ledo i Zvijezda, znači u dvije godine i Unikonzum odnosno Konzum, znači gro kompanije se formiralo 93., 94. godine. Da li mislite da je bez političke podrške HDZ-a bilo moguće uopće stvoriti Agrokor kao takav?

STJEPAN MESIĆ:

Pa smatram da bez vrha HDZ-a ali i preciznije bez predsjednika Tuđmana i ovog kruga oko njega nije mogla biti provedena nijedna velika privatizacija.

GORDAN MARAS:

Mislite li također s obzirom da su tada i banke bile državne, znači Privredna i Zagrebačka banka koje su sudjelovale najviše u financiranju da je i tada politička podrška za financiranje takvih projekata i kupnje određenih kompanija morala je biti dana od samog HDZ-a.

STJEPAN MESIĆ:

Pa sve ono što se događalo sa velikim firmama to se događalo i sa bankama. Samo mislim što se banaka tiče da je to i tada bio veliki kriminal, da prvo, država svojim novcima stabilizira banku i onda je proda za manje novaca nego što je u tu stabilizaciju uloženo.

Za mene ta računica je bila apsolutno neprihvatljiva ali na žalost to je provedeno. I ja znam da je jedan gospodarstvenik koji je bio direktor 3M američke firme Većeslav Rački u Hrvatskoj bio je direktor, on je poznat kasnije, vodio neka poduzeća u Hrvatskoj. I on je pokrenuo postupak protiv ljudi u Privrednoj banci koji su radili na prodaji banke. Jer, ali taj posao nikada nije dovršen. Gdje se on nalazi to bi trebalo pitat Većeslava Račkog, jer je on vodio taj postupak da bi poništio tu prodaju banaka.

GORDAN MARAS:

Dobro. Dakle, iz ovoga što ste mi rekli, jedno samo kratko pitanje, znači bez HDZ-a ne bi bilo ni ovakvog Agrokora mislim na nastajanje i na formiranje. Znači bez podrške HDZ-a Agrokora ne bi nikad tako nastao?

STJEPAN MESIĆ:

Pa ja ne bih rekao da je to pitanje HDZ-a. To je pitanje onih koji su bili na vrhu HDZ-a ali su ujedno bili i na državnim funkcijama koji su o tome mogli odlučivati.

PREDSJEDNIK:

Ja ću sad ovdje samo evo, prekinut jednu stvar, ubuduće postavljamo pitanja. Nemojmo postavljat pitanja koja u sebi sadrže konstatacije. Ajmo samo, ne govorim samo vama, ovo se odnosi na sve, sad konkretno na vas. Dakle, pitanja koja su konkretna na koja svjedok može odgovorit, kasnije ako budemo imali bilo kakve komentare, interpretacije, to ćemo svi davat i zaključivati prema nekakvim našim dojmovima.

Ako se tiče nešto ...

GORDAN MARAS:

Dobro, gledajte, dopustite da ja završim pa da ona gospodin Brkić daje komentar ili pitanje.

PREDSJEDNIK:

Ne kažem ja nikome, ja sam rekao da sam sada kao što sam svakoga upozorio, kolegu Grmoju, kolegu Babića, vas. Znači pitanje je pitanje, komentar to ćemo izrazit u svojim stavovima o svjedočenju, o postupku, nastanku itd.

Dakle, svako pitanje postavimo, mislim ovo je stvar, krenuli smo s ovime, prvi nam je svjedok uhodavat ćemo se, evo vidite koliko će ih biti. Dakle, konkretno, znate li, što možete reći i tako, razumijete to hoću reći.

GORDAN MARAS:

Dobro, gospodine Orsat, znači ja, naravno ne želim ni na taj način ne želimo dovoditi gospodina Mesića u poziciju da bi ja davao odgovore umjesto njega. Znači to nikad ne bih se na taj način odnosio prema bivšem Predsjedniku Republike Hrvatske. To ja radim pomoći sebi, u koliko nisam najbolje shvatio, ja si želim razjasniti pa da mi gospodin Mesić pomogne.

Nemojte se ljutiti, to je više pomoć meni nego ...

PREDSJEDNIK:

Ne, ne ljutim se ja, ja samo molim da se držimo ... Idemo dobro za sada i da se držimo u tim okvirima.

...(govornik nije uključen, ne čuje se)

Kolega će završiti sa pitanjima, a onda ćemo vidjeti što ima opće, imamo još dvoje prijavljenih u ovom krugu pitanja, onda ide drugi krug pitanja.

GORDAN MARAS:

Gospodine predsjedniče, rekli ste da ste znali Antu Todorića, da li ste znali da je on bio kandidat na prvim

izborima ispred koalicije stranaka HNS-a, odnosno Koalicije narodnog sporazuma?

STJEPAN MESIĆ:

Da znao sam da je bio kandidat, ali to u našim odnosima nije značilo ništa.

GORDAN MARAS:

Da li ste znali da je u drugom krugu od tih privih izbora odustao u korist kandidata HDZ-a? Znači nije se natjecao u drugom krugu, nego je prije drugog kruga odustao kako bi bio izabran kandidat HDZ-a.

STJEPAN MESIĆ:

To se stvarno više ne sjećam.

GORDAN MARAS:

To vam govorim zato što ste tada bili i tajnik HDZ-a pa možda imate neku informaciju, jer je jedna od teza, ja ne znam i zato to pitam da li je to moguće, bila ta da je u protuuslugu da odustane od te kandidature, bilo moguće da je njemu ponuđena podrška od strane HDZ-a u gospodarskom dijelu, odnosno stvaranju koncerna?

STJEPAN MESIĆ:

O tim prvim izborim ja mogu dosta toga reći, naime, jedna velika grupa Amerikanaca, bogatih Amerikanaca, je došla na dogovor sa HDZ-om, s nama iz vrha HDZ-a. Oni su nudili svoju pomoć, financijsku pomoć. To je bio Janko Herak milijuner, onda Ivica Zdunić, milijuner, Miško Primorac, milijuner, svi su oni htjeli pomoći ali uz jedan uvjet da u HDZ uđe ili na liste HDZ-a da uđu ljudi koji su imali karizmu, iz hrvatskog proljeća. Dakle, tražili su da Savka Dabčević Kućar, Miko Tripalo, Srećko Bijelić, da uđu na liste HDZ-a jer da će to biti garancija da će HDZ pobijediti. Ako ljudi koji su imali karizmu iz hrvatskog proljeća ne uđu na liste HDZ-a oni su smatrali da neće biti uspjeha na izborima i razgovarali smo Joža Manolić, Joža Boljkovac i ja i sa Savkom i sa svima iz Hrvatskog proljeća jer mi smo bili i osobni prijatelji. Oni nisu htjeli. Nisu htjeli jer rekli su ako će predsjednik biti Franjo Tuđman oni u tome ne žele sudjelovati. Zašto? To su bili njihovi razlozi. Tako smo i Amerikancima rekli da ovi odustaju, ne žele s nama i oni su se vratili u Ameriku. Ostali su beznačajni ljudi što se tiče dijaspore. Ostao je Gojko Šušak koji se nije niti kandidirao na prvim izborima. Ostalo je još nekoliko. Ante Beljo. Ni jedan se od njih nije usudio kandidirati na listi HDZ-a. Dakle poslije su se oni malo više angažirali, ali nakon što je HDZ-e pobijedio.

GORDAN MARAS:

Hvala lijepo.

Znači rekli ste u jednom od prethodnih odgovora da je Borislav Škegro bio jedan od ključnih savjetnika

predsjednika Tuđmana i onih tko je donosio odluke oko krucijalnih pitanja vezanih uz privatizaciju. Da li ste možda upoznali tijekom 90-tih njegovu jednu od najbližih suradnica tada mladu pomoćnicu ministra Martinu Dalić ministra Škegre?

STJEPAN MESIĆ:

Martine Dalić se iz tog vremena ne sjećam.

GORDAN MARAS:

Znači da li mislite znači kao tadašnji jedan od najodgovornijih ljudi u Republici Hrvatskoj da je moguće da je znači gospođa Dalić također utjecala na odluke oko privatizacije s obzirom da je bila pomoćnica ministra Škegre?

STJEPAN MESIĆ:

Pa u tom kontekstu vjerojatno jedni na druge utječu, jer zato i držim zato i postoje pomoćnici da pomognu onome tko ima funkciju.

GORDAN MARAS:

Hvala.

Još jedno pitanje evo imam, vezano je za, vi ste bili predsjednik Sabora čini mi se 94., ali ste nastavili

djelovati u Saboru i poslije toga. Da li se možda sjećate iz tog vremena zbog čega je baš Vladimir Šeks vodio Povjerenstvo za pšenicu koji je tada Hrvatski sabor osnovao kako bi se istražile malverzacije vezano uz rezerve i određene stvari koje su se dešavale sa Agrokorom i pšenicom?

STJEPAN MESIĆ:

Pa opće je poznato u hrvatskoj javnosti da je to bila jedna velika afera, da se očekivalo razrješenje te afere da se utvrdi odgovornosti i krivnja. Međutim od toga svega nije bilo ništa. Očito da su bili mnogi u to upleteni za koje nije bilo dobro da hrvatska javnost sazna.

GORDAN MARAS:

Još jedno pitanje ovo je zbilja posljednje. Da li znate gospodina Josipa Petrovića koji je tada bio čini mi se direktor Unikonzuma i jedno dugo vrijeme se provlači kroz hrvatsko-gospodarski politički sustav kao savjetnik prijatelj predsjednika raznoraznih HDZ-a, ali i utjecajan direktor u Unikonzumu, u INA-i, sada vidimo i konzultant zbog kojeg je pala prošlogodišnja Vlada? Znači, da li poznajete njega i njegov rad?

STJEPAN MESIĆ:

Jozu Petrovića ja poznajem. Upoznao sam ga na nekoliko skupova. Upoznao sam ga i sretao sam ga u nekim

neformalnim razgovorima, ali direktno s njim nisam komunicirao.

GORDAN MARAS:

Dobro. Vezano uz Josipa Petrovića da li prema vašim saznanjima je to znači gospodin koji je imao u razdoblju od zadnjih 20-tak godina vrlo veliki utjecaj na ljude koji su vodili HDZ-e odnosno održavao i poslovne i bliske kontakte s njima, kažem evo zadnji primjeri su Karamarko, ali bio je tu i Sanader i mnogi prije njega.

Znači, da li po vašim saznanjima gospodin Josip Petrović može biti jedna konstanta koja povezuje i slučaj Agrokor sa HDZ-om pa sve evo do Karamarka odnosno do Vlade Tihomira Oreškovića?

STJEPAN MESIĆ:

U vrijeme kada sam bio predsjednik Republike k meni su dolazili predstavnici Uprave INA-e i tražili su razgovor sa premijerom i premijer ih nije primio, pa su tražili od mene da ja razgovaram sa premijerom da ih primi. I ja sam tražio Sanadera da primi upravu to je akademik Zelić, Jozo Petrović i Dragičević, Tomislav Dragičević.

Sanader mi je rekao - ne, ne, pa nema problema zašto ne. Ja ću ih primiti.

PREDSJEDNIK:

Ja ću sada, oprostite, hajmo ako ima veze sa Agrokorom.

... /Upadica Maras: Ima zato jer je gospodin Josip Petrović./...

Ali onda postavimo pitanje koje se tiče konkretno Agrokora jer sada smo otišli na INA-u koja ako će se baviti neko drugo povjerenstvo neka se bavi.

STJEPAN MESIĆ:

Jer tu je bio član uprave i tri puta sam intervenirao da ih premijer primi. On ih nije primio. Kada sam četvrti put intervenirao, on je rekao - INA se ne prodaje. Tako možeš ako te pitaju ovi uprava INA-e možeš ih obavijestiti dakle i Petrovića, i Dragičevića i Zelića ako što pitaju INA se ne prodaje nego samo ćemo prekomponirati upravljanje s INA-om. A to prekomponiranje je ustvari značilo da Hrvatska ne dobije ništa, a MOL dobije sve.

PREDSJEDNIK:

Hajmo ovako, Povjerenstvo je za Agrokor. Pustimo INA-u itd.

Ja cijenim vaše znanje, iskustvo i to što možete reći, ali ovdje hajmo se ograničiti molim kolege bavimo se Agrokorom i ako hoćemo pitati o svemu nećemo nigdje završiti.

Ovako, vi kolega se javljate? Povreda Poslovnika slušam.

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem gospodine predsjedniče Miljenić.

Vi bi se u svom radu mislim trebali pridržavati i zakona i odluka, i Poslovnika a članak 10. Poslovnika kaže da morate zaštititi čast i ugled člana Povjerenstva, svih članova Povjerenstva u ovim pitanjima na koje je kolega Maras postavljao koja su sve samo ne pitanja u vezi Agrokora, koja su itekako sugestivna i kapciozna članak 64. stavak 7. Zakona o upravnom postupku jasno kaže da se svjedoku ne smiju postavljati pitanja koja upućuju na odgovor i koja predlažu odgovor. Ja znam da vi dozvoljavate kolegi Marasu tako nešto, ali ja bih vas molio da ubuduće ne samo kolegi Marasu nego bilo kome od nas članova Povjerenstva ne dozvolite sugestivna pitanja bilo kojem svjedoku i žao mi je što ste to sada dozvolili jer ispada sad kad slušamo ova pitanja gospodina Marasa da maniri Komunističke partije nažalost nisu izišli od kolege. I dozvolili ste njemu onda dozvolite da ja kažem ono što mislim. I rekao sam vam prije, nemojte dozvoliti više nikome. Ali moram odgovoriti i potvrditi ove moje teze sa konkretnim argumentima.

Ovdje se ne optužuje niti se na bilo koji način sudi niti HDZ-u, niti članovima HDZ-a, niti prvom Predsjedniku Republike Hrvatske pokojnom gospodinu Tuđmanu a niti njegovim najbližim suradnicima jer poznajući gospodina Mesića koji je bio jedan od najbližih suradnika gospodina Tuđmana sigurno on ne bi dozvolio bilo kakve nezakovitosti i kriminal predsjednika države a i onda i njegovih suradnika jer poznajući njega on je čovjek sa stavom i ne bi čekao izlazak iz HDZ-a 94. godinu nego bi to napravio odmah kad je došao do tih saznanja. Onda vas molim, nemojte vrijeđati niti HDZ, nemojte vrijeđati niti članove HDZ-a a s time nemojte dovoditi u neugodnu situaciju ni svjedoka jer svjedok je poznat kao čovjek sa karakterom i sa stavom i da je imao ikakvih saznanja o

kriminalu gospodina Tuđmana i bilo koga od njegovih bliskih suradnika on bi napustio HDZ prije 94. godine a ne bi čekao 94.

PREDSJEDNIK:

Kolega, ovako. Pozvali ste se na povredu Poslovnika. Što se tiče sugestivnih, kaptioznih pitanja itd. to sam upozorio i kolegu Grmoju i Marasa i Babića, idem po redu, nije bitno i upozorit ću svakoga. Mi nismo sudsko tijelo da moramo biti precizni do kraja niti su svi pravnici ovdje i mislim da tu možemo jednostavno kroz vrijeme ćemo se definirati kakva pitanja itd. Dakle, to je pod jedan.

Pod dva, mi ovdje jesmo da bi utvrdili i vezu između političkog, ako hoćete između politike i Agrokora i uloge politike u nastanku Agrokora. I ja ću vam reći kao predsjednik Povjerenstva nemam problem da li ima veze sa SDP-om, da li ima veze s HDZ-om, da li se odlučivalo na sjednici bilo kojeg tijela i koja je poveznica, ili Mostom ili bilo kojom drugom političkom strankom, to nam je Sabor dao u mandat. Dakle, ja mogu vas shvatiti da ste se vi našli povrijeđeni. Mislim da svjedok se može sam zaštititi i govoriti u tim gabaritima ali evo molim sada i u buduće upozorit ću svakog javno, ako bude trebalo oduzimati ću riječ, nadam se da nećemo doći do toga, da se držimo ovoga.

I još jednom molim zbog svjedoka mi ovdje imamo i svjedoka koji je obavljao i čitav niz izuzetno bitnih i odgovornih funkcija, najviših funkcija u državi koji se sigurno može dobro snaći u ovome. Sutra ćemo imati nekog svjedoka koji možda neće biti toliko educiran i prema kojem zbilja moramo imati određena pravila postupanja da

ih ne dovedemo u nezgodnu situaciju. Dakle, pitanja ono što sam vas molio sve zajedno, bez komentara svojih. Ona mogu se pozivati, pitanja se mogu pozivati na ono što je svjedok do sada rekao, zaključke nemojmo iznositi, pustimo svjedoka da odgovori. Ako će nešto sam zaključiti ili ne to je na svjedoku. Sve ono što imamo za komentirati, zaključke koje možemo izvući iz toga molim lijepo kad završi sjednica izaći van, tu su nam kamere, svatko može doći svoje reći zašto je ovo, zašto misli da je ovo, zašto misli da je svjedok nešto dobro rekao, nije itd.

Prvi nam je svjedok, ulazimo u ovo, zato sam išao jedan ajmo reći sa blažim upozorenjima prema svima ali to je to. Ali ne vidim zapreku da se ispituje bilo čija politička povezanost, bilo koje stranke, bilo koje osobe kao što ni ne vidim da bi netko po funkciji koju je imao bio sveta krava i da se, kad to tako ružno moram reći, ali da se onda polazi ta osoba ništa nije mogla loše napraviti. Očito se moglo napraviti. Da nije ne bi bili u ovoj situaciji i ne bi imali povjerenstvo. Ali pustimo to.

Ja ću sada ako netko još ovdje oko povrede ima još nešto krucijalno apsolutno dozvoliti. Nakon toga imamo još kolege Borića i Ćuraja u prvom krugu i otvoren je onda ako ste za da imamo još i drugi krug pitanja za svjedoka. Evo žao mi je, ako bude trebala pauza tu smo. I da onda to prođemo. Dakle, u drugom krugu ćemo moći pitati upravo nešto što vam je nekome zasmetalo, s čime niste zadovoljni pitat ćete u drugom krugu, to je umjesto i replika i ovakvih nekakvih međusobnih dobacivanja ili prepucavanja.

Ako ima nešto neophodno, slušam.

Kolega Maras.

GORDAN MARAS:

Ja vas samo molim predsjedniče da zaštitite članove Povjerenstva od ovakvih stvari koje je gospodin Brkić rekao. Ja sam tu da pitam šta je bilo tada, nisam nikoga optužio za nikakav kriminal ali je notorna činjenica da je političkom odlukom HDZ omogućio da se Agrokor osnuje i da se kao takav 93., 94. počne razvijati. Znači, ja vas samo molim da upozorite gospodina Brkića na ovakve izjave „Komunistička partija“ itd.

PREDSJEDNIK:

I upozorio sam ga, to više neće se događati.

GORDAN MARAS:

Ali dajte molim vas. Znači, to se ne bi smjelo događati, pogotovo za mene koji sam 90. godine imao 16 godina a zna se iz koje su stranke, koja stranka je nastala iz Komunističke partije, to sigurno nije SDP nego HDZ. I ja vas molim gospodine Brkić da me više ne miješate uopće u takvoj varijanti sa bilo kakvom vezom sa Komunističkom partijom jer ja s tim veze nemam.

PREDSJEDNIK:

U redu, poslije Povjerenstva idite na kavu, raspravite gdje je tko bio, iz čega je što nastalo.

Ako se slažete s ovim završavam, ako bude povreda Poslovnika neću ni inzistirat nisam ni sada točno koja odredba itd. Mislim da smo ovdje prekolegijalni da bi išli tako. Suzdržimo se dakle, ja ću reći ubuduće ako mislite da je tako nešto rađeno onda pitajte svjedoka, je li to i tako rađeno od strane te stranke, neke druge, neke treće, neke četvrte osobe itd. bez da bilo tko ovdje iznosi sada zaključke. Zaključke ćemo van

U redu. Kolega Borić.

JOSIP BORIĆ:

Hvala lijepo predsjedniče. Uvaženi gospodine Mesić.

Evo više-manje smo čuli 90-te godine od vašeg toga kad ste vi bili predsjednik Vlade pa sve nadalje. Ja ću se fokusirati na 2000., 2010. vaša dva predsjednička mandata i prvo pitanje će biti vezano uz vašu tvrdnju da su vas obavještajne službe obavještavale kao predsjednika o mnogim stvarima koje se događaju na prostoru države, pa možda nešto i o Agrokoru.

Moje prvo pitanje. Imate li saznanja ili da li ste znali da će se Agrokor uslijed silnog zalaganja nekih ministara 2000. ...

PREDSJEDNIK:

Šta smo rekli kolega, da nećemo ulaziti u to? Jesmo rekli? Jesmo se svi dogovorili i sa jedne i druge strane? I postavite pitanje, što ste znali, tko je znao. Ne to nije pitanje. Jesmo sada rekli, vaš kolega Brkić je prigovorio na takav način postavljanja pitanja. Drugi kolege su isto prigovorile.

JOSIP BORIĆ:

Ali ja nisam. Pa dozvolite da postavim pitanje.

PREDSJEDNIK:

Jeste, počeli ste sada spekulirat tko, što. Pitajte svjedoka da li su ministri iz neke Vlade radili nešto ili nisu.

JOSIP BORIĆ:

Ne, ja sam htio pitati predsjednika, je li imao saznanja da će se Agrokor zadužiti, pa dozvolite mi da završim, da će se Agrokor koncem 2000. godine po prvi puta zadužiti na međunarodnom tržištu kapitala i stvoriti osnove za daljnje širenje kao koncerna? Evo to je moje prvo pitanje.

STJEPAN MESIĆ:

Ja sam samo znao za jedan slučaj kada je Agrokor uzimao jedan veći kredit na međunarodnom tržištu i to je, to sam

čuo iz izvora iz Agrokora. Ali to nisu bili službeni izvori. Dakle, kao građanin sam saznao da diže takav veliki kredit i to me je malo začudilo i malo zabrinjavalo.

JOSIP BORIĆ:

Znači, vi niste znali, niste bili obavješteni da tada kreće neko prvo zaduživanje koncerna na međunarodnom tržištu?

Jeste li poznavali gospodina Matu Crkvenca ministra financija?

PREDSJEDNIK:

Jeste li ga poznavali, je pitanje?

STJEPAN MESIĆ:

Ne razumijem koga?

PREDSJEDNIK:

Matu Crkvenca?

STJEPAN MESIĆ:

Poznao sam. Mislim da je bio dobar ministar financija.

JOSIP BORIĆ:

Moje zadnje pitanje, neću previše, vezano je uz kraj vašeg drugog mandata, znači jednu izjavu koju sam popratio, ja ću vam je izgovoriti, pa ćete vi meni odgovoriti na jedno pitanje.

Znači, vaša izjava krajem drugog mandata. Danas moramo birati, mi možemo spasiti samo jedno ili Todorića ili Hrvatsku. Kad bi se uzdrmao takav gigant ne bi Hrvatska samo kašljala dobila bi upalu pluća.

To je jedna od vaših izjava pri kraju drugog mandata koja sugerira da ste vi na neki način kao predsjednik ipak pratili stanje unutar tog koncerna, unutar Agrokora. I zanima me jeste li ipak bili upoznati s poslovanjem, s obzirom na ovu izjavu? I zašto niste javno reagirali osim na kraju mandata kad je već bilo vidljivo da se nešto događa?

STJEPAN MESIĆ:

Dakle, ako se stvori jedan takav gigant kao što je Agrokor, svakako da je opasnost za cijelo društvo, za cijelo gospodarstvo, ako se u tom gigantu počne nešto događati što može štetiti razvoju ili samog poduzeća, ali na kraju što može štetiti i samom gospodarstvu Hrvatske. I u tom smislu ja sam i rekao da ako netko diže kredit, a nema dovoljno vlastite akumulacije malo je teško opravdati velike kredite sa visokom kamatom, ali bez vlastite akumulacije. Pa očito da sam mislio na Agrokor.

JOSIP BORIĆ:

Samo zadnje pitanje. S obzirom znači da niste puno puta reagirali u toku vaša dva predsjednička mandata, slažete li se sa mnom kad ja kažem, znači li to da je to sve tada bilo u skladu sa zakonom?

STJEPAN MESIĆ:

Pa mislim da sve skupa teško je to danas reći da je bilo sve u skladu sa zakonom, jer mi danas ne bi sjedili ovdje.

PREDSJEDNIK:

Imate još?

Kolega Čuraj.

STJEPAN ČURAJ:

Zahvaljujem predsjedniče. Poštovani predsjedniče, evo na kraju dosta smo čuli, ja bih se samo vratio na onu bit ove prve naše točke, okolnosti oko nastanka i na činjenicu da zapravo kako je gospodin Todorčić sam govorio za sebe da mu se ne može naći konkretna stvar koja mu se pogodovala, a to je onako dosta zvuči neuvjerljivo pogotovo sa sadašnje perspektive. Ali činjenica je da on nije dobivao stvari na pretvorbi nego prije svega u privatizaciji.

Prvih osam tvrtki je kupio do 94. među kojima su i Jamnica i sojara kod Zadra. Da li imate neka saznanja na koji način su ti natječaji provedeni, tko ih je pisao, na koji način ga je, su ga banke pratile, dakle, on je to kupovao kreditnim sredstvima, da li je tu neke okolnosti od raspisivanja i same kupovine? Znamo da kod Jamnice prva procjena je bila, tko je procjenjivao te državne tvrtke? Prva procjena je bila na 13 milijuna maraka, onda je poništen natječaj, koji je bio najpovoljniji među 5 ponuditelja. Pa je druga procjena bila za 8, ako se ne varam, i opet je tu on bio najpovoljniji. E sad me zanima tko je vršio procjene ili bilo koje okolnosti vezano s tih ajmo reći do 94. prvih osam tvrtki?

STJEPAN MESIĆ:

Pa ja uvijek polazim od toga da poslove koje rade odgovorni ljudi rade sa dozom poštenja u skladu sa zakonom.

Dakle, ja nikada ne sumnjam u ljude zato što se nalaze na nekoj funkciji ili zato što pripadaju ovoj ili onom stranci da zbog toga sumnjam u njihov profesionalni rad. Ali zato su druge službe koje o tome trebaju voditi računa. Ja o tome nisam jer nisam imao instrumente po kome bi ja mogao utvrđivati da li je dobro ili loše obavljen nekakav posao sa kupnjom bilo kojeg poduzeća.

STJEPAN ČURAJ:

Zahvaljujem.

I možda ovako završno, da li po vašim saznanjima imate neke dodatne još informacije, prijedloge, dokumentacija samih ili odluka i svjedoka što bi bilo relevantno za ovo Povjerenstvo koje nam vi možete sada ovdje sugerirati, a da možda i mi jesmo njih uključili, ali prema onome što vas do sada nije pitano da nas uputite ako nešto nije možda, ako je propušteno nešto pitati?

STJEPAN MESIĆ:

Pa vi ste svi ovdje kompetentni. Vi znate sve što treba učiniti. Vjerojatno ne trebate baš moje savjete. Ali ja mislim da bi banke kada me već pitate, da bi banke odnosno oni odgovorni u bankama mogli dati određene informacije koje vas zanimaju.

PREDSJEDNIK:

Imate li još kolega?

Dobro.

S ovim smo završili prvi krug.

Drugi krug su se javili u ovom trenutku kolega Grmoja prvi, kolega Brkić drugi.

Evo kolega Grmoja.

NIKOLA GRMOJA:

Samo jedno razjašnjenje. Rekli ste da dok ste bili predsjednik niste se nalazili sa Ivicom Todorićem, imali nekakvog kontakta. Je li istina i takve se priče

pojavljaju da je Ivica Todorić dolazio na proslave vaših rođendana? Evo samo je li bio na ijednoj proslavi vašeg rođendana dok ste bili predsjednik Republike?

STJEPAN MESIĆ:

Ja se stvarno ne sjećam tko je dolazio sve na moj rođendan. Njega se stvarno ne sjećam.

PREDSJEDNIK:

Kolega Brkić.

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem gospodine predsjedniče.

Poštovani gospodine Mesiću bili ste prvi predsjednik Vlade Republike Hrvatske od 30. svibnja 90. do 24. kolovoza 90. i nakon toga ste od 7. rujna 92. do 24. svibnja 94. bili predsjednik Hrvatskoga sabora. Tada ste bili član HDZ-a i HDZ-e vas je tamo predložio. Izabrani ste kao takvi.

Da li vam je poznato odnosno da li ste imali bilo kakvih saznanja o bilo kakvim nezakonitostima što se tiče privatizacije Agrokora, jer poznajući vas da ste imali onda bi to rekli odmah, ali evo nakon nekih izjava današnjih vaših da su neki drugi upravljali procesima, a da ste vi samo gledali sa strane i niste ništa poduzimali to mi je malo nespojivo sa vama i vašim načinom rada, života i djelovanja političkog, pa sada vas pitam, da li

ste imali konkretnih kakvih saznanja oko nezakonitosti što se tiče slučaja i nastajanja konkretno koncerna Agrokor? I ako ste imali, da li ste ih kome dostavili i da li je što poduzeto po tim vašim informacijama?

Hvala lijepo.

STJEPAN MESIĆ:

Dakle da sam imao bilo koju informaciju ja bih s njom išao pred Državno odvjetništvo ili u Ministarstvo unutrašnjih poslova. Ali da kao i svi drugi građani da sam sumnjao, bile su osnovane sumnje da se privatizacija i prije toga pretvorba odvijaju sa dobrim dijelom inficiranošću nezakonitim radnjama. Koliko je toga bilo, drugi su za to da to utvrđuju.

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK:

Imate još?

Kolegica Jelkovic.

MARIJA JELKOVAC:

Hvala lijepa.

Poštovani gospodine Mesiću poznato je da je gospodin Todorić imao do 2003. godine koncesiju na lovište na Biokovu, a iz određenih izvora vidljivo je da ste zajedno bili u počasnom odboru proslave 80. obljetnice Hrvatskog lovačkog saveza sa njim zajedno, da ste zajedno bili i na proslavi 120. godina organiziranog lovstva u Hrvatskoj kada ste i sjedili jedan kraj drugog. Pa me zanima da li vam je što poznato kod dodjele te koncesije od strane države gospodinu Todoriću?

Hvala.

STJEPAN MESIĆ:

Prije svega ja nikada u životu nisam bio u lovu i zaključit ću i svoj život a nikada neću biti u lovu. Dakle to je što se lova tiče.

A što se tiče proslave Lovačkog saveza to morate pitati tamo njihov protokol gdje je koga stavio. Mene gdje protokol stavi ja tamo sjedam. A zašto je bio netko s lijeve ili s desne strane, ja vam to stvarno ne znam.

... /Upadica se ne razumije./...

PREDSJEDNIK:

Može, može. Samo izvolite.

MARIJA JELKOVAC:

Hvala lijepa.

To sam spomenula samo uz put.

Pitanje je bilo da li ste imali saznanja na koji način je država dala koncesiju gospodinu Todoriću na lovište?

STJEPAN MESIĆ:

Ne, nikakvog saznanja.

PREDSJEDNIK:

Imate još?

... /Upadica Jelkovic: Ne./...

Kolega Babić.

Univ. Spec. ANTE BABIĆ:

Hvala lijepa predsjedniče Miljenić.

Poštovani gospodine Mesiću, ostala je jedna konstatacija u zraku koju vi niste demantirali na jednog našeg kolegu koji kaže, koji je rekao da je političkom odlukom HDZ-a stvoren koncern Agrokor. To vi niste demantirali znajući da 89. godine Agrokor postaje dioničko društvo. Je li to demantirate ili ostajete pri tome da je političkom odlukom HDZ-a stvoren Agrokor?

Hvala.

STJEPAN MESIĆ:

Teško mi je komentirati tu izjavu jer sve što se je radilo u zemlji u kojoj je organizirana vlast radi se u skladu sa propisima dakle koje moraju provesti svi organi vlasti. Ali da bi postojala nekakva posebna politička odluka o stvaranju Agrokora ja o tome ne znam.

PREDSJEDNIK:

Dobro. Imate još?

Kolega Maras.

GORDAN MARAS:

Evo još jedno pitanje za kraj.

Znači, konstatirali ste sada da HDZ 89. nije politički osnovao Agrokor. To je logično jer HDZ 89. nije ni mogao osnovati Agrokor, čini mi se da je osnivanje bilo krajem te godine ili početkom 90., to ćete reći ali je činjenica još jednom da ne ostane visiti u zraku da je političkom odlukom, da li je političkim odlukama 93., 94. odlučivano da se proda kompanije poput Leda, Jamnice, Zvijezde Agrokoru od strane tadašnje vlasti odnosno sami ste rekli HDZ-a koji je bio na poziciji, odnosno ljudi poput Borislava Škegre koji su radili unutar Ured Predsjednika Republike?

Hvala lijepo.

STJEPAN MESIĆ:

Najveća odgovornost za stanje u državi pa to onda znači i u gospodarstvu uvijek je na onima koji obnašaju vlast. Prema tome, onda kada je HDZ obnašao vlast na njemu je bila i najveća odgovornost i u organima HDZ-a se raspravljalo o svim temama o kojima je trebalo donositi odluke jer je HDZ bio taj koji je odgovoran. U tom smislu gdje god sam bio na bilo kojoj raspravi u organima HDZ-a dok sam ja bio tamo nisu se donosile odluke koje bi direktno morale ići na provođenje u bilo koju instituciju, ali se raspravljalo o problemima i mislim da se i danas u strankama raspravlja o problemima pred kojima se ovo društvo nalazi.

PREDSJEDNIK:

Ima li još netko?

Prije nego što vam zahvalim ja bih vas još jednom pozvao ako imate još nešto što vas nismo pitali a imate saznanja o ovom predmetu, dakle vidjeli ste odluku .../Govornik se ne razumije./... da evo to iznesete za kraj.

STJEPAN MESIĆ:

Pa ja bih predložio da pozovete Vjećeslava Račkog koji je dobro informiran o privatizaciji banaka.

PREDSJEDNIK:

Dobro. Imate li još neka saznanja oko Agrokora, tijekom privatizacije, političkih veza izvan ovoga što su vas kolege pitale?

STJEPAN MESIĆ:

Ne.

PREDSJEDNIK:

Dobro. Ja vam zahvaljujem.

Kolegice i kolege, hoćemo sad na brzinu još se dogovoriti kad ćemo imati ove sjednice i da za danas zaključimo rad ako ste za.

Dakle, ja vam predlažem, slijedeća sjednica nam je u utorak 7., ona je već zakazana, pozivi su otišli. Ako se slažete da napravimo onu sjednicu iza toga u petak možemo u 10.

.../Upadica se ne razumije./...

Dobro. Hoćemo onda u četvrtak? Tako da imamo u tom tjednu dvije.

.../Upadica se ne razumije./...

Pa stignu i ponovit ćemo ovim svjedocima koji nisu došli danas.

.../Upadica se ne razumije./...

Gledajte, i kod ovog svjedoka taj rok je bio manji pa je došao. Dakle, ja očekujem da svi svjedoci koji su javne osobe kad dobiju poziv će doći i neće inzistirati na roku. Ako netko bude inzistirao zvat ćemo ga opet.

.../Upadica se ne razumije./...

Tako je. Da li se slažete?

.../Upadica se ne razumije./...

Da, imam i ja DSV-a, to ste u pravu. Onda smo dvoje.

.../Upadica se ne razumije./...

Kolega, sad sam predložio petak, glasanje, četvrtak smo, dakle onda što? Da se dogovorimo onaj tjedan iza, dakle govorimo o studenom 15. Hoćemo li odmah 15., 16., može tako?

.../Upadica se ne razumije./...

Tako je, 15. i 16. u 10 sati.

9. je otpao.

Gledajte, 8. nam je, mi se možemo 8. naći ako želite pa onda možemo dogovarati se oko daljnjeg tijela rada i eventualno za taj 8. možemo pozvati ove svjedoke koji nisu došli. Ali tu je relativno kratko vrijeme za pozivanje, samo zbog toga.

.../Upadica se ne razumije./...

Danas je petak, i da danas ode. Onda smo se dogovorili. I onda bi ako držimo tu dinamiku srijeda, četvrtak, da 22., 23. Ima li netko, jesmo li svi tu, svi slobodni?

.../Upadica se ne razumije./...

Dobro. Onda smo rekli, dvije srijede i četvrtak za redom. U 10? Ili imate drugi prijedlog?

U redu, 10 i onda stignemo odraditi.

.../Upadica se ne razumije./...

U utorak imamo, da. Slijedeća je 3. to znamo.

.../Upadica se ne razumije./...

Dobro, ako bude gledajte, ovo je povjerenstvo, moramo raditi, ne možemo se više prilagođavati.

Može? Hvala lijepa.

SJEDNICA JE ZAVRŠILA U 12,32 SATI.

SNIMANO!

Z A P I S N I K

**sa nastavka 3. sjednice Istražnog povjerenstva za
utvrđivanje činjenica u vezi okolnosti nastanka poslovnog
koncerna Agrokor Hrvatskoga sabora, održane 7. studenoga
2017.,**

u dvorani "Ivana Mažuranića", Trg sv. Marka 6.

Početak u 11,00 sati

**Predsjedava: mr.sc. ORSAT MILJENIĆ, predsjednik
Istražnog povjerenstva za Agrokor**

PREDSJEDNIK:

Sve vas lijepo pozdravljam, dobar dan.

Pozdravljam svjedoka.

Kolegice i kolege, otvaram nastavak 3. sjednice.

Znači za danas imamo predviđeno tri svjedoka. Gospodin Manolić u 11, Milan Kovač u 13, Ivan Penić u 15. Sve su uredne dostave, tako da će svi doći.

Pozdravljam svjedoka Josipa Manolića.

Ja bih ako nema nitko ništa odmah da pređemo na ispitivanje svjedoka.

Dakle, ja vas lijepo pozdravlja. Ovdje ste dužni govoriti istinu, možete uskratiti odgovor samo ako bi vama,

ako bi se izložili kaznenom progonu. Na početku sam vam dužan uzeti od vas određene osobne podatke.

JOSIP MANOLIĆ:

Samo glasnije i jasno.

PREDSJEDNIK:

Može, znači prvo ću uzeti podatke osobne podatke.

Imate osobnu iskaznicu? Osobnu iskaznicu imate?

JOSIP MANOLIĆ:

Kako? Koliko?

PREDSJEDNIK:

Osobnu iskaznicu?

JOSIP MANOLIĆ:

Da imam.

PREDSJEDNIK:

Možda je to najjednostavnije da date kolegicama pa će one prepisat što treba.

Dobro, kolegice i kolege, tu su već inače krenule prijave za raspravu. Evo i kolega Grmoja. U ovom trenutku

znači prijave idu po redu Brkić, Jelkovic, Babić, Borić, Maras, Grmoja.

To je za prvi krug pa ćemo onda, Čuraj. Pa ćemo onda po potrebi ići u drugi krug ako bude trebalo.

Dakle, mi ćemo sad početi, pitat će vas prvi kolega Brkić.

Kolega Brkiću.

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem predsjedniče.

Poštovani gospodine Manoliću pozdravljam vas, dobar dan želim. Nadam se da me čujete dobro?

U vrijeme formiranja prve Vlade Republike Hrvatske na čelu Vlade je bio gospodin Stjepan Mesić, a vi ste bili potpredsjednik Predsjedništva Republike Hrvatske i tadašnji tajnik HDZ-a. Prema tadašnjim analizama i prosudbama vi ste bili drugi čovjek u državi i kao tajnik i kao član najužeg vodstva HDZ-a sudjelovali ste u sastavljanju članova prve Vlade.

Da li vam je poznato da je gospodin Stjepan Mesić predlagao Antu Todorića za ministra poljoprivrede u prvoj Vladi Republike Hrvatske? Jeste li znali za njegov prijedlog? I kakav je bio vaš stav o tome i jeste li bili

suglasni s tim prijedlogom?
Hvala lijepo.

JOSIP MANOLIĆ:

Moram vas ispraviti, nije Mesić predlagao Todorića za ministra poljoprivrede to sam bio ja. Jer sam ja, prvu Vladu ja predlagao. To znači Mesićevu Vladu. Ja sam predlagao Todorića za ministra poljoprivrede Hrvatske, jer sam ga poznao iz ranijeg jednog kontakta koji je neznan za ovo naše sadašnje zbivanje, a to da sam bio vođa jedne delegacije Sovjetskog Saveza koja je željela da posjeti jedan uspješni kombinat kod nas. Pala je odluka da to bude kombinat koji smo mi tada zvali, Zagreb, ne Agrokor. Iako je Agrokor već po imenu postojao.

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem. Znači vi ste gospodinu Mesiću određivali sastav Vlade, a ne on?

JOSIP MANOLIĆ:

... Antom Todorićem, ja sam ga predlagao i on je prihvatio da bude ministar u prvoj Vladi Hrvatske. Međutim, ipak je tražio razgovor sa predsjednikom Tuđmanom. Poslije tog razgovora oni su se razišli na **strateškim pitanjima razvoja poljoprivrede i gospodarstva, Todorić je zastupao tezu velikih sustava u gospodarstvu poljoprivrede. To znači razvijati dalje PIK-ove kao nosioce proizvodnje na selu.**

Predsjednik Tuđman se s time nije mogao složiti jer je smatrao da je to likvidacija malog seljaka, seljaka s kojim je on računao to je ta naša biračka snaga na koju se mi oslanjamo. To je pokazala se i naša braniteljska snaga selo. Kaže predsjednik Tuđman kada on brani svojih 3 i pol hektara zemlje on brani Hrvatsku, a onaj koji je u PIK-u taj je već na izvjestan način postao daleko širi, brani jedno poduzeće šire. Tu se oni dva nisu složili i tada je Ante Todorčić odustao da bude ministar poljoprivrede Hrvatske.

MILIJAN BRKIĆ:

Hvala lijepa na odgovoru.

Imam još jedno pitanje.

Nakon što ste prestali sa mandatom predsjednika Vlade postali ste predstojnik Ureda za zaštitu ustavnog poretka. Da li ste tada dobivali informacije kao predstojnik Ureda za zaštitu ustavnog poretka o problemima sa pretvorbom i privatizacijom trgovačkih društava odnosno pretvorbu u društveno vlasništvo? I ako ste dobivali takve informacije, sjećate li se konkretno koje? Da li su te informacije bile u vezi Agrokora ili u vezi nekih drugih tvrtki?

Hvala lijepo.

JOSIP MANOLIĆ:

Nisam vas do kraja razumio. Ali ono što mislim da je važno reći, to je da sam ja predsjednik Vlade postao

poslije Mesićeve Vlade to je kolovoz 90. godine do srpnja mjeseca ili bolje rečeno do kolovoza mjeseca 91. godine. To je period u kome sam ja bio predsjednik hrvatske Vlade.

MILIJAN BRKIĆ:

Pitao sam vas nakon što ste bili predsjednik hrvatske Vlade, bili ste predstojnik Ureda za zaštitu ustavnog poretka.

... /Upadica Manolić: To je bilo poslije./.

Nakon toga, da. Da li ste u tom periodu dobivali informacije u vezi pretvorbe i privatizacije i da li su među tim informacijama bilo kakvi podaci odnosno informacije o pretvorbi društvenog vlasništva u privatno poglavito što se tiče Agrokoru i sustava tvrtki Agrokor?

JOSIP MANOLIĆ:

Za vrijeme mog predsjednikovanja, a mislim i Mesićevog nije bilo govora o Agrokoru kao organizaciji ... /ne razumije se/... to možete provjeriti preko zapisnika i preko dnevnih redova da to nije bio predmet razgovora o Agrokoru.

I sada da moram objasniti izvjesne stvari jer je Agrokor sadašnji kojega vi tretirate kao sadašnji i ja isto tako je izrastao iz jednog sustava kome sam ja na izvjestan način sudjelovao, a to je prije svega da smo mi iz jedne ekonomije ili sistema ekonomije koji se zvao plansko-dogovorna ekonomija prešli u tržišno gospodarstvo. To smo

se opredijelili već prije samih izbora da ćemo ići u tržišno gospodarstvo to znači razvijati tržišno gospodarstvo u svim njezinim elementima. A to je uključivalo onda i privatizaciju odnosno privatizaciju i otvaranje prostora za učešće privatnika u tom gospodarstvu i razvoj poduzetništva.

To je ... bio jedan značajan momenat u to vrijeme. U to vrijeme tog prijelaza mi smo imali društveno vlasništvo kao dominantno u tom vremenu. Uz to se šlepalo i državno vlasništvo. Mi smo morali prije svega razdvojiti državno i društveno vlasništvo. Odlučili smo se da državno vlasništvo ostaju veliki sistemi u koje nema se sada ništa u pretvorbi petljati i nitko. To je bila Željeznica, to je bio HEP, to je bila INA. Dakle one sustave za koje smo smatrali da ih u tom momentu ne smijemo dirati niti reorganizirati jer su dobro funkcionirali na dobrobit cjelokupne nacije.

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem.

Otišli ste malo preširoko.

Pitao sam vas da li ste kao predstojnik Ureda za zaštitu ustavnog poretka dobivali kakve informacije o nezakonitostima u pretvorbi i privatizaciji što se tiče društva Agrokor odnosno nekih drugih tvrtki.

JOSPI MANOLIĆ:

... /Govornik se ne razumije./... ja kao predstojnik Ureda predsjednika za zaštitu ustavnog poretka nisam dobivao nikada nikakvu predstavku ili tužbu na pitanje Agrokora.

MILIJAN BRKIĆ:

Dobro.

Zahvaljujem.

JOSIP MANOLIĆ:

Ako netko ima drugo mišljenje ... /Govornik se ne razumije./... to zapisano u tom vremenu. Ja se mogu pozvati na svoje intervjue, 10-tak intervjua sam ja u tom periodu dao 90., 91. koji su se većinom odnosili na gospodarstvo jer je to bilo dominantno uz onu agresiju koju smo morali otrpiti u tom periodu.

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK:

Kolegice Jelkovic.

MARIJA JELKOVAC:

Hvala lijepa.

Poštovani gospodine Manolić nadam se da me čujete.

U vrijeme kada ste bili predstojnik Ureda za zaštitu ustavnog poretka u listopadu 1991. godine Agrokoru je od strane Zagrebačke banke dodijeljen kredit u iznosu preko milijardu kuna. Da li ste bili s time upoznati?

JOSIP MANOLIĆ:

.../Govornik se ne razumije./...

MARIJA JELKOVAC:

Hvala.

PREDSJEDNIK:

Imate još?

Hvala lijepa.

Kolega Babić.

ANTE BABIĆ:

Poštovani gospodine Manolić.

JOSIP MANOLIĆ:

.../Govornik je naknadno uključen, ne čuje se./... nije spominjao. On je ulazio u niz drugih organizacije koje su se generalno mogle svesti s kojima se razgovaralo tako da Agrokor u tom periodu nije dominirao, nije stršio kao neka posebna organizacija.

PREDSJEDNIK:

Kolega Babić.

ANTE BABIĆ:

Poštovani gospodine Manoliću!

Rekli ste malo prije u svome odgovoru da ste imali dvije koncepcije tada, jednu plansku dogovornu ekonomiju i prelazak na tržišno gospodarstvo i da ste toga bili itekako svjesni. Znači.

JOSIP MANOLIĆ:

.../Govornik je naknadno uključen, ne čuje se./... državnog i društvenog vlasništva. Postavilo se pitanje što mi to želimo i što mi želimo, u kom pravcu želimo razvijati konkretno to naše gospodarstvo. Onda smo si morali postaviti koji je cilj te naše pretvorbe i našeg gospodarstva. Rekli smo da nam cilj je, osnovni cilj te naše pretvorbe mora biti efikasnost u privređivanju. Ako to ne riješimo da ta čitava priča oko pretvorbe ne bude efikasna u gospodarstvu, da smo onda na nuli ostali. To je bio cilj. Međutim, za taj cilj trebalo je stvoriti

organizaciju i mi smo prišli onda stvaranju onda organizacije koje će biti sposobne da to učine. Tu nam se postavilo pitanje onda pretvorbe, otvaranja mogućnosti poduzetničkih aktivnosti, otvaranja dioničarskih društava na koji način bi se ta imovina ili bolje to bogatstvo nacije koje se zvalo društveno pretvorilo u jedan sustav koji bi mogao osigurati funkcioniranje na dobrobit razvoja.

ANTE BABIĆ:

Poštovani gospodine Manolić!

Evo, molim vas samo da me saslušate do kraja jer nisam postavio svoje pitanje, ali sad ste dijelom.

.../Upadica se ne čuje./...

Dobro, ali vjerujem da me sad čujete. Da li me čujete sada? Dobro, ja ću nastaviti još glasnije pričati.

Zapravo, odgovorili ste na moje pitanje djelom. Ali onda mi recite od 1989. godine do vrijeme kada ste vi bili predsjednik Vlade dogodilo se zapravo gro pretvorbe u hrvatskoj državi odnosno jedan prvi val privatizacije. Koliko ste vi svojim činjenjem kao predsjednik Vlade ubrzavali tu privatizaciju?

JOSIP MANOLIĆ:

Vi spominjete 89.? 89. godine ja sam bio u debeloj opoziciji tada u sistemu vlasti. Nisam se baš mnogo

interesirao za ta kretanja kao opozicioner, tako da mi ta situacija 89. ništa ne govori.

ANTE BABIĆ:

Hvala.

I samo još jedno pitanje. Dakle, bili ste dugi niz godina predsjednik Nadzornog odbora Ilirija banke do njenog stečaja. Da li vam je poznata činjenica da je banka davala kredite Agrokoru ili nekim njegovim tvrtkama u njegovom koncernu?

JOSIP MANOLIĆ:

.../Govornik se ne razumije./...

ANTE BABIĆ:

Vi ste bili dugogodišnji predsjednik Nadzornog odbora Ilirija banke. Da li vam je poznata činjenica da je ta banka davala kredite, odobravalala kredite Agrokoru ili nekoj njegovoj tvrtki u koncernu? Hvala.

JOSIP MANOLIĆ:

Volio bih da malo dođete ovdje da mi to pitanje postavite. Ovaj aparat koji sam dobio od našeg zdravstva ili kupio ne funkcionira dobro.

PREDSJEDNIK:

Kolega, odite.

ANTE BABIĆ:

Vi ste bili dugogodišnji predsjednik Nadzornog odbora Ilirija banke do njenog stečaja.

JOSIP MANOLIĆ:

Nacionalnog?

ANTE BABIĆ:

Predsjednik Nadzornog odbora. Da li vam je poznata činjenica da je ta banka odobravalala kredit Agrokoru ili nekoj njegovoj tvrtki u koncernu?

JOSIP MANOLIĆ:

Ne. Ali je postojala u tom momentu jedna začmarana situacija u pogledu naših finansijskih institucija a to znači banaka. Banke su bile dosta zatvorene i još uvijek nedovoljno otvorene prema svijetu. Prema tome, i u tom zatvorenom krugu moglo se odvijati različiti potezi koji možda nisu bili adekvatni onoj politici koju smo mi inagurirali.

ANTE BABIĆ:

Hvala lijepa.

JOSIP MANOLIĆ:

Ja iz svojih memorara mogu izvući tezu da sam se ja opredijelio za privatizaciju odnosno za pretvorbu, međutim bilo je dosta povika da sam ja protiv pretvorbe. Ti povici su tad došli do predsjednika kada je on meni jednom prilikom rekao „Dobio sam informaciju da si ti protiv pretvorbe.“. Ja sam rekao ja sam u ovom momentu ja sam za pretvorbu kao što sam bio u predizbornoj kampanji ali nisam za pljačku koja se iza toga valja, a imali smo već izvjesnih naznaka da je postojala velika želja pojedinaca da se kroz sustav obogate.

Uzet ću vam primjer pretvorbe Podravke u tom momentu. U tom momentu bio je prijedlog Podravke o procjeni njezine vrijednosti koju su procijenili unutarnji organi, to znači od direktora od dolje, elita Podravke, ocijenila je da je to vrijednost 7 milijuna tadašnjih dinara.

Međutim, objektivna procjena je bila da je to 500 do 700 milijuna dinara. To znači oni su umanjili stotinu puta vrijednost svog poduzeća da bi se pojedinci mogli privatno okoristiti. Jer jedna je stvar kupiti za 7 kuna ili kupiti za 100 kuna.

univ.spec. ANTE BABIĆ:

A je li onda točna činjenica da ste se prijetili saborskim zastupnicima ukoliko ne izglasaju Zakon o privatizaciji.

.../Upadica Manolić: Kako?/...

Je li vam točna činjenica da ste se prijetili saborskim zastupnicima ukoliko ne izglasaju Zakon o privatizaciji?

JOSIP MANOLIĆ:

Prijetio predsjedniku Vlade ne može se tako shvatiti. Ja sam bio zadužen za to da provodim jednu politiku koja se zvala razvoj našeg gospodarstva i tada sam bio rezolutan. Dečki ili ćete prihvatiti ovu ili ćemo se razići, to je bila moja odluka.

univ.spec. ANTE BABIĆ:

Hvala vam lijepa.

PREDSJEDNIK:

Sad je na redu kolega Borić.

JOSIP BORIĆ:

Hvala lijepo.

Gospodine Manolić, moje prvo pitanje je ...

.../Upadica Manolić: Predsjednik Sabora potvrdio da sam ja na toj sjednici Sabora rekao Vlada je dužna da vodi računa o funkcioniranju našeg privrednog sustava. Meni je drago da je sada nakon 26 godina u tu poziciju došao sadašnji predsjednik Vlade. Dakle, nešto se mijenjalo, ali se ipak ostalo na jednim korijenima koji su se razvijali./...

Hvala lijepo. Gospodine Manolić moje prvo pitanje je često u svojim intervjuima koje ste davali ste rabili frazu 200 obitelji. Da li je to bila fraza ili je to bila politika tadašnjeg vrha?

JOSIP MANOLIĆ:

Sasvim dobro ne čujem.

PREDSJEDNIK:

Kolega Boriću, hajde idemo po tom sistemu sjedite tamo do svjedoka pa mu šapnite na uho.

JOSIP BORIĆ:

Da li je u vašem vremenu kad ste bili predsjednik Vlade često ste i nakon toga u svojim intervjuima rabili frazu o 200 obitelji koji moraju gospodariti, tj. voditi gospodarstvo Hrvatske. Je li to bila stvarna namjera politike ili je to bila fraza, izmišljena fraza koja se kroz medije kasnije koristila.

JOSIP MANOLIĆ:

Nikad ja nisam u svojim intervjuima tu frazu koristio, ali od nje se je stvorila, od te fraze koju je predsjednik jednom prilikom u časkanju u jednom uskom krugu rekao. Francuzi imaju 200 obitelji koje vladaju Francuskom. Od toga se stvorila čitava jedna teorija kao što vidim, da smo mi težili k tome da stvorimo takvo gospodarstvo od pojedinaca koji će upravljati Hrvatskom.

To nije bio, u mojim intervjuima nećete naći a bilo ih je desetak u tom periodu jer sam smatrao da to nije realno i da to nije moguće.

JOSIP BORIĆ:

Dobro. Hvala.

Vi ste bili predsjednik Vlade kada je donesen Zakon o privatizaciji i društvenih poduzeća i Zakon o fondu za privatizaciju. Zna li tko je bio autor ta oba dva zakona, a vi ste bili predsjednik tada i predložili te zakone.

JOSIP MANOLIĆ:

Predlagatelj tog zakona bio je Franjo Gregorić i mislim da je on dao obrazloženje tog zakona na Saboru. Međutim, možda ima nešto važnije nego sam taj zakon i kako je on tretirao to u to vrijeme, a to je važnije bilo to smo mi razvijali u ovom pravcu u kojem sam naglasio bio u cilju u kome mi želimo razvijati naše gospodarstvo.

Zakon je samo potvrdio te teze. Koliko su one bile tada realne, mislim da su bile odraz tog momenta u kojem je taj zakon donošen. Da.

JOSIP BORIĆ:

Rekli ste da ste poznavali gospođu Todorić, Ivicu, Antu i cijelu obitelj.

JOSIP MANOLIĆ:

Ja bih vas molio kad je riječ o gospodinu Todorić da razdvojite Ivicu Todorića sina i oca Antu. Ante je po mome mišljenju bio biznismen, čovjek za razvoj, čovjek koji se mogu reći čak pomalo libio raznih makinacija koje su se nametale u određenom momentu. U periodu još ranije nego što smo mi bili na vlasti. Sjećam se njegove optužbe, optužbe jer sam silom prilika to je bilo još za vrijeme socijalizma silom prilika ušao u taj problem što se njega tereti. Njega se je teretilo za gospodarski kriminalitet, međutim ja osobno znam da je to bilo njemu, ono što bi se reklo, napakovano, napakovano Todoriću, kriminal gospodarski. On je bio politički čovjek oko koga se okupljala hrpa ljudi na nacionalnoj, ili tzv. proljećarskoj osnovi. Iz toga vam je izišao i ministar Milas, kad su Todorića stavili u zatvor, onda je Milas zbrisao u Njemačku. I onda na taj način nije dospio na sud. A poslije je postao ministar kod nas jer je poznao Todorića kao poslovnog čovjeka. To je bio period toga PIK-a Zagreb kako smo ga mi zvali, koji je bio jedan od uzornih gospodarstva u tom poljoprivrednom gospodarenju.

JOSIP BORIĆ:

Evo samo još jedno pitanje. Znači, jesu li oni već tada izgledali sposobniji kao gospodarstvenici u odnosu na neke druge?

JOSIP MANOLIĆ:

Moram vam reći, kad sam vodio tu sovjetsku delegaciju boraca na sastanak kod Todorica da kad je on sasuo o napretku tog poduzeća, o poslovanju tog poduzeća, o milijonima pilića, o milijardama jaja, o 4 tone pšenice po hektaru, na koncu šef te delegacije sovjetske rekao je - A gdje je vama granica? Gdje je vama granica tog vašeg prosperiteta i te vašeg razvoja?

A Ante mu je glat rekao - Tako dugo dok možemo mi to prodati i dok nas tržište traži mi ćemo se razvijati dalje.

JOSIP BORIĆ:

Dobro zahvaljujem.

PREDSJEDNIK:

Kolega Grmoja.

NIKOLGA GRMOJA:

Poštovani gospodine Manolić, jel me čujete, jel se čujemo? Jel me čujete? Evo tu sam, Nikoga Grmoja.

Ja sam imao dosta pitanja, ali na neka ste već dali odgovor. Znači tiče se Ante Todorića, a vi tvrdite da je on bio osuđen samo zbog političkih razloga?

JOSIP MANOLIĆ:

Ne, kad gledate njegovu optužnicu, ja sam bio zadužen od predsjednika Sabora da uđem u problem što se to Todorića tereti. I ja sam uzeo materijale što se to tereti. To je bilo sve kriminal, sve, od toga da je koristio sredstva nenamjenski, od toga da je pomagao ove ili one. A meni je bilo poznato koga je on pomagao. On je pomagao svoje političke prijatelje iz „hrvatskog proljeća“. Među njima sam naveo samo jednoga to je bio Milas. A tu je bio i Ivica Gaži, kasnije isto jedan od naših u HDZ-u značajnijih ljudi koji su vodili politiku.

NIKOLA GRMOJA:

Vi ste u svojoj knjizi napisali, danas ste rekli da ste vi bili taj koji ste se zalagali za Antu Todorića kao ministra poljoprivrede, ali u svojoj knjizi ste napisali da je upravo gospodin Gaži i Stjepan Mesić da su oni najviše lobirali za Antu Todorića. Je li razlog ovo poznanstvo, znači za vrijeme ...

JOSIP MANOLIĆ:

... (govornik nije uključen, ne čuje se) ... ne stoji. Jer Ivica Gaži u tom procesu došao je u sukob sa Antom. On se stavio na stranu tužitelja, prema tome, to je bio vječiti

rat, nikada se nije Ivica Gaži mogo složiti sa Antom Todorićem, nikada u daljnjoj djelatnosti i kontaktima na koji su bili upućeni.

NIKOLA GRMOJA:

Da ali vi ste u knjizi napisali, svojoj, da su Ivica Gaži i Stjepan Mesić se zalagali da Ante Todorić bude ministar poljoprivrede. Koji je razlog tome? Ako nije ovaj razlog poznanstva.

JOSIP MANOLIĆ:

Nije ovaj razlog što vam kažem za Ivicu Gažija da nije se mogao zalagati, jer je to bio sukob od ranije. Ne znam šta u knjizi piše sad momentalno vam ne mogu reć, ali ako imate knjigu tu ja ću vjerovat knjizi onda ne.

NIKOLA GRMOJA:

Nemam tu knjigu ali to ste napisali.

JOSIP MANOLIĆ:

... daleko, možda se Mesić zalagao, jer je i Mesić nešto znao o ranijoj poslovnoj djelatnosti tog poduzeća gdje je on bio direktor.

NIKOLA GRMOJA:

Imate li ikakvih saznanja je li možda Ante Todorčić u tim prvim godinama nastanka Hrvatske države financirao HDZ? Pa jel to možda bio razloga da se njega predlaže za ministra poljoprivrede?

JOSIP MANOLIĆ:

... objektivno gledajući u tom momentu prvom, Ante nije bio čovjek koji bi mogao financirati nekoga. On je tada bio privatni poduzetnik u prvo vrijeme, koji je proizvodio cvijeće, a uz to i uvezio cvijeće. I mislim da se pomalo i obogatio na tom uvozu cvijeća nego na samom svojoj proizvodnji. Tako da mislim da ta teza otpada da je on mogao financirati HDZ.

NIKOLA GRMOJA:

A kako onda objašnjavate da je samo u tri, četiri godine nakon toga kupio dionice vrlo važnih i vrijednih poduzeća? Znači do 94. godine, ako npr. 90. ili 91. nije imao novca da financira HDZ?

JOSIP MANOLIĆ:

Kako tumačim? Mislim da to pitanje morate ipak postaviti onim koji će doći iza mene, ako se radi o tri četiri godine natrag.

NIKOLA GRMOJA:

Pa možete li nam vi otkriti koji su to koji su omogućili to obitelji Todorčić.

JOSIP MANOLIĆ:

... /Govornik se ne razumije./... Vlada, Vlada demokratskog jedinstva koja je iza mene došla i tu treba tražiti izvjesne odgovore u usponu ili o porastu tog Agrokora koji je od ranije postojao.

NIKOLA GRMOJA:

Dakle po vama su se ti problemi dogodili za vrijeme Nikice Valentića. Vi na jednom mjestu govorite o tome da je on bio prisiljen dati ostavku zbog ozbiljnih optužbi s kojima je bio suočen. Možete li detaljnije pojasniti o kakvim se ozbiljnim optužbama radi?

JOSIP MANOLIĆ:

Ne mogu objasniti naročito ako se radi o Nikici Valentiću. On je još uvijek živ. On će to vjerojatno jako rado objasniti.

NIKOLA GRMOJA:

Mislite da će on objasniti svoju negativnu ulogu u tom procesu?

JOSIP MANOLIĆ:

Da. Objasniti će sigurno.

NIKOLA GRMOJA:

Dobro.

I evo na kraju.

JOSIP MANOLIĆ:

Ako neće on, onda će onda pomoćnici, potpredsjednici koji su tada bili Vlade.

NIKOLA GRMOJA:

Dobro.

A možete li mi reći nešto o ulozi Franje Gregurića, kakva je njegova uloga bila?

... /Upadica Manolić: Čija?/...

Franje Gregurića u ovom procesu pretvorbe i privatizacije.

JOSIP MANOLIĆ:

Mislim da je Gregurić dosta ima grijeha u toj pretvorbi i privatizaciji. On je kada sam ja bio predsjednik Vlade

bio potpredsjednik Vlade. Ova teza da sam ja protiv pretvorbe je išla otprilike od njega. Jel? I kada je on postao predsjednik Vlade otvorena su vrata bez dovoljne kontrole.

Ja kada sam bio predsjednik prvo sam stvari stvorio organizaciju koja će štiti tu pretvorbu. Stvorili smo Agenciju za razvoj. Stvorili smo Fond za privatizaciju koji bi trebali konkretno se kao institucije baviti u toj proizvodnji. Oslonili smo se na državno pravobranilaštvo koje će trebati štiti interese te pretvorbe. I niti jedan ugovor nije mogao biti prihvaćen ako taj državni pravobranitelj nije dao svoj potpis. To je bila ta zaštita koja se pružila. A isto tako i državno odvjetništvo je imalo u tome pravcu otvorene ruke.

NIKOLA GRMOJA:

Mene zanima, to sam pitao i gospodina Mesića, vi govorite o dvije struje unutar HDZ-a tzv. crveni tajkuni tako ste ih nazvali u svojoj knjizi i s druge strane ova desnja struja okupljena oko Kutle, Pašalića i ostalih. Vi govorite o sukobu za podjelom plijena hajmo reći između te dvije struje.

Jel' možda znate kojoj je struji bio bliži Ante odnosno Ante, Ivica Todorić, kojoj struji su bili bliži?

JOSIP MANOLIĆ:

Generalno gledajući Ante onda je on bio poslovnoj struji privržen, biznis to je bilo njegovo. A obzirom da je i Nikica Valentić bio predstavnik te struje, struje poslovnih ljudi, menadžera itd. tako da mislim da je

moguća ta, bili kontakti i da su bili mogući, bliža suradnja.

NIKOLA GRMOJA:

Dobro.

I na jednom mjestu kažete, najčuvanija državna tajna je ona vezana za činjenicu da se novac iz deviznih rezervi HNB-a rabio za kreditiranje kupnje poduzeća u pretvorbi i privatizaciji od strane tajkuna. Korisnici spomenutih kredita su bili znači vi kažete tajkuni, a onda na jednom mjestu evo sada ću vam točno citirati kažete ovako: „Bankarski me znalci uvjeravaju da su tri obitelji Todorić, Kulte, Gucić bili korisnici čak više od 50% ukupno odobrenih takvih menadžerskih kredita“.

JOSIP MANOLIĆ:

Da. ... /Govornik se ne razumije./... ne znam gdje ste to izvadili, ali to je vjerojatno točno. Je li? Da.

NIKOLA GRMOJA:

Dobro.

Znači evo ipak je činjenica znači da su imali potporu i od ključnih institucija u Hrvatskoj državi, a da za te npr. i malverzacije koje su ...

JOSIP MANOLIĆ:

Kada govorimo o instituciji i ljudima onda moramo ipak konkretizirati uvijek stvari i vremenski molim vas, vremenski je jako važno staviti problem u kom vremenu se to odvijalo, jer ta dinamika našeg razvoja od 90. pa dalje bila je vrlo živa odnosno vrlo dinamična i mijenjala se od godine, od mjeseca do mjeseca, od godine do godine.

Svako generalno zaključivanje mislim da bi nas odvelo na krivi put.

NIKOLA GRMOJA:

Vi ste bili dosta kritični prema bankama iz toga perioda prema PBZ-u. Vi čak kažete da je za vrijeme Martina Katičića PBZ-e postao samoposluga HDZ-a te da je započelo nemilice trošenje novca za izborne kampanje. Tako ste to rekli.

JOSIP MANOLIĆ:

Da. Mislim da je to točno da ta moja ocjena u tom momentu bila je točna i Martin, ja nisam uspio sa Martinom raščistiti kada sam pisao ovu knjigu raščistiti taj momenat, ali je točno da je on bio u toj poziciji.

NIKOLA GRMOJA:

I zadnje pitanje za kraj.

91. su bili izdavani krediti koje je Agrokor nenamjenski potrošio u kojima je sudjelovala primarna emisija Narodne banke Hrvatske.

JOSIP MANOLIĆ:

Sada morate to ipak opet u vrijeme staviti.

NIKOLA GRMOJA:

Evo 91. godine.

JOSIP MANOLIĆ:

Kojeg je to vremena bilo? Vidite ja se tih kredita ne sjećam i nije u moje vrijeme ja se ne sjećam tih kredita, da tako kažem. Ne sjećam se tih kredita iako smo se poslije sretali s time. I mislim da je to ta mrlja koja je nastala u razvoju našeg gospodarstva, krediti koji su bili tada otvarani otvarani su ljudima koji su se pojavili da su zainteresirani i da će to uložiti u razvoj, međutim to se nije dešavalo. Dešavalo se to da je to išlo u osobne dohotke i razne druge osobne potrebe pojedinaca. A garancija, što je najgore garancija je bila objekat kojega kupujete. Ako kupujem ja danas jedan objekat meni je taj objekat garancija za ovaj kredit se tada otvorio. Tu je bio ono što bi se reklo pomalo lopovluk već.

NIKOLA GRMOJA:

Dobro. Evo vi tvrdite da za to niste znali.

JOSIP MANOLIĆ:

Mislim da nije .../Govornik se ne razumije./... profunkcionirao kad sam ja bio predsjednik. Ako imate neki materijal za to da je to postojalo tada onda ću ja to priznati.

NIKOLA GRMOJA:

Kako komentirate da je potpredsjednik Vlade za unutarnju politiku Vladimir Šeks 94. godine dobio na ruke izvješće Financijske policije koja je utvrdila te nepravilnosti i kasnije je bio jako aktivan u političkom životu, bio je saborski zastupnik u gotovo svim sazivima, nikad o tome nije govorio, nikad nije podigao kaznenu prijavu zbog tih nepravilnosti a vidio je da institucije nisu reagirale i da nije došlo do optužnog prijedloga.

JOSIP MANOLIĆ:

Ne znam, nisam pročitao ovu njegovu knjigu sada Šeksovu, prema tome ne mogu to ni komentirati ali vaš komentar je sasvim dovoljan da je on bio na poziciji kad se moglo reagirati tog momenta.

NIKOLA GRMOJA:

Hvala.

PREDSJEDNIK:

Kolega Čuraj.

STJEPAN ČURAJ:

Gospodine Manolić, vrlo kratko i vrlo precizno.

Koncern Agrokor je prvih osam tvrtki stekao do 94. u vrijeme dok ste vi bili predsjednik Vlade.

JOSIP MANOLIĆ:

Čekajte, šta se dogodilo?

STJEPAN ČURAJ:

Prvih osam tvrtki je stekao u periodu od 89. do 94. u periodu dok ste vi bili predsjednik Vlade i onda koordinator tajnih službi. Zanima me, te tvrtke su stjecanje mahom na natječajima, dakle privatizacijom a ne pretvorbom. Da li imate saznanja o načinu raspisivanja natječaja, samih tekstova, da li je bilo bilo kakvih pogodovanja ili vezano bilo šta, znači govorimo od Jamnice, Leda, Konzuma itd., od tvrtki koje su tada bile kupovane na natječajima? Tko je pisao natječaje, tko je financirao i da li je netko možda vršio neki pritisak na ostale koji su se javljali?

JOSIP MANOLIĆ:

Ja sam rekao da za vrijeme mog predsjednikovanja odbijam da je bila Agencija za restrukturiranje i privatizaciju. Sad morate sa predsjednikom odnosno materijalima koje je ta agencija skupila u tom vremenu dobiti jasan odgovor tko je bio, kako je radio, kako se to formiralo.

STJEPAN ČURAJ:

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK:

Dobro.

Slijedeći je kolega Lovrinović.

JOSIP MANOLIĆ:

Ajde da čujemo jednog pametnog.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Evo gospodine Manolić, ja vas pozdravljam. I htio bih, molio bih vas da još jednom precizno odgovorite, već vam je postavljeno pitanje, o 200 obitelji u Hrvatskoj koje su trebale preuzeti gospodarstvo. Je li to bio konsenzus vrha hrvatske politike da taj koncept krene i da se usvoji?

JOSIP MANOLIĆ:

To nije konsenzus hrvatske politike u cijelosti da iz te teze a bilo je poznato u policiji, ja sam živio prije rata još svjetskog u toj policiji, da je bila teza da Francuskom vlada 200 obitelji. Međutim, to kod nas nikada u vrhu politike nije saživilo iako vi sad kad počnete slagati jedan do drugog, jedan do drugog moći ćete reći da ipak ta teza o 200 bogatih familija da treba vladati Hrvatskom. Možda ćete naći, može se naći ali ne odgovara tom raspoloženju samog vrha HDZ-a.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Hvala.

Ako, dakle sad ste jasno rekli o čemu se radi. Dakle, kada govorimo o koncernu Agrokor, znači nije bio jedinstven stav, konsenzus oko 200 obitelji. Pa možete li reći tko je ipak stao iza tog koncepta 200 obitelji da bude konačno našoj javnosti jasno? Netko je morao gurati taj koncept.

JOSIP MANOLIĆ:

Da, ja mislim da su stali svi oni koji su stekli na jedan kriminalan način ta bogatstva u našem gospodarstvu. U toj pretvorbi je bilo široke mogućnosti da se grabi ta ničija imovina jer društvena imovina smatrala se ničijom imovinom i zbog toga je bilo nužno da mi to pretvorimo u

državno da država mora stajati iza te imovine i gospodariti tom imovinom.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Hrvatska javnost promatra ovaj naš razgovor, dakle istragu o slučaju Agrokor kao i razgovor o hrvatskoj povijesti, o novoj povijesti da konačno saznamo i ovom modelu privatizacije o kojem vi govorite pa u tom kontekstu možete li konkretno reći jer ovo građani gledaju koji su to ljudi koji su zaista okoristili se i koji su gurali ovaj koncept?

JOSIP MANOLIĆ:

Ja vam mogu odgovoriti samo ako mi kažete konkretno ta i ta poduzeća su u tom momentu pretvorena, tko je stajao iza toga, način na koji se ono pretvorilo, ovo što se postavlja pitanje na koji način je to reklamirano, je li to bila kupovina ili je to bilo pripajanje nekakvom drugom gospodarskom objektu.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Dobro, razumijem što hoćete reći. Dakle, u tom razdoblju od 91. do 94. kada ste vi bili znači imali ste pristup.

JOSIP MANOLIĆ:

Nije. 91., kolovoz mjesec.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Tako je. Poslije toga ste bili u Odboru za zaštitu ustavnog poretka, dakle imali ste kontakt sa tajnim službama, imali ste, na izvoru informacija ste dakle bili. Da li iz tog upravo segmenta, miljea tajnih i obavještajnih službi vi ste naprosto morali imati informacije tko što ajmo tako reći sprema, da ne kažem kakav kriminal se sprema.

JOSIP MANOLIĆ:

.../Govornik se ne razumije./... vas je problem zanimalo u tom momentu, međutim mene ipak u tom momentu nije zanimalo prije svega kad sam bio predsjednik tog Ureda za zaštitu ustavnog poretka nije me zanimalo gospodarstvo. Mene je tada zanimala obrana Hrvatske jer je agresija bila vrlo izrazita i vrlo oštra i to je bilo moje, i prikupljanje tih informacija bio je gro toga. Ne mogu tvrditi da možda nije neka informacija i sa ovog područja došla do mene ali to je ono baci to u stranu nek se bave drugi sa tim problemom.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Još jedno pitanje koje sam pitao gospodina Mesića. Smatrate li da ljudi koji su u to vrijeme od 90. sudjelovali u tom kriminalnoj pretvorbi odnosno privatizaciji da oni dobrim djelom upravljaju danas procesima u Republici Hrvatskoj u politici?

JOSIP MANOLIĆ:

Vidite, tu čovjek mora biti precizan. Ja bih morao sada znati sve konkretno, i ljude i poteze i objekte u kojima se to radilo. Vi to sad ne možete meni prezentirati, prema tome ja na to pitanje ne mogu vam dati decidirani odgovor.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Još ću vam jedno pitanje postaviti. Svako malo se.

JOSIP MANOLIĆ:

Ali jednom pametnom političaru, jednom zastupniku Sabora može se dogoditi da sada analizira unatrag te procese koji se odvijaju da posloži ljude koji su u tim procesima učestvovali. To nije nikakva mudrost.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Svako malo se u medijima a da ne kažemo među ljudima priča da je projekt privatizacije ustvari osmislila UDBA i da ona i danas igra važnu ulogu u procesima u Hrvatskoj. Da li je to istina jer vi ste bili i u svojim memoarima pišete i životopisu ste bili dakle .../Govornik je isključen, ne čuje se./...

JOSIP MANOLIĆ:

.../Govornik je naknadno uključen, ne čuje se./... da je UDBA bila Bog i batina. Međutim, nijedna obavještajna služba u svijetu nije tih dometa. Kad bi taj domet bio točan onda Hitler sa svojom obavještajnom službom nikad ne bi propao, nikada. Tako i ovo. Dometi UDBE bili su dosta ograničeni, ograničeni ljudima, ograničeni ovlastima koje su imali. Po mome nisu se mogli baš puno petljati u gospodarstvo, nisu iako ako su bili zainteresirani mogli su nešto učestvovati. Ali to je zavisilo od čovjeka do čovjeka.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Hvala lijepa.

JOSIP MANOLIĆ:

I vi u raspetljavanju ove situacije morat ćete se spustiti na jednu nižu razinu od predsjednika Vlada, na nižu razinu na kojoj se konkretno raspravljalo, konkretno u poduzeću tome i tome, u tome su učestvovali ti i ti, odluku su donosili ti i ti, sve to imate napisano u materijalu odnosno u državnom pravobranitelji koji je morao dati potpis da je to uredno sve provedeno.

PROF.DR.SC. IVAN LOVRINOVIĆ:

Hvala lijepo.

PREDSJEDNIK:

Hvala lijepa.

Evo idemo u drugi krug, kolega Maras, kolega Brkić.

Da li se još netko javlja?

Kolega Grmoja. Još netko? Dobro.

Evo stiže slijedeći.

JOSIP MANOLIĆ:

Samo moram reći da nismo na saborskoj sjednici.

GORDAN MARAS:

Poštovanje.

Hvala lijepa.

Gospodine Manolić, ja bih osim što ste bili predsjednik Vlade do 91. tu ste i kao čovjek koji je bio u najužem vrhu države do 94. godine kad ste sa gospodinom Mesićem izašli iz HDZ-a tako da vjerujem da imate i informacije na jedan duži period na osim samo do 91. godine.

Znači, mene zanima kad se vratimo na sam početak, sami ste rekli da ste formirali tu agenciju koja je bila zadužena za pretvorbu ali je bilo jasno i da je tada na početku 90-tih uz koncept ove privatizacije kriminalne po meni koja se dogodila 90-tih godina postojao je koncept da se napravi privatizacija po principu vaučera, znači

svim građanima da se daju vaučeri i da oni sudjeluju u privatizaciji društvenih poduzeća koja su bila tada namijenjeni prodaji i taj koncept je na početku 90-tih razmatrala jedna skupina ekonomista na Ekonomskom institutu i Ekonomskom fakultetu ali u jednom trenutku se od toga odustalo i dalo se da gospodin Barbić napravi prijedlog zakona i 91. je to tako završilo, Jakša Barbić čini mi se da je on bio jedan od, prof. Jakša Barbić. Znači, da napravi jedan koncept i prijedlog koji je završio na kraju u Hrvatskom saboru.

JOSIP MANOLIĆ:

To je 93.

GORDAN MARAS:

Dobro, ali na početku je bila ideja da se ide i sa vaučerizacijom prema hrvatskim građanima. Sad nam molim vas recite zbog čega smo odustali od tog koncepta i zašto se prešlo na ovaj drugi koncept?

JOSIP MANOLIĆ:

Rasprava oko toga kako podijeliti tu društvenu imovinu, da li vaučeri, da li radnicima samo, da li čitavom stanovništvu Hrvatske podijeliti, te teze su postojale, te su rasprave bile u nedogled i u Saboru i van Sabora i u svakom kutku su se te rasprave vodile. Znači nije se moglo doći jednostavno do toga kako pravednu raspodjelu napraviti tog društvenog gospodarstva. Tu su bile onda i

osobno zakrvljeni ljudi koji su htjeli nešto ugrabiti, tu je bilo različitih špekulantskih poteza. Mi smo se onda morali opredijeliti da društveno vlasništvo pretvorimo u državno vlasništvo da izuzmemo iz pretvorbe one organizacije za koje smo smatrali da su nam nužne da ih ne smijemo dirat. To su bile četiri tzv. proglasili smo ih javnim poduzećima. I tada su mene napadali da je to, napadali su me sa desne strane da su to boljševičke metode, da se mi vraćamo na državni kapitalizam. A nije to bila istina, istina je bila to da mi nismo htjeli da diramo u one organizacije koje su dobro funkcionirale, koje su nam trebala, a agresija na nas je bila konstantna. I mi smo to morali sačuvati.

GORDAN MARAS:

Dobro to je jasno, sačuvali smo neka javna poduzeća ta, kao što ste rekli strateška, ali ipak razlika između vaučera koji ide prema svim građanima i privatizacije koju je odabrao HDZ koja je išla prema određenim tajkunima.

Možete li se prisjetiti tko je prelomio, tko je donio odluku da ide se na privatizaciju po ovom HDZ-ovom modelu da se stvori određeni broj tajkuna u Hrvatskoj i da se njima transferira društvena imovina? Da li se sjećate tko je odluku prelomio i donio?

JOSIP MANOLIĆ:

Ako to, onda sam ja jedan od tih koji je prelomio to, ali ne sa ciljem ovim koji vi govorite, ciljem da se stvori

100 ili 200 povlašćenih obitelji. To nije bio cilj. Cilj je bio stvoriti takva poduzeća koja će biti efikasnija u proizvodnji nego što je bilo do tada naše socijalističko poduzeće.

GORDAN MARAS:

Dobro. Smatrate li da je to nepravедno da tadašnja politika odluči da će pojedine osobe dobiti tako velike društvene vrijednosti i postati preko noći bogataši?

JOSIP MANOLIĆ:

Čekajte, jesu li dobila? Jesu li kupila? Postojala je procedura koje se trebalo držati. Tko je izmakao iz te procedure to je kriminal, to je jasno. Ali to moramo utvrditi sa konkretnim činjenicama kad se radi o ljudima, kad se radi o poduzećima konkretno.

GORDAN MARAS:

Dobro. Da li smatrate da je i uz tu proceduru, ponaosob znači pojedinim ljudima, bila politička podrška potrebna da bi došli do privatizacije pojedine tvrtke, odnosno do financija da se ta tvrtka kupi preko banaka? Jer se moramo sjetiti da je tada, da su tada i banke bile u državnom vlasništvu. Znači, uz proceduru, da li je bila potrebna podrška HDZ-a da bi se došlo ili utjecajnih ljudi u HDZ-u da bi se došlo ili u politici, da bi se došlo do sredstava i do privatizacije pojedine tvrtke?

JOSIP MANOLIĆ:

Mislim da na to pitanje će bolje moći odgovoriti predsjednik Agencije za razvoj i pretvorbu, moći će konkretnije na to odgovoriti. Ja vam na to pitanje ne mogu odgovoriti. Mogu kao čovjek koji je živio u toj politici, pretpostaviti da je moglo doći do toga, ako su dva subjekta pojavila na jednom objektu da ga žele kupiti, nude iste uvjete jedan i drugi. I onda je netko morao presjeći ne ćemo dati Petru nego ćemo dati Pavlu. Takvih intervencija je vjerojatno bilo.

GORDAN MARAS:

Dobro, hvala lijepo. Znači, na ovaj način je politika također mogla utjecati na privatizaciju i utjecala je na privatizaciju.

Ali recite mi s obzirom da tu ne govorimo o zgradi, i Petru i Pavlu, nego govorimo o najvrednijim kompanijama u hrvatskom društvu, znači Unikonzum je tad bila najveća trgovačka kompanija, Zvijezda, Jamnica, Jamnica je bila resursi vode koje su imale koncesije na desetljeće unaprijed, znači tu govorimo o konkretnoj kompaniji.

Da li procjenjujete da je Todoriću, odnosno Agrokor u tom trenutku trebala politička podrška i da li bi bez političke podrške tadašnjeg vrha, odnosno utjecajnih ljudi u vrhu HDZ-a i vlasti on uspio kupiti te kompanije?

JOSIP MANOLIĆ:

Ja mislim da mu nije trebala podrška, da mu nije trebala podrška, ali da je na tu podršku mogao računati od onih ljudi koji su ga poznavali kao dobrog poslovnog čovjeka koji će dati razvoj.

Vidite kad spomenete Jamnicu, Jamnica u tom momentu bila je prčija nekakva mala, beznačajno poduzeće. Todorić je od toga napravio jedno veliko poduzeće čak izvozno, uzorno poduzeće. I to je ono što mislim da treba vrednovat, to treba vrednovat da od malog nikakvog sklonog siromašnog poduzeća se napravi veliko. To je bila naša, to je bila moja politika.

GORDAN MARAS:

Možete li reći onda molim vas po vašim saznanjima na koje političke krugove je tada Todorić mogao računati? Konkretno recite imena odnosno koje institucije su davale njemu podršku da bi kupio te tvrtke politički ili su mu mogle davati podršku koje su ga znale na taj način kao dobrog poslovnog čovjeka.

JOSIP MANOLIĆ:

Ja kada bi vam to sada rekao to bio paušalni odgovor. Ali mislim da vas moram opet uputiti na konkretnu stvar. O kupovini Jamničke postojali su ljudi koji su učestvovali u toj trgovini. On je jedan od tih koji se pojavio u toj trgovini i normalno je da ljudi koji su u tome učestvovali imaju odgovor na to i postoji zapisnik sigurno te Agencije u kojoj se to odvijalo.

GORDAN MARAS:

Dobro.

Predsjednik Mesić je bio malo precizniji. On je govorio o konkretnim ljudima u Uredu predsjednika Tuđmana. Znači on je rekao da bez recimo podrške konkretno savjetnika predsjednika Tuđmana Ivića Pašalića ili Borislava Škegre vrlo teško da je moglo doći do privatizacije tako velikih tvrtki kao što su Unikonzum, Zvijezda, Ledo itd.

JOSIP MANOLIĆ:

Pašalić se nešto kasnije pojavio. Ne u tim prvim vremenima. Da li je imao nekakve veze s time to ne mogu vam govoriti. Ne mogu zbog toga govoriti što imate materijale koji vam mogu decidirano dati odgovor na vaše pitanje.

GORDAN MARAS:

Znači sugerirate da potražimo dokumentaciju u Uredu predsjednika da nam je dostave, pa ćemo ...

... /Upadica Manolić: Nije predsjednika./...

Nego.

JOSIP MANOLIĆ:

Pa to nećete naći. To neće naći ali ćete naći tko je sve još ono što bi se reklo kumovao tome sa strane sa boka, ne same agencije i ljudi koji su sjedili u Agenciji.

GORDAN MARAS:

Dobro.

Da li se sjećate tko je bio prvi, mislim ja znam da je to gospodin Mateša bio angažiran tamo u Agenciji za pretvorbu i gospodin Penić. Da li se sjećate koje te osobe odnosno te ljude?

JOSIP MANOLIĆ:

Mislim da su to kasnije bili.

GORDAN MARAS:

Kasnije?

JOSIP MANOLIĆ:

Da.

Mislim da je bio predsjednik te Agencije Kovač.

GORDAN MARAS:

Milan Kovač. On je bio kasnije zamjenik Peniću. Ali dobro, da li se sjećate tko je te ljude, znači vi ste kao predsjednik Vlade tada bili da li ste ih osobno birali ili vam ih je netko predložio?

... /Upadica Manolić: Koga?/...

Penića odnosno Kovača odnosno Matešu.

JOSIP MANOLIĆ:

Pa vjerojatno da Kovač je izrastao iz stranke. Kovač je bio jedan od osnivača HDZ-a zajedno sa mnom. Ja sam jedini predsjednik Vlade koji je možemo reći izvorni HDZ-ovac jer sam bio osnivač HDZ-a.

GORDAN MARAS:

Znači Kovač je došao iz HDZ-a?

JOSIP MANOLIĆ:

Ja mislim da, normalno kao i svako ...

... /Upadica Maras: Mislite da je HDZ-ovo tada bilo./...

To nije ništa kriminalno bilo.

GORDAN MARAS:

Znam, znam. U redu. Ne kažem ja da je kriminalno biti u HDZ-u, ali hoću reći znači da mislite da je Kovač bio bitna osoba u HDZ-u?

JOSIP MANOLIĆ:

Pa vjerojatno da je bio bitna osoba tim više što je zauzeo tu poziciju, a osnivač je bio HDZ-a bio je tretiran kao jedan od vrhunskih ljudi unutar HDZ-a.

GORDAN MARAS:

Dobro.

Znači po vašem iskazu Milan Kovač je bio utjecajan HDZ-ovac tada odnosno HDZ-u je bilo od presudne važnosti da ima povjerljivog čovjeka na čelu Agencije za pretvorbu.

PREDSJEDNIK:

Kolega Maras, do sada sam pustio. ... /Govornik se ne razumije./...

JOSIP MANOLIĆ:

Recite vi mene vi ste sada SDP-ovac, kada bi vi postavljali, da li bi uzeli sada nekoga iz HDZ-a ili bi uzeli jednog iz svoje stranke? Ma to je politika koja se vuče od početka od kada sam ja u politici.

GORDAN MARAS:

Gospodine Manolić ja ne bi išao na takvu privatizaciju uopće tako da to je pitanje izlično. Pitanje je izlično zbog toga što ja ne bi išao u takvu privatizaciju.

PREDSJEDNIK:

Hajmo sada ovako, nemojte sada ulaziti u ... /Govornik se ne razumije, nije uključen./...

GORDAN MARAS:

Malo smo se zapričali. Nemojte se ljutiti.

PREDSJEDNIK:

To može poslije na kavi. ... /Govornik se ne razumije, nije uključen./...

GORDAN MARAS:

Ok. Znači još jednom pitanje vrlo jasno. Da li vama osobno kao tada jednom od najodgovornijih ljudi u Republici Hrvatskoj i koji je imao informacije i pored toga a sami ste rekli kako je tekla privatizacija i pretvorba, pa vašem mišljenju znači da li je Ivici Todoriću pomogla politika u kupnji tih tvrtki s obzirom

da se radilo i o državnim bankama i o agenciji gdje je po vašem iskazu bio utjecajan HDZ-ovac na čelu te Agencije?

JOSIP MANOLIĆ:

Mislim da ste preširoko uzeli, da li mu je politika pomogla. Pomogli su mu određeni ljudi u određenim institucijama, a to je ono što se može pobrojiti i što se može dokazati.

Ovo da li mu je politika ... /Govornik se ne razumije./... to je jako širok pojam koji ja ne mogu prihvatiti.

GORDAN MARAS:

Ok.

Još jedno evo završno pitanje.

Da li ste dok ste bili u poziciji da imate bilo kakve informacije odnosno da ste bili u vrhu izvršne vlasti imali ikakva saznanja o bilo kakvim istražnim radnjama koje su se vezale o sumnjivim tokovima novca u tvrtkama koje su postale dio Agrokoru ili u Agrokoru?

JOSIP MANOLIĆ:

Ne sjećam se tih istražnih radnji i mislim možda ih je bilo tu i tamo, ali ja se ne sjećam da je prema Agrokoru išla nekakva organizirana istraga koja bi utvrdila način njegovog poslovanja. Mislim da je ovo prvi puta da se sada ide da se dokaže taj lopovluk u tome. Moram da kažem čitav kriminal oko Agrokoru i ne samo Agrokoru, takvih sličnih Agrokoru vi možete u Hrvatskoj naći desetke.

Interliber što vam je nego isto tako jedan Agrokor koji je na račun onih spisatelja književnika stvarao jednu ogromnu masu duga ne plaćajući njima.

Ono što je Todorić radio prema seljacima da ih osiromaši nije im plaćao njihove proizvode. To je ovaj radio tu. Da li je moguće da Zvečevo sa 200 dođe do 200 milijuna kuna duga. A taj direktor avansira u sadašnje vrijeme, avansira u drugo poduzeće koje dobro stoji, koje se zove Podravka.

GORDAN MARAS:

Dobro još jedno pitanje da li ste ikada došli u kontakt i upoznali gospodina Josipa Petrovića?

JOSIP MANOLIĆ:

Da li poznam? Da normalno da ga poznam.

GORDAN MARAS:

Pa možete nam reći da li ga poznajete iz tih vremena dok je bio direktor Unikonzuma, poslije ili kakve su okolnosti bile?

JOSIP MANOLIĆ:

To ne. Ne znam zašto bi Perković došao za direktora Konzuma.

GORDAN MARAS:

Ne, pardon Petrović. Ispričavam se. Josipa Petrovića.

JOSIP MANOLIĆ:

Petrović se pokazao kroz čitav ovaj period tko je i što je. Zahvaljujući samo našim organima koji se moraju brinut o toj čistoći i o tim potezima on danas još funkcionira.

GORDAN MARAS:

Na koji način mislite o čistoći?

JOSIP MANOLIĆ:

Kako?

GORDAN MARAS:

Rekli da se ...

JOSIP MANOLIĆ:

Pa na primjeru vlastitih interesa.

GORDAN MARAS:

A gospodin Petrović je bio direktor Unikonzuma. Nakon toga je prešao u INA-u i cijelo vrijeme se tu negdje vrti.

JOSIP MANOLIĆ:

Ja Petrovića nikada nisam povezivao sa HDZ-om.

GORDAN MARAS:

Ne bi?

JOSIP MANOLIĆ:

Ne bih ga povezivao iako je bio dosta, dosta od nekih ljudi, bio je dosta plasiran u pozicije od kud je mogao da se bavi različitim nedozvoljenim poslovima.

GORDAN MARAS:

Dobro, hvala vam lijepa.

PREDSJEDNIK:

Kolega Brkić, vi ste na redu.

Hoćete od tuda okušat sreću ili ćete ići tamo?

MILIJAN BRKIĆ:

Pokušat ću prvo odavde. A prije nego što postavim pitanje gospodine predsjedniče, povreda Poslovnika članak 11. u svezi sa člankom 64. stavak 7. ZUP-a ponovno dozvoljavate sugestivna i kapciozna pitanja kolege Marasa, pa evo ja bih vas još jednom zamolio da prilikom postavljanja pitanja nas članova Povjerenstva počev od mene pa na dalje ne dozvolite takva pitanja.

PREDSJEDNIK:

Hvala na zamolbi.

Evo sad možete prijeći na.

MILIJAN BRKIĆ:

Hvala lijepo.

Poštovani gospodine Manoliću, jel' se čujemo? Da li ste upoznati da u pretvorbi u Zakonu o pretvorbi društvenog vlasništva u privatno tijekom devedesete i devedeset i prve godine, da li su sudjelovali pripadnici hrvatske dijaspore, odnosno ljudi, Hrvati iz iseljeničtva. Da li su oni privatizirali ta poduzeća?

JOSIP MANOLIĆ:

Da, mislim da su sudjelovali jer smo proklamirali otvoreno tržište. .../Govornik isključen, ne čuje se./... Obzirom da su to bili više-manje ipak novčano bogatiji

ljudi nego što smo mi bili u zemlji oni su vjerojatno imali po toj liniji prednost .../Govornik isključen, ne čuje se./... članovi stranke ili nisu.

MILIJAN BRKIĆ:

Tko je po vašim saznanjima od pripadnika hrvatskog iseljeničtva izvan RH sudjelovao u pretvorbi društvenog vlasništva u privatno.

JOSIP MANOLIĆ:

Opet me gonite da vam ja ime kažem. Ja sam stariji čovjek i neka imena sam već i zaboravio moram vam priznati. .../Govornik isključen, ne čuje se./...

MILIJAN BRKIĆ:

Recite te kojih se sjećate.

JOSIP MANOLIĆ:

Sjećam se na primjer ovog što je kupio na Cmroku onaj hotel koji već desetak godina stoji kao ruševina. Kupio ga je, ali ga nije osposobio da funkcionira i da bude elemenat našeg gospodarstva.

MILIJAN BRKIĆ:

To je bilo nakon 90-tih i kasnije, ali pitam vas o vremenu devedesete, devedeset i prve da li je netko od pripadnika hrvatskog naroda izvan RH sudjelovao u kupovini, odnosno u pretvorbi društvenog vlasništva u privatno?

JOSIP MANOLIĆ:

Ne mogu vam na to odgovoriti.

MILIJAN BRKIĆ:

Hvala lijepo.

Da li su direktori koji su sudjelovali u pretvorbi devedesete i devedeset i prve bili članovi, bili bivši članovi Saveza komunista?

JOSIP MANOLIĆ:

Jedan veliki broj direktora ili te elite u poduzećima u kojima se nalazila bio je naslijeđen iz prošlog sustava, iz socijalističkog. Obzirom da su zadržali tu poziciju kao direktori učestvovali su aktivno u samoj pretvorbi.

MILIJAN BRKIĆ:

Znači bivši članovi Saveza komunista su sudjelovali u pretvorbi?

JOSIP MANOLIĆ:

Da.

MILIJAN BRKIĆ:

Hvala lijepo.

Da li vam je poznato da je netko od hrvatskih branitelja koji su u to vrijeme branili Hrvatsku na bojišnici sudjelovali u pretvorbi devedesete i devedeset i prve godine?

JOSIP MANOLIĆ:

Ja mislim da je bilo i tih, ali ne mogu vam broj nabrojiti.

MILIJAN BRKIĆ:

Dobro. Znači ne znate imena? Dobro hvala lijepa.

Da li vam je poznato da je Zakon o pretvorbi pisan u Plivinoj zgradi i da li ste vi bili na tim sastancima kad se pisao taj zakon?

JOSIP MANOLIĆ:

Nisam baš dobro razumio.

MILIJAN BRKIĆ:

Zakon o pretvorbi pisan je po nekim informacijama u upravi Plivine zgrade. Da li ste vi sudjelovali na tim sastancima?

JOSIP MANOLIĆ:

Ja mislim da je on pisan u ili pod pokroviteljstvom potpredsjednika Vlade za privredu. Mislim da je tu već bio Franjo Gregurić, a ne Mate Babić koji je do tada bio potpredsjednik.

MILIJAN BRKIĆ:

Da li je tada Franjo Gregurić bio član HDZ-a?

JOSIP MANOLIĆ:

Morao bih njega pitati. Za Franju Gregorića nikad nije razjašnjeno kad je pristupio i tko ga je primio.

MILIJAN BRKIĆ:

Vi ga se ne sjećate iz tih vremena. Jel?

JOSIP MANOLIĆ:

Kretanje, kuda je bio, da je bio u tim velikim sistemima do tada to smo znali, a drugo mislim da će vam on vrlo rado odgovoriti na to pitanje.

MILIJAN BRKIĆ:

Po vašim saznanjima poznat vam je taj Zakon o pretvorbi još iz Markovićevog doba. Da li je po vašim saznanjima država oštećena tim zakonom?

Da li je Republika Hrvatska oštećena sa tim zakonom iz Markovićevog doba što se tiče privatizacije, odnosno pretvorbe društvenog vlasništva u privatno?

JOSIP MANOLIĆ:

Da li je, nisam vas razumio.

MILIJAN BRKIĆ:

Da li je Republika Hrvatska oštećena tim Markovićevim Zakonom o pretvorbi iz vremena devedesetih godina?

JOSIP MANOLIĆ:

Da, da se taj razvoj morao razvijati dalje ili su ga derogirale kasnije akcije Vlade i Sabora ili su ga prihvatili i radili po njemu.

MILIJAN BRKIĆ:

Hvala lijepa.

PREDSJEDNIK:

.../Govornik nije uključen, ne čuje se./...

NIKOLA GRMOJA:

Opet ja, da. Ja ću samo kratko rezimirat ovo što smo čuli i osvrnuti se na ovo što je kolega Brkić rekao. To sam vas ja i pitao jer ste vi o tome pisali da su praktički glavnu ulogu u privatizaciji imali ti tzv. crveni tajkuni kako ste ih vi nazvali. Ali ono što vas kolega Brkić nije pitao ...

JOSIP MANOLIĆ:

Ako ja priznam tezu da su crveni tajkuni dominirali, onda ja isključujem sebe. Ja sam dominirao u pretvorbi, ja. I sve što se u tom periodu desilo, a ja sam se odmah u prvim svojim obraćanjima gospodarstvenicima obratio za pretvorbu jesam, ali za pljačku nisam. I to je bila jedna ograda koja je ipak dominirala.

NIKOLA GRMOJA:

Jasno da ste dominirali vi i svi oni koji su bili bliski tadašnjoj vlasti i HDZ-u i svi ti koji su bili u partiji, koji su imali ključnu ulogu kasnije su bili bliski HDZ-u jer su bili članovi HDZ-a Franjo Gregorić. Znači želio

sam ovo podcrtati. Vi ste, ja sam iščitao detaljno vašu knjigu i vi govorite o tome, znači bili ste puno otvoreniji u samoj knjizi nego u današnjem svjedočenju.

U knjizi govorite o konkretnim imenima, govorite o nenamjenskom trošenju kredita koje su dobivali ti tajkuni. Spominjete konkretno te obitelji i drago mi je da ste danas ...

JOSIP MANOLIĆ:

Onda je to točno i to prihvatite u knjizi napisano da je to točno. Nek' to bude dopuna mog izlaganja.

NIKOLA GRMOJA:

Dobro. I na kraju, znači samo zaključno po vama tko su ključni ljudi na pozicijama koji su odgovorni za ovakvu pretvorbu i privatizaciju i za ovo nenamjensko trošenje i kredita za koje nitko nikada nije odgovarao.

JOSIP MANOLIĆ:

Mislite na jedan generalni odgovor?

NIKOLA GRMOJA:

Ne, ne konkretna imena.

JOSIP MANOLIĆ:

Koje ja nemam. Ja nemam taj generalni odgovor za sada, ali vam mogu reći da jednim ozbiljnim preispitivanjem prošlog vremena postoje svi zapisnici, postoje razni, postoje živi ljudi kao što sam i ja s kojima se može razgovarati i doći do optimalnog odgovora na svako od tih vaših pitanja.

NIKOLA GRMOJA:

Dobro. Ali vi ste ipak tijekom prvog mog kruga ispitivanja rekli da odgovornima smatrate Franju Gregorića i Nikicu Valentića koji su bliski i današnjem premijeru Plenkoviću.

JOSIP MANOLIĆ:

Gledajte ne bih generalizirao da su oni odgovorni. Oni su odgovorni za jedan pomak koji su pravili u tom momentu kad su bili na određenim pozicijama. Nije nikakva tajna da dolazak na vlast vlade demokratskog jedinstva bilo je daleko otvoren proces za muljana u pretvorbi nego što je bio u momentu dok sam ja bio predsjednik Vlade kao HDZ-ovac i Mesić isto tako.

NIKOLA GRMOJA:

Hvala vam.

JOSIP MANOLIĆ:

Ako nađete drugih argumenata, molim ja sam za to da razgovaramo. PREDsjedNIK:

Dobro, ovime smo završili drugi krug.

Za treći krug se javio kolega Maras.

Da li se još netko javlja? Onda samo vi kolega i to je to.

GORDAN MARAS:

Evo iskristalizirala su se još dva pitanja koja bih vam postavio nakon ovih dodatnih koje ste dobili.

Znači rekli ste na pitanje kolege Brkića da su ljudi koji su iz SKH došli tijekom odnosno koji su bili u SKH prije devedesetih da su sudjelovali u privatizaciji. Zanima mene da li je bilo ljudi koji su došli iz SKH naravno ne odmah na, '89. na osnivanju HDZ-a nego '90. i '91. godine postali istaknuti HDZ-ovci. Da li je i takvih ljudi bilo koji su sudjelovali u privatizaciji?

JOSIP MANOLIĆ:

Opet vas moram uputiti ipak na put koji postoji od devedesete pa postoji dalje i ljudi i zapisnici i dnevni redovi. Iz njih se može iščitati čitava naša prošlost.

GORDAN MARAS:

Bili ste, rekli ste i glavni tajnik HDZ-a tada. Jel' tako?

JOSIP MANOLIĆ:

Ne, nikada ja tajnik nisam bio. Ja sam bio potpredsjednik.

GORDAN MARAS:

Potpredsjednik HDZ-a, sudjelovali ste kada je jako puno ljudi pristupalo HDZ-u. Da li po vašem osjećaju je bilo više ovih ljudi koji su došli iz SKH devedesete, devedeset i prve nego što vas je bilo osamdeset i devete na osnivanju HDZ-a?

JOSIP MANOLIĆ:

Pa sigurno da ih je bilo više nas na osnivanju je bio mali broj.

GORDAN MARAS:

Znači vi kažete da je manje ljudi bilo na osnivanju osamdeset i devete HDZ-a a da je puno više onih koji su došli iz SKH devedesete i devedeset i prve u HDZ.

JOSIP MANOLIĆ:

Ne bih to mogao reći kojih je bilo više. Ali bilo je i jednih i drugih to je sigurno.

GORDAN MARAS:

Dobro, još jedno pitanje.

JOSIP MANOLIĆ:

Mi smo bili diskriminirani.

GORDAN MARAS:

Članovi SKH?

JOSIP MANOLIĆ:

Da.

GORDAN MARAS:

Znači članovi SKH nikad u HDZ-u nisu bili diskriminirani?

JOSIP MANOLIĆ:

Ali ako ste se pokazali dobri u poduzeću kao poslovni ljudi ja sam ih prihvatio.

GORDAN MARAS:

Znači još jednom članovi SKH devedesete i devedeset i prve nisu bili diskriminirani u HDZ-u?

.../Upadica Manolić: Tko?/...

Bivši članovi SKH.

JOSIP MANOLIĆ:

Da li su bili diskriminirani? Ja mislim da nisu bili diskreditirani jer se je u gospodarstvu gledalo rezultat koji si postigao u tom poduzeću i zato sam ja u svom izlaganju pred dvije stotine tada direktora i poduzetnika rekao nema lova na direktore. Ima lova na one koji su nesposobni, koji spavaju, koji neće ići u rizik. Volim ljude koji idu u rizik poslovni, a da nešto naprave nego one koji spavaju i grickaju imovinu svojih otaca i djedova.

GORDAN MARAS:

Dobro.

I još jedno pitanje. Spominjete cijelo vrijeme Franju Gregorića i Nikicu Valentića. Znači oni su morali imati zaleđe ne samo u sebi, nego su morali imati nečiju podršku za ove stvari koje ste malo prije navodili.

Šta mislite čiju su podršku njih dvojica imala?

JOSIP MANOLIĆ:

.../Govornik se ne razumije./... na jedno kolektivno odlučivanje. Sigurno da svaki predsjednik Vlade mora dobiti od stranke podršku da postane predsjednik Vlade. Prema tome, oni su imali podršku Vlade.

Iako za Gregurića ja ne dajem ruku da je bio HDZ-ovac.

GORDAN MARAS:

Znači podršku čiju su imali za to što su radili?

JOSIP MANOLIĆ:

Kako?

GORDAN MARAS:

Čiju podršku su podršku imali za to što su radili?

JOSIP MANOLIĆ:

Imali su predsjedništva HDZ-a.

GORDAN MARAS:

O.k. Hvala vam lijepa.

PREDSJEDNIK:

Dobro. Hvala lijepa.

JOSIP MANOLIĆ:

Jesmo gotovi?

PREDSJEDNIK:

Gotovi smo.

JOSIP MANOLIĆ:

Hvala lepa i vama. Htio sam još mimo vašeg dnevnog reda polemizirati vama sa jednom tezom koja se provlači, da ovo Povjerenstvo prestane sa radom kada državni odvjetnik podiže optužnicu. To je nezamislivo u parlamentarnoj demokraciji. Nema nikoga. Kad sam ja bio predsjednik Vlade onda iznad Sabora kaže samo Bog postoji.

I sada jednom činovniku koji se zove državni odvjetnik dajete da izbací u out jedno saborsko povjerenstvo. To znači dio Sabora. Zbog toga oni koji se pozivaju da to postaju u zakonu ja ga nisam vidio to u zakonu, ali volio bih da vidim taj zakon i taj zakon je sigurno protuustavan, jer to je nemoguće.

PREDSJEDNIK:

Hvala vam lijepa.

Nastavak u jedan.

Hvala.

STANKA U 12,30 SATI.

NASTAVAK NAKON STANKE U 12,59 SATI.

PREDSJEDNIK:

Početak ćemo, ima nas šest koliko vidim.

Ja vas lijepo pozdravljam. Na početku ću vas samo upozoriti da ste dužni govoriti istinu, da možete uskratiti odgovor samo na pitanje ako bi sebe izložili eventualno kaznenom progonu. Mi ćemo znači odluku o osnivanju Povjerenstva ste dobili zajedno s pozivom pa znate o čemu se radi. Kolege će vam postavljati pitanje prema redu prijave. Ako bude potreba za drugim krugom, trećim itd. Evo, dok bude pitanja tu smo.

Hvala još jednom na dolasku.

Kolegice su uzele osobne podatke.

Kolege, ja otvaram. Tko se prijavljuje?

Prijavio se kolega Grmoja.

Kolega Grmoja, možemo početi.

NIKOLA GRMOJA:

Poštovani gospodine Kovač, dobar dan!

Za razliku od svog prethodnika Penića koji je kao šef fonda smatrao da se sve odrađuje kako treba vi ste imali

niz primjedbi i zamjerki na rad fonda. O čemu je točno bila riječ i jeste li uspjeli nešto promijeniti?

MILAN KOVAČ:

Sve vas skupa pozdravljam. I hvala na pozivu.

Ja sam od 90. godine kada sam izabran u ovaj državni Sabor do 95. bio zastupnik već u dva mandata i kao zastupnik sudjelovao sam u raspravama kod donošenja zakona 91. godine o pretvorbi i privatizaciji. Sjećam se tih dana, imao sam neke zamjerke ne samo ja nego i ostali zastupnici iz Kluba HDZ-a, na neke stavke iz tog članka, iz tog zakona koliko se sjećam a to sjećanje sam obnovio sada ovih dana kad sam čuo da ću biti svjedok na ovom Povjerenstvu. Što nam je posebno upalo u oko a to je jedan članak koji je govorio da procjenu poduzeća i model pretvorbe i privatizacije određuju radnički savjeti tih socijalističkih poduzeća i da oni određuju i izabiru agencije koje će raditi te pretvorbe i procjene. Znam da je tu bilo velike svađe u klubu. Nažalost, ostali smo u manjini, prošao je ovaj prijedlog da ipak radnički savjeti u tim poduzećima određuju model pretvorbe i privatizacije a znamo tko je mogao biti u to vrijeme član radničkog savjeta. To je jedan od krucijalnih razloga zašto se nismo slagali.

Nakon donošenja tog zakona ja sam bio predsjednik saborskog Odbora za administrativne poslove, morali smo promijeniti sve u to vrijeme, bilo je ogromno puno posla tako da smo se bavili ja osobno i moj odbor samo pitanjima iz naše nadležnosti. Počela je agresija na Hrvatsku, postao sam član Kriznog stožera Grada Zagreba za Trešnjevku. Po danu sam bio ovdje u Saboru, po noći

smo dežurali u policijskoj postaji na Trešnjevci, primali i naoružanje, primali smo i kandidate za ZNG itd. Poslije toga sam 92. također izabran u Sabor, postao sam član Odbora za vanjsku politiku i Odbora za zaštitu ljudskih prava i nacionalnih manjina. 92. sam većinu vremena provodio na bojištu, sudjelovao sam u organizaciji Prvog hrvatskog redarstvenika. Jedno vrijeme sam bio i kao zastupnik na južnom bojištu, imenovan sam za organizatora obrane Tomislavgrada nakon pada Kupresa 10. travnja, tako da do 95. godine dok nisam došao na čelu Hrvatskog fonda za privatizaciju tj. u 6. mjesecu, polovicom 6. mjeseca nešto prije toga kao zamjenik par mjeseci gospodinu Peniću. Nisam znao praktično ni gdje se nalaze prostorije Hrvatskog fonda za privatizaciju, ni Fonda za registraciju tako da mi nije bilo poznato što se događalo. A zašto sam otišao u Hrvatski fond za privatizaciju te na čelo fonda 95.? U Saboru je stalno bila rasprava o nepravilnostima. Oporba je tada skoro na svakoj sjednici potencirala da se o tome raspravlja da ima nepravilnosti, da se ljudi žale, da ima anonimnih dojava i pozvao me predsjednik Tuđman i rekao - mi moramo imati predsjednika Fonda koji je ujedno i saborski zastupnik, tako da se može odgovoriti u Saboru na te objede da li su u pravu ili ne - tako da sam poslušao i otišao sam u Hrvatski fond za privatizaciju i vidio sam. Rekao mi je predsjednik Tuđman nakon tjedan, dva da me izvijesti što možemo napraviti da se popravi slika. Ja sam ga poslije toga izvijestio i rekao da postojeći model i zakon koji je na snazi je nemoguće dalje provoditi i da pod hitno moramo donijeti novi Zakon o privatizaciji i pristupili smo odmah 95. izradi novoga zakona koji je donesen 96. godine. To znači već 21 godinu, taj zakon je i danas na snazi. Koliko znam, a ispravite me ako

griješim, nije promijenjen niti jedan članak niti zarez iz toga zakona.

Prema tome, ovo što ste rekli da li je bilo primjedbi, bilo je. Bilo je primjedbi i počele su se događati i prijave i kazneni progoni itd. Mislím da se poslije toga situacija promijenila i da nastojali smo ispraviti ako je bilo nekih nepravilnosti. Sjećam se da sam 95. poništio na 10-tke pretvorbi to se može u arhivi Fonda jasno vidjeti. No, kada se došlo i vidjelo se da mi nemamo milosti, onda je jedna odvjetnička kuća, sada ne znam koja, uputila Ustavnom sudu na ocjenu ustavnosti jednog članka sada sam provjerio to je članak 8. da je protuustavan, da Fond ne može samostalno raskidati ugovore, nego da to mora biti sudski postupak.

I kada je Ustavni sud primio taj zahtjev od tog odvjetničkog ureda mi smo prestali jer smo morali prestati dok Ustavni sud se ne očituje i mislim da je to velika greška. Jer da smo mi nastavili mnoge stvari bi bile ispravljene, a sudski postupci kasnije koji su krenuli još i dan danas neki traju i što je sramotno da 20 godina u pravosuđu stvari tako funkcioniraju da nisu razriješene.

NIKOLA GRMOJA:

Vi ste izjavili da su pritisci na vas bili toliko jaki i neizdrživi da ste oboljeli, imali problema sa srcem. O čemu je riječ? O kakvim pritiscima se radi? Jeste li u tom periodu kontaktirali sa gospodinom Todorićem? Je li vas on ikada pritiskao ili netko je to možda činio u njegovo ime?

MILAN KOVAČ:

Ne znam od kuda ste izvukli tu rečenicu da je netko pritiskao. Gospodina Todorića, ni jednoga, ni Ivicu, ni Antu nikoga nisam

... /Upadica Grmoja: A na vas?/...

Ne. Nisam nikada imao čast upoznati niti mi je bilo poznato njihovo poslovanje. Niti je za mog mandata prodana i jedna dionica od ovih firmi koje su u portfelju Agrokora. Tako da ne znam od kuda ste to izvukli.

NIKOLA GRMOJA:

Dobro.

Je li vam bilo sumnjivo, znači došli ste na tu poziciju, rekli ste da vam je Predsjednik rekao da dođete popraviti sliku, je li vam bilo sumnjivo da je jedna tvrtka toliko ojačala? Ja mislim da je čak bio jedan hitan sastanak 96. godine zbog toga što je Agrokor po dobiti pretekao mnoge perjanice hrvatskog gospodarstva i onda se upalio alarm jer ste shvatili koliko toga jedan čovjek koliko u biti kapitala, koliko imovine koncentrira u svojim rukama.

MILAN KOVAČ:

Ne. Nikada nisam sudjelovao na takvom nekom sastanku.

NIKOLA GRMOJA:

Nije vam bilo sumnjivo znači i niste propitivali ove godine koje su prethodile i način na koji se stjecala ta imovina znači?

MILAN KOVAČ:

Ne, ne.

NIKOLA GRMOJA:

Ništa vam nije bilo sumnjivo?

MILAN KOVAČ:

Ne. Nije mi bilo sumnjivo, nego nismo uopće imali na dnevnom redu te firme koje su iz portfelja Fonda. Jedino revizije koje su radile tamo su koliko, ali to se može provjeriti. Ja ne znam sada na pamet da su našle da je sve u redu što se tiče poslovanja tih firmi koje su bile ... /Govornik se ne razumije./... toliko znam. Jer je revizija podnosila izvješće Saboru svake godine državna revizija i nisu nađene nikakve nepravilnosti, koliko se sjećam iz tih firmi da su dobro poslovale i da nije bilo problema.

NIKOLA GRMOJA:

Ja sam prije nekoliko dana iznio jedan dokument koji dokazuje da su institucije Hrvatske države odnosno Financijska policija da je utvrdila nepravilnosti u

Agrokoru nenamjensko trošenje kredita u kojima je sudjelovala primarna emisija HNB-a. Znači, a vi tvrdite kao čovjek na jednoj istaknutoj poziciji prvo kao saborski zastupnik, a onda kao direktor ovog bitnog Fonda da vi niste imali bilo kakvih informacija o nepravilnostima u koncernu Agrokor odnosno poduzeću Agrokor.

MILAN KOVAČ:

Ne.

Sa pozicije predsjednika Fonda uopće nije u domeni da raspravlja o dobiti, gubicima ili poslovanju određene firme. Fond je imao zadaću raspisati natječaj u javnim medijima. Predočiti nakon završene procedure toga natječaja. Predočiti upravnom odboru sve pristigle ponude. Članovi upravnog odbora su bili zastupnici svih parlamentarnih stranaka ovoga državnog Sabora. Predsjednik sindikata, komore i drugih ministarstava. Naše sjednice upravnog odbora su bile otvorene. Bilo je više novinara i kamera nego što ih danas ima ovdje. Ali na žalost 2000. su rekli da će raditi transparentnije, a prvi potez prema toj transparentnosti je to da su zatvorili sjednice upravnog odbora i onda su na kraju tih sjednica dali par rečenica jednoj djevojki, glasnogovornici da pročita, šta su na tom Upravnom odboru radili. Prema tome, kad Fond proda, potpiše se ugovor o prodaji, druge institucije trebaju brinuti da li poduzeće radi u skladu sa zakonom, a ne to nije stvar fonda.

NIKOLA GRMOJA:

Dobro, možete li mi reći jeste li poznavali Jozu Petrovića koji je bio direktor Unikonzuma, znači kada ga je kupio Todorić? I znate li možda kakav je odnos Todorića i Zagrebačke banke koja mu je davala ove sumnjive kredite?

MILAN KOVAČ:

Ništa, apsolutno ništa ne znam, ne.

NIKOLA GRMOJA:

Nemate nikakvih saznanja?

MILAN KOVAČ:

Nikakvih saznanja nemam. Niti sam gospodina Todorića vidio, možda jedino na faksu kad smo studirali 70-tih godina, poslije toga nikada.

NIKOLA GRMOJA:

I za kraj pitanje, imate li saznanja o tome da bi gospodin Todorić, financirao kampanje HDZ-a?

MILAN KOVAČ:

Ne, ne nemam. Ja sam bio rizničar HDZ-a od osnivačke skupštine 17. lipnja 89. godine do 30. svibnja 90. tako

da uopće nikakve uplate nema koliko se sjećam od gospodina Todorića.

NIKOLA GRMOJA:

Kroz medije se bila provlačila jedna priča da ste 90-tih godina na poziv predsjednika Tuđmana u panici sakrivali financijske papire po šupama, znači na njegov poziv oko financija u HDZ-u. Je li to istina?

MILAN KOVAČ:

Mi kad smo osnovani 89. godine do 1. mjeseca 91. kad su registrirane stranke HDZ je bila ilegalna organizacija. Prema tome, pratnja od 89. početkom do izbora 90., od UDBE KOS-a i žbira je bila konstantna i nakon našeg Općeg sabora u Lisinskom kada se pripremala hajka hapšenja i zatvaranja, nazvao me predsjednik Tuđman i rekao, sve što imaš sakrivaj, pali bit će nereda. I normalno da sam onda morao kao rizničar sve to sakriti da ti žbiri ne dođu do tih papira. I kažem bili smo ilegalna organizacija i tako morali smo se snalaziti kako smo znali.

MILIJAN BRKIĆ:

Poštovani gospodine predsjedniče, povreda Poslovnika ponovno članak 11. u svezi sa člankom 64. ZUP-a dakle, kolega Grmoja postavlja pitanja koja nemaju nikakve veze sa temom rada Istražnog povjerenstva pa ja bi vas molio da ograničite pitanja na teme koje su precizirane i

normirane odlukom o osnivanju Istražnog povjerenstva Hrvatskog sabora.

Hvala lijepa.

PREDSJEDNIK:

Hvala lijepa na sugestiji. Dakle, obzirom da smo dobili jedan dosta široki zadatak u istraživanju znači od procesa nastanka i svega okolo i kako je tekao i obzirom na dosadašnje tijekove ispitivanja gdje su zapravo svi, gotovo svi koji su ispitivali vrlo često izlazili, pa i sami svjedoci. Evo nisam ni vas prekinuo kad ste prešli na 2000. i kako je radio Fond što nema nikakve veze s ovim. Dakle, ja ću tu dati jednu širinu. Ono ću opet pozvati i ono što smo i prije rekli da ne idemo sugestivno, ne idemo kaptiozno, idemo što konkretnija pitanja. Ne nisam rekao da ste išli, samo to. I nastojmo se držati teme, s tim se potpuno slažem. A isto tako i svjedok, znate što je u odluci pa ako mislite da nešto izvan teme pa i vi ograničite odgovor.

A vi kolege sve, idemo se držati što više teme.

Hvala.

NIKOLA GRMOJA:

Ja sam bio mislim jako koncizan u pitanjima bez nekakvih svojih osobnih komentara postavljao sam pitanja. Tako da mislim da je jako bitno doći do informacija je li gospodin Todorčić financirao određenu političku stranku, to nije irelevantno za ovu priču ako su kolege iz HDZ-a

nervozni zbog toga, ponovo ponavljam, to nije moj problem nego njihov problem.

MILAN KOVAČ:

Ja mogu odgovorit?

NIKOLA GRMOJA:

Ne, nisam postavio nikakvo pitanje. Sad ću postaviti pitanje.

Znači iz vašeg izlaganja evo ja sam uglavnom tako sam i sa gospodinom Manolićem dok sam postavljao pitanje pozivao sam se na izjave. Postavio sam vam pitanje oko ovih pritisaka, vi ste rekli da se toga ne sjećate, a evo ovdje piše napali su me s obrazloženjem da je to privatna imovina i da ljudi mogu raditi što hoće sa svojom imovinom. Za vrijeme boravka u Fondu zaradio sam dva stenta. Kaže Kovač, koji napominje da su pritisci na hrvatski fond bili gotovo neizdrživi toliko da je obolio.

Znači ja sam vas citirao, to je iz vašeg ...

MILAN KOVAČ:

Ne, to nikad nisam rekao.

NIKOLA GRMOJA:

Pa dobro, to je u jednom intervjuu. A ono čime ću zaključiti ovaj prvi krug. Kad bi sve nekako što ste vi rekli sumirali, vaš nekakav zaključak bi bio da do 96. godine bilo je puno nepravilnosti na koje ste i vi, i primjedbi na koje ste upozoravali nakon toga je donesen ovaj zakon koji nije bio mijenjan i nakon toga je bilo gotovo sve u redu.

Možete li reći konkretno, što je to bilo loše do vašeg dolaska i do donošenja ovog zakona i koji su ključni ljudi odgovorni ili institucije za te probleme koji su bili oko pretvorbe i privatizacije?

MILAN KOVAČ:

Osnovni problem je bio što nije funkcionirala još, zapravo nije bila osnovana burza. I što se po zakonu dozvolilo da se mogu prodavati dionice naročito malih dioničara osobne, od osobe do osobe i potpisivati ugovori o prenosu prava vlasništva i prava glasa na dionice. Na osnovu tih dionica.

Međutim, zakon je bio takav, ljudi su u Fondu redili po zakonu i tu nemam nikakve primjedbe na ljude koji su to radili. Zakon je mijenjan nekoliko puta i zato sam rekao da te izmjene stvarali su zbrku na terenu i trebalo je donijeti novi zakon. STJEPAN ČURAJ:

Zahvaljujem.

Sami ste rekli da 94. ste bili zamjenik predsjednika Fonda i zanima me da li ste upoznati sa postupcima i procesima privatizacije Leda, Konzuma, Silos mlinova, Bobis i Solani Pag koje je te godine Agrokor stekao u

vidu raspisivanja natječaja? Da li je bilo poništavanja ponude? Spomenuli ste radnička vijeća, dakle okolnosti oko prodaje i odnosno kupovine tih tvrtki, da li su vama poznate, tko je sudjelovao u samom pisanju natječaja, objavi itd. sve koje okolnosti možete saznati?

MILAN KOVAČ:

Ja ne znam da li sam bio jasan. Ja sam postao predsjednik Hrvatskog fonda za privatizaciju 12. lipnja 1995. godine. Ovo se sve odvijalo što ste rekli 94. Prema tome, ja postao zamjenik negdje krajem godine 94. i kao zamjenik uopće ne sudjelujem na sjednicama Upravnog odbora niti vodi računa o raspisivanjima natječaja itd., tako da vam na to pitanje uz najbolju volju ne mogu odgovoriti.

STJEPAN ČURAJ:

Znači, niste imali?

Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK:

Kolega Babić.

ANTE BABIĆ:

Poštovani gospodine Kovač, rekli ste da ste se jako borili protiv toga da procjene poduzeća vrše radnički

savjeti a nakon toga ste također rekli da je i novim Zakonom o privatizaciji ste se usprotivili određenim stvarima. Iz fonograma koji sam tada pregledavao bilo je vidljivo da ste se vi jako protivili takvom modelu privatizacije. No, i prije vas je gospodin Manolić danas svjedočio nekim stvarima koje su zapravo bile zabluda u hrvatskom društvu jer se govorilo o tome da je gro privatizacije izvršen 93. godine, danas je gospodin Manolić rekao da je pretvorba i dio privatizacije izvršen 1989. godine.

E sad, i uz vaše se ime vežu određene stvari koje su vezane za sam Agrokor i govori se o tome da od 1995. do 1996. godine ste navodno pogodovali u privatizaciji određenih tvrtki vezano za Agrokor i da ste se time enormno obogatili. Je li to istina?

MILAN KOVAČ:

Izgleda da ću ja morati doći do vas sjesti kao i maloprije gospodin Manolić. Od 1995. do 96. uopće nije bilo privatizacije dok sam ja bio predsjednik Fonda ovih kompanija iz portfelja Agrokora. Prema tome, nemam blage veze, nemam pojma kako su se odvijale te privatizacije ove koje ste naveli. Ja mogu samo reći koja je procedura bila. Raspisao se natječaj, predsjednik Hrvatskog fonda za privatizaciju ili predsjednik Upravnog odbora, rekao sam tko su bili članovi upravnog odbora, zastupnici, ministri i sindikati, i komore. Tjedan dana prije sjednice svim članovima se pošalju materijali pristigli sa tog natječaja. Na samoj sjednici predsjednik Fonda samo otvori sjednicu i kaže točka 1. natječaj taj i taj,

firma ta i ta i članovi Upravnog odbora raspravljaju i donose odluke, rekao sam pred javnošću.

Prema tome, koliko se ja sjećam sve odluke koje su donešene su jednoglasno donešene. A ako je netko od članova Upravnog odbora imao primjedbu te prodaje nije bilo nego su se vraćale na ponovnu doradu ili ponovno raspisivanje natječaja. Prema tome, nije moglo biti nikakvih malverzacija ili da netko utječe ili da netko nazove i naredi mora se prodati ovome ili onome jer kažem na tom upravnom odboru bile su sve političke stranke iz svih parlamentarnih stranaka u Hrvatskom saboru.

PREDSJEDNIK:

Kolega Babiću, imate još pitanja?

ANTE BABIĆ:

Ne.

PREDSJEDNIK:

Hvala lijepa.

Kolega Maras. Nakon kolege Maras kolega Brkić.

GORDAN MARAS:

Hvala lijepa.

Gospodine Kovač, vi ste sad uvodno rekli da vas je predsjednik Tuđman pozvao kod sebe i tražio da netko iz Sabora preuzme tu dužnost odnosno da je upozorio i na određene probleme koji se tamo dešavaju. Da li možete nam поближе reći na što je mislio, zbog čega je u biti tražio nekoga od saborskih zastupnika da preuzme tu dužnost odnosno da li je smatrao da se tamo dešavaju određene nedopustive stvari i zbog toga je tražio od vas da preuzmete to i da popravite, znači tako se stekao dojam iz vašeg uvodnog izlaganja pa da nam kažete konkretno na koje stvari je mislio, koji su tu problemi bili, šta je to trebalo popraviti, šta je bilo netransparentno itd.

MILAN KOVAČ:

Osnovni razlog zašto je inzistirao da mora biti netko od zastupnika je upravo rasprave u Saboru gdje se raspravljalo o svemu i svačemu a da nitko iz tih institucija koje se bave tim poslom nije mogao odgovoriti i rekao je daj probaj vidjeti gdje su problemi, kako te probleme riješiti ako ih ima i da se onda kao zastupnik u Saboru možete odgovoriti zastupnicima koji su svakodnevno govorili jer je privatizacija bila u tijeku. I tada je demagogija, populizam, laže po tom pitanju bila toliko očita, toliko jaka da se mogla rezati nožem. Prema tome, trebalo je u državnom Saboru odgovoriti na objede koje su dolazile tada iz oporbenih redova a koje se nije moglo provjeriti.

Prema tome, to je bio osnovni razlog. A primjedbe, danas je, gledao sam malo gospodina Manolića, kad se raspiše natječaj javljaju se tri, četiri kandidata. Netko mora otpasti. Obično se događalo da onaj tko nije prošao piše

je, to je netko pogodio, to je netko dobio novce za to itd.

Prema tome, to je bila takva situacija da se privatizacija morala odvijati jer fond je imao obvezu godišnje u proračunu uplaćivati određena sredstva za sve one potrebe koje su Hrvatskoj trebale za naoružanje za izbjeglice i prognanike itd. Prema tome, nije bilo konkretno naredba od tamo Prema tome, nije bilo konkretno naredba, oti tamo, pa ništa ne valja i treba sve promijeniti. Proces se odvijao svojim tijekom.

Kažem danas 26 godina institucije ne funkcioniraju kako bi trebale, a vratite se 26 godina nazad u situaciju kada je trećina države okupirana, gdje smo tek stvarali institucije. Nije bilo burze. Prema tome, u takvim situacijama trebalo je ipak izdržati, ali su se odluke morale donositi jer se proces morao dalje odvijati.

GORDAN MARAS:

Dobro.

Znači po vašoj ocjeni tada kada ste došli glavni razlog nije bila netransparentnost da preuzmete to, nego informacije u medijima koje možda ocjenjujete dijelom populizma. Znači, mislite da se i do 95. do kada ste vi bili privatizacija odvijala transparentno i po pravilima odnosno da je to sve skupa funkcioniralo kako treba.

MILAN KOVAČ:

Ono što je fond kao institucija radio, radio je vrlo transparentno. Sada sam vam rekao na koji način su se donosile odluke. Tako da nitko nije mogao utjecati na člana upravnog odbora koji je donosio odluke. Mogao je, ali nije mogao proći jer tamo je 15 ili ne znam koliko ljudi članova upravnog odbora pred kamerama. Ne može se muljati, ne možete progurati nešto što nije ono optimalno koje je najbolje ne možete derogirati najbolju ponudu koja je za određeno poduzeće, za određeni broj dionica. Ali ja sam rekao da u tom političkom, medijskom miljeu koji je vladao tada kakvu god odluku donesete uvijek je netko protiv. Prema tome bilo je jako teško, ali smo zato svake godine kao fond s Hrvatskim državnim saboru podnosili izvješće sa svim podacima, svim brojevima itd. Prema tome, ta fama koja se stvorila da je tamo leglo zla, da je tamo nekakvi ljudi koji krčme to su populističke demagoške laži koje su koštale. Jer u takvom političkom ozračju i takva demagogija koja je tada vladala sjećam se i populizam samo da bi se dobili određeni politički poeni su proizveli toliko apatije, beznađa itd. da skoro nitko nije u Hrvatsku htio ulagati, kao i sada. U političko-medijskom prostoru je toliko demagoških izjava, laži. Čuo sam i ovdje nekakve laži o meni da su proizveli kažem toliko apatije, beznađa da nije uopće čudo što ljudi ne ulažu u Hrvatsku, što ljudi bježe vani jer kako ćete ulagati kada je percepcija da je sve kriminal. A znate tko aplaudira u takvoj situaciji i kome je to El Dorado? Upravo onim kriminalcima, lopovima koji ušićare u takvim situacijama. Tko kuka? Tko je nervozan? Ljudi koji pošteno, ti će se ljudi koji pošteno rade, žele ulagati ali sada kupuju kartu i odlaze za Zapadnu Europu jer kada su svi kriminalci, kada je sve kriminal, a onda uživaju oni koji se stvarno time bave.

PREDSJEDNIK:

Kolegice Jelkovic.

MARIJA JELKOVAC:

Hvala predsjedniče pa molim vas ponovno je povrijeđen Poslovnik u smislu i članak 64. ZUP-a u smislu postavljanja sugestivnih pitanja.

Mi ovdje nismo da ispitujemo mišljenja svjedoka i da im sugeriramo što oni misle, nego da ispitamo njihova saznanja o predmetu, o kojima trebamo utvrditi određene činjenice sukladno odluci.

Hvala.

PREDSJEDNIK:

Dakle, što se tiče pitanja, ja sam već rekao na prošloj sjednici da mi nismo sudbeno tijelo i da nećemo se držati i ne možemo niti očekivati svi jedni od drugih koji nismo pravници da se držimo vrlo precizno. Naravno sve ono što je sugestivno i kaptiozno treba izbjegavati to se slažem.

Međutim isto tako priroda Povjerenstva i je takva da se nekada svjedoka treba pitati za mišljenje i njegov stav o nečemu zato što svjedoci i jesu javne osobe koje su sudjelovali u određenim procesima i ne očekujem i ne bi bilo dobro, ja mislim da nitko od nas ni ne očekuje da ćemo svakog svjedoka pitati da odgovori sa da ili ne. Dakle, ovdje isto tako na pitanje koje je možda bilo

traženo mišljenje, svjedok je iznio svoje i ja bih rekao jedno vrlo izrazito mišljenje i stav o određenim stvarima. Mislim da je dobro za javnost da to vidi. Naravno ako bude to tako vi dajte opet povredu Poslovnika. Razgovarat ćemo. Ali hajmo se, jedno je i ono što sam apelirao i to ću prekinuti svakoga kada vodimo svjedoka u određenom smjeru, kada mu postavljamo tako pitanja i hajmo se suzdržati od takvih stvari. Ali evo naši svjedoci do sada su javne osobe koje se dosta dobro nose s tim.

Evo hvala lijepo.

GORDAN MARAS:

Hvala lijepa.

Evo nastavljam dalje. Inače i svjedok daje ocjene, tako da ja ne vidim problem u tome da svjedoci isto kažu u kontekstu što misle. Pa mogu ja sugerirati ako gospođa Jelkovic sugerira, onda mogu valjda i ja sugerirati.

PREDSJEDNIK:

Ne. Ona se javila. Vi se možete javiti isto kao i ona za povredu Poslovnika kada dobijete riječ za to. A ovdje sada imate red postavljati pitanja, postavljate pitanja.

GORDAN MARAS:

Dobro.

Evo sljedeće pitanje je konkretno. Rekli ste da je 96. tada ste već bili ministar čini mi se, se mijenjao Zakon

o privatizaciji. Ako je sve bilo korektno i bazirano na nekim informacijama i poluinformacijama, što ste u tom zakonu suštinski mijenjali i zašto ste ga mijenjali? Znači 96. godine se onda mijenjao zakon. I recite nam ovdje koje su najvažnije stvari koje ste uočili kao nešto što bi trebalo mijenjati i što se u tom zakonu mijenjalo.

MILAN KOVAČ:

Najveća novost u novom zakonu je u tome što po starom zakonu preko 230 tisuća prognanika, izbjeglica, branitelja, invalida Domovinskog rata, obitelji poginulih nisu sudjelovali u procesu privatizacije jer su njihove firme ostale u Vukovaru, Kninu itd., nisu mogli sudjelovati. I vrh HDZ-a na čelu s predsjednikom Tuđmanom rekao je da moramo nadoknaditi probati tim ljudima nekako kroz privatizaciju da im se olakša život kad se vrate u svoje kuće, da obnove kuće itd. da se dodijele dionice iz preostalog portfelja. Kamo sreće da je to bilo u početku ali nije bilo prognanika u početku 91. kad se zakon donosio.

Prema tome, i drugo što braniteljske udruge i invalidi su inzistirali a to je bila i dužnost države da im od ovih velikih javnih poduzeća koja nisu išli u privatizaciju i pretvorbu po postojećem zakonu dobiju određeni dio dionica i znate i sami da u INA-i, HEP-u i svim tim poduzećima branitelji imaju pravo na 7% dionica. To su jedni od krucijalnih promjena i promjene kod donošenja odluka. Mi smo morali sazivati Upravni odbor Fonda, prodaje se jedna dionica u nekom poduzeću, jer Fond je po dužnosti morao prodati dionice i to su bili ogromni troškovi sazivanja svaki tjedan Upravnog odbora i onda je

donesena odluka kroz zakon da do određenog iznosa prodaju, tada je već osnovana burza, donosi odluku kolegij Hrvatskog fonda za privatizaciju, ne mogu sada točno reći do kojeg iznosa, do kojeg iznosa donosi odluku Upravni odbor a sjećam se iznad 100 milijuna kuna odluku o prodaji donosi hrvatska Vlada. Tako da je i to također jedna od velikih promjena ali to stavljati u postojeći tada zakon je bilo po tadašnjoj procjeni nemoguće i zato se išlo na izradu novog zakona.

GORDAN MARAS:

Dobro.

Da li vam je poznat članak 2. tog zakona koji govori da se tvrtke ne mogu kupovati kreditima za koje se daje zalog tvrtka koja se kupuje?

MILAN KOVAČ:

U starom zakonu?

GORDAN MARAS:

I u starom i u novom zakonu.

MILAN KOVAČ:

Sad bi morao imati zakon pred sobom da bi mogao to odgovoriti. Da, zabranjuje se.

GORDAN MARAS:

Ne znam da li ste upoznati da je privatizacija jedna od tih tvrtki 98. godine bila i Jaska Vino d.d.? Da li ste ikad čuli za tu tvrtku i privatizaciju u toj tvrtci?

MILAN KOVAČ:

Ne. Nisam.

GORDAN MARAS:

Znači, ta tvrtka je privatizirana 98. godine i upravo kreditom Zagrebačke banke je založena imovina Jaska Vina. Inače tvrtka je procijenjena na 10 milijuna eura.

PREDSJEDNIK:

Ajmo na pitanje.

GORDAN MARAS:

Pokušavam mu objasniti o privatizaciji 98. godine kada je gospodin bio ministar s obzirom da nije rekao da se sjeća, ja ga samo želim upoznati o čemu se radi.

Znači, tvrtka je privatizirana 98. godine i dane su u zalog upravo dionice te tvrtke za kredit kod Zagrebačke banke. Da li znate tko je trebao i da li mislite da je

netko trebao reagirati i tko je trebao reagirati na takvu nepravilnost odnosno spriječiti takvu vrstu kupovine gdje je Jamnica d.d. preuzela Jaska Vino na temelju tog kredita i zalogom nekretnina od Jaska Vina?

MILAN KOVAČ:

Hrvatski fond za privatizaciju je trebao reagirati za raspisivanje natječaja kod dobivanja svih ponuda i odbaciti takvu ponudu.

GORDAN MARAS:

Kako je moguće da se to onda desilo? To inače piše u Izvješću Državne revizije o pretvorbi i privatizaciji, istaknut je taj primjer da nije u skladu sa člankom 2. postojećeg zakona?

MILAN KOVAČ:

Nije se to smjelo dogoditi ta odluka .../Govornik se ne razumije./... ta je ponuda trebala biti odbačena na Hrvatskom fondu za privatizaciju, zapravo Upravni odbor Hrvatskog fonda za privatizaciju.

GORDAN MARAS:

Inače, kod te iste firme se desilo da su fizičke osobe prodavale tvrtci dionice po 10 maraka vrijednost dionice a nakon toga je tvrtka kupovala također druge dionice i

na kraju prodavala Jamnici i iskazala određeni gubitak po vrijednosti dionica. Znači, hoću reći da je Jamnica uzela tvrtku sa tim kreditom od 2,5 milijuna maraka a knjigovodstvena vrijednost je bila četiri puta skoro veća nego šta je tu bilo. Znači, mene sad zanima koje su osobe to trebale kontrolirati odnosno tko je trebao ustanoviti da se to ne smije desiti?

MILAN KOVAČ:

Da ste mi rekli da će biti pitanje o Jaski ja bih se pripremio, našao bi dokumente i vidio o čemu se radi ali mislio sam da je ovo Istražno povjerenstvo o Agrokoru pa takav sam i došao ovdje.

GORDAN MARAS:

Je li možda trebao Fond dati suglasnost Zagrebačkoj banci za prodaju tih dionica?

MILAN KOVAČ:

Ne znam, trebam vidjeti. Stvarno moram, 20 godina je prošlo da bi se ja sjećao sada, ako bi nešto rekao to je improvizacija i nagađanje.

GORDAN MARAS:

Dobro. Htio sam upozoriti na tu jednu pretvorbu, vidio sam u tom periodu dok ste vi bili ministar da se desilo po pitanju te jedne tvrtke.

MILAN KOVAČ:

Samo znam da to nije u ingerenciji ministra da to kontrolira.

GORDAN MARAS:

Znači, ono na što sam htio upozoriti 98. godine jedna tvrtka je kupljena opet.

MILAN KOVAČ:

Ne znam stvarno.

PREDSJEDNIK:

Na pitanje je bilo odgovoreno, idemo dalje.

GORDAN MARAS:

Dobro. Onda imam slijedeće pitanje, odnosno tu možemo tražiti nadopunu dokumentacije.

PREDSJEDNIK:

Možemo i dokumentaciju a možete i svjedoka ponovo predložiti na tu okolnost itd.

GORDAN MARAS:

Dobro.

MILAN KOVAČ:

Da li to ima veze sa Agrokorom?

GORDAN MARAS:

Ima veze sa Agrokorom jer je Jamnica kupila Jaska Vino i rekao sam nekretninama tvrtke uzela kredit. Znači, to po zakonu nije bilo moguće a desilo se 98. godine.

Hvala vam lijepa. To je za sada.

PREDSJEDNIK:

U redu. Hvala.

Kolega Brkić. I onda bi to bio prvi krug. U drugom krugu se još javio kolega Grmoja.

Izvolite!

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem predsjedniče.

Poštovani gospodine Kovač, već ste nam odgovorili na proceduru donošenja odluka o Fondu za privatizaciju dok ste vi bili. Već ste odgovorili na činjenicu odnosno podatak da li je u vrijeme dok ste vi bili predsjednik Fonda bilo koja tvrtka iz portfelja Agrokora bila privatizirana. Jedno pitanje, da li ste vi u svom radu ili ste možda čuli prije ili kasnije osjetili bilo kakav pritisak ili poziv od strane bivšeg predsjednika Republike Hrvatske, pokojnog dr. Franje Tuđmana ili nekoga iz njegovih suradnika iz Ureda predsjednika što se tiče privatizacije, odnosno pretvorbe društvenih poduzeća u privatno vlasništvo?

MILAN KOVAČ:

Nikada, nikada predsjednik Tuđman nije nazvao niti je vršio kakav pritisak, ni predsjednik Vlade. Rekao sam kakva je bila procedura i da jesu ne bi se mogla provesti ničija volja mimo zakona, mimo procedure koju je Fond provodio.

MILIJAN BRKIĆ:

Hvala lijepo. 2002. ste bili saborski zastupnik. Na sjednici 22. sjednici Hrvatskog sabora, Sabor je donio određene zaključke kojima je obvezao Vladu da dostavu određenih podataka pa tako jedan od zaključaka je bio da Vlada Republike Hrvatske u roku 60 dana Hrvatskom saboru dostavi prijedlog izmjena, dopuna potrebitih da se

sankcionira učinjeni kriminal u pretvorbi i privatizaciji, odnosno zaštite gospodarski i drugi javni interesi Republike Hrvatske u vezi s pretvorbom i privatizacijom. I da se utvrdi porijeklo novčanih sredstava kojima je privatizacija izvršena, te da se sankcionira nezakonitog stjecatelja.

Da li od strane Vlade u tom roku ili kasnije dostavljeni kakvi podaci, i da li je postupano šta po zaključku Hrvatskog sabora?

MILAN KOVAČ:

To je bilo 2002.? Ja se sjećam da smo nakon rasprave o toj temi, ja sam osobno predložio dva zaključka za tu rezoluciju. Prvi zaključak koji je jednoglasno, to je prvi dokument koji je jednoglasno od 90-te godine usvojen u Hrvatskom saboru, a to je da u roku 90 dana Vlada izvijesti Hrvatski sabor i da dostavi popis 200 najbogatijih obitelji u Hrvatskoj.

Drugi članak te rezolucije je bio da Vlada također u roku 90 dana objavi imovinske kartice svih predsjednika Fonda za privatizaciju, svih članova Upravnih odbora Hrvatskog fonda za privatizaciju, Mirovinskih fondova i drugih javnih poduzeća. No, jednoglasno je i taj zaključak usvojen.

Nakon 90 dana, nakon proteka tog vremena koji smo dali Vladi, postavio sam zastupničko pitanje predsjedniku Vlade, gospodinu Račanu, zašto Vlada nije ispunila rezoluciju i dostavila hrvatskoj javnosti te podatke o bogatim obiteljima jer nakon dva dana rasprave u Hrvatskom državnom saboru, svaki zastupnik tada iz

vladajuće koalicije je rekao da znaju da je predsjednik Tuđman odredio 200 bogatih obitelji i da je HDZ odredio 200 bogatih obitelji i da su oni sami participirali u privatizaciji.

Gospodin Račan mi je odgovorio da oni to nisu napravili jer ne znaju točno definiciju obitelji. Što mi je malo bilo čudno. Rekao sam, kako pa u raspravi ovdje u Saboru ste govorili da je to 200 HDZ-ovih obitelji, mislio sam da ćete u roku dva dana dostaviti, a ne u roku 90 dana, popis tih obitelji. A kad sam ga upitao zašto niste objavili imovinske kartice koje smo mi ostavili u Vladi Republike Hrvatske, na to pitanje mi nije čak ni odgovorio.

Kasnije sam pitao jednog kolegu zastupnika iz vladajuće koalicije, pa dobro kako možete biti toliko licemjerni pa jednom smo se dogovorili, zašto to ne objavite, zašto se vi ne ustanete i ne kažete dajte objavite? A znate što mi je rekao? Pa gospodine, kolega zastupniče, vi ste stvarno naivan političar, pa da smo mi to objavili cijela priča na kojima smo dobili izbore 2000. pada u vodu. I nemojte očekivati od nas da mi to objavimo jer na tome živimo i na tome ćemo još dugo živjeti.

A onda sam rekao, stvarno sam naivan.

Prema tome, ta priča o pogodovanju HDZ-ovcima ili određenim obiteljima u Hrvatskoj su čista floskula. Jedan tjednik je nakon ...

PREDSJEDNIK:

Sad ću vas prekinut. Dakle, reći ću vam dvije stvari, sada i ubuduće ako prenosimo nečije riječi onda recimo tko je to bio.

MILAN KOVAČ:

Ako bude trebalo reći ću.

PREDSJEDNIK:

Kažem, ja ne pozivam, ali ako se pozivamo na nekog ovo se odnosi na sve.

I drugo, ja sam dao širinu jer je bilo i pitanje takvo, kao što sam davao i prije unatoč primjedbama, pa nisam ni sada reagirao. Dakle, idemo tako. Ali malo se ograničimo.

MILAN KOVAČ:

Htio sam dokazati u kakvom ozračju i u kakvim prilikama se odvijao taj proces tranzicije. Radi sitnih političkih poena se nanosila ogromna šteta hrvatskom gospodarstvu. Rekao sam, percepciji da je sve kriminal, aplaudiraju kriminalce. Jer u tom radu super žive.

Prema tome, da je tada izvršeno po toj rezoluciji i da su objavljene imovinske kartice, i da su objavljena imena, vjerujte mi danas ovdje ne bi sjedili jer bi pazili oni koji su kupovali, širili se, bez rezona bi malo razmislili jer bi svake četiri godine oni koji odlaze morali dostaviti imovinske kartice, koliko su imali kad su stupili na funkciju, koliko kad su otišli sa funkcije.

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem na odgovoru i konstataciji da Vlada nije postupila po zaključku i zahvaljujem se i predsjedniku Povjerenstva na demokratskoj širini.

Sljedeće pitanje također na toj sjednici Hrvatskog Sabora zadužila se Vlada da u roku od 60 dana dostavi Saboru imena i prezimena svih korisnika tzv. menadžerskih kredita, imena banaka i direktora tih banaka koji su odobravali kredite, iznos odobrenih kredita, datum zaključenja ugovora o kreditima, ukupni nominalni iznos udjela koji je plaćen tim kreditima, podatke o instrumentima osiguranja, povratak kredita, te u izvorima sredstava koji su mu krediti otplaćivani.

Moje je pitanje da li je u tom roku dostavljeni kakvi podaci? Da li ste vi upoznati, da li imate saznanja da li je među tim kreditima bilo korisnika koji su participirali u koncernu Agrokor?

MILAN KOVAČ:

To je bilo 2002. Kad?

MILIJAN BRKIĆ:

2002., 22. sjednica u svibnju mjesecu.

MILAN KOVAČ:

Na žalost tada sam već bio u Dubravi u bolnici ugrađivao bypasse tako da se ne mogu sjetiti toga. Nisam bio nazočan, ali koliko sam kasnije saznao nije, ti podaci nisu dostavljeni.

MILIJAN BRKIĆ:

Dobro. Zahvaljujem.

Po vašim saznanjima tijekom pretvorbe devedesetih godina rekli ste da ste bili tada na odgovornim dužnostima. Koliko je vama poznato u pretvorbi poduzeća iz koncerna Agrokor i ostalih društvenih poduzeća da li su sudjelovali Hrvati iz dijaspore, hrvatski branitelji ili bivši direktori iz bivšeg sustava, članovi Saveza komunista?

MILAN KOVAČ:

Želja je bila da se što više uključi iseljena Hrvatska, međutim nailazili su na ogromne probleme većinom administrativne prirode, branitelji također nisu imali vremena ni mogućnosti sudjelovati.

Prvih tisuću, tisuću i pol poduzeća su privatizirani u sto postotnom iznosu na temelju procjene radničkih savjeta i raspisivanja dionica radnicima i bivšim radnicima, znači umirovljenicima. Koliko je iseljene Hrvatske sudjelovalo teško mi je procijeniti jer mislim da je vrlo malo, ali u buduće bi trebalo malo pojačati iseljenu Hrvatsku za spas Hrvatske. Jer kao što nam je devedesetih trebalo Ministarstvo obrane od '91. do '95. tako nam vjerujte mi danas treba Ministarstvo za iseljenu

Hrvatsku povratak, demografsku obnovu ako hoćemo spasiti iseljavanje i demografsku katastrofu.

MILIJAN BRKIĆ:

Niste mi odgovorili u potpunosti na pitanje da li je među tim direktorima koji su privatizirali odnosno pretvorili društvena poduzeća u privatno vlasništvo da li su bili direktori, članovi bivšeg Saveza komunista?

MILAN KOVAČ:

A tko je mogao biti direktor ako nije bio član Saveza komunista? Ja ih još nisam upoznao, niti član Radničkog savjeta.

MILIJAN BRKIĆ:

Dobro, hvala.

I posljednje pitanje. Neki od mojih kolega su na jednoj od sjednica ovog Povjerenstva također govorili o 200 obitelji tajkuna, između ostalih i vas su apostrofirali kao jednog od tajkuna.

Da li ste vi na bilo koji način sudjelovali u toj pretvorbi, da li ste...

PREDSJEDNIK:

Pardon kolega, ja ću vas pardon prekinuti. .../Govornik isključen, ne čuje se./...

MILIJAN BRKIĆ:

Dobro.

Dakle, da li ste vi na bilo koji način participirali u pretvorbi i da li ste imali kakav doticaj sa odgovornim osobama iz koncerna Agrokor?

MILAN KOVAČ:

Sa osobama iz koncerna Agrokor nikada nisam imao nikakav doticaj, rekao sam da nisam imao tu čast upoznati nikoga od obitelji Todorić, niti su dok sam ja obnašao funkciju kupovali dionice iz portfelja fonda.

A što se tiče ovog naziva tajkun, to je dobilo pogrdan naziv u Hrvatskoj. Ja sam devedesete došao u Hrvatski sabor kao predsjednik odbora. Imao sam plaću. Poslije '95. kao ministar po funkciji sam bio u 4 upravna i nadzorna odbora. Svaku kunu sam dao u dobrotvorne svrhe.

U privatizaciji sam sudjelovao kao mali dioničar u Tekstil prometu u firmi u kojoj smo radili ja i supruga. Dobili smo kao i svi mali dioničari 600 ili 700 ljudi, po 10000 maraka dionica. Niti imam, niti sam kad imao ni firmu, ni dionice, ni nekretnine. Rezultat mog takvog života je taj da danas evo nakon 27 godina države, nakon tih ogromnih funkcija i odgovornih funkcija koje sam radio imam troje oženjene i udate djece, svi su podstanari. Hvala Bogu, nekad i prigovaraju. Mogao sam od

tih nadzornih odbora kupiti bar garsonijeru. Ali ja sam ponosan na ono što sam radio i stalno sam govorio da čovjek treba odvojiti privatno od društvenog rada i mora dati sve za državu.

Tako sam živio, tako sam radio i bio sam ponosan i stalno sam govorio tako rade Tuđmanovi ministri. Ako mogu još jednu rečenicu. Ovdje malo govorimo o Agrokoru. Ispada mi kao da je ovo Istražno povjerenstvo o HDZ-u. HDZ je svetinja za veliki broj hrvatskog naroda i ona dvojica prije mene koji su svjedočili samo 24 godine pokušavaju ...

PREDSJEDNIK:

Ja ću vas sad prekinuti. Idemo dalje sa pitanjima.

Ova vaša primjedba svakako je imate pravo iznijeti. Međutim, kao što vidite pitanja idu gdje idu. Vi ste u tim odgovorima. Ja dajem dosta veliku slobodu.

.../Upadica Kovač: Demokracija je. Borili smo se za demokraciju./...

Tako je apsolutno, jer ovo je kao što sam rekao nije klasičan sudski postupak nego je jedno političko tijelo. Dobili smo zadatak istražiti poslovanje Agrokora. Dakle nije i ne treba biti usmjereno ni na koga, ni protiv koga. Evo mislim da se tako, da povjerenstvo ide u tom smjeru.

Izvolite kolega Brkić imate još?

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem predsjedniče, nemam više pitanja.

PREDSJEDNIK:

Dobro.

Imamo kolega Grmoja, kolega Maras.

Još netko? Ovo nam je drugi krug.

Kolega Borić.

JOSIP BORIĆ:

Hvala lijepo.

Uvaženi gospodine Kovač, čuli smo bili ste znači predsjednik Fonda za privatizaciju, bili ste saborski zastupnik, pa onda ministar, pa opet saborski zastupnik u četvrtom sazivu, znači od 2000. do 2003. godine.

Mene interesira, vi ste očito bili osoba sa širokim pogledom. Znali ste što se događa kroz taj sustav pretvorbe i privatizacije u RH. I onda ste rekli danas jednu zanimljivu činjenicu, znači da su odbori, znači upravni odbori fonda bili otvoreni za javnost sve do 2000. godine. Dolazi nova, znači Vlada i zatvara, znači odbore za javnost. Daju se dvije, tri rečenice, a istovremeno pokreće na drugoj strani reviziju pretvorbe i privatizacije.

Da li je to moglo ići jedno s drugim, znači da li su bile namjere po vama tada vi ste bili političar. U Saboru se o tome očito i raspravljalo. Možete nas malo podsjetiti na

to vrijeme kakva je bila predodžba te situacije, znači da se nešto zatvara za javnost a istovremeno se traži revizija pretvorbe i privatizacije i kako to završava.

PREDSJEDNIK:

Kolega ja ću sad ovaj odgovor i pitanje i odgovor evo nastavno na ovo što je kolegica Jelkovic rekla. Ovo je potpuno izvan svake teme. Niste ni na koji način čak niti dali poveznicu sa Agrokorom niti vidim da bi svjedok. Dakle jesmo do sad o tome ste i govorili, pustio sam vas da govorite. Ali po drugi put opet o istom bez ikakve poveznice sa temom.

Evo kažem, kao što je kolegica Jelkovic prigovorila mislim da to nema smisla. Tako da prijedite na pitanje koje ima veze sa temom.

JOSIP BORIĆ:

Kolega Miljenić vi meni non stop ovdje osporavate sva moja pitanja od prvog dana. Evo postavite vi, vi ste predsjedavajući pa postavite vi jedno pitanje. Niste ni jedno do sad postavili.

PREDSJEDNIK:

Kolega, da li ću ja postaviti pitanje ili ne moj je problem ne vaš. Pod jedan.

Pod dva. Vaša kolegica je ukazala na ovo. Nakon tog sam pustio, pardon ja govorim.

.../Upadica Borić, ne čuje se./...

Neću odgovoriti na ovo jer ovo je potpuno izvan teme.

.../Upadica Borić: Zašto je izvan teme?/...

Zato što je izvan teme. Jeste li pročitali odluku Sabora što nam je tema?

.../Upadica Borić: Jesam./...

Pa onda je pročitajte ponovno, pa ćete vidjeti.

Idemo dalje.

.../Upadica Borić, ne čuje se./...

Ovo je potpuno izvan teme kolega.

.../Upadica Borić, ne čuje se./...

Kolega, nakon što je kolegica Jelkovic dala tu primjedbu rekli smo i zamolio sam vas da se tržimo teme i vas i svjedoka. Svjedoka sam pustio da još odgovara i iznosi određene političke stavove, mislim da to možete potvrditi. Ali sad smo došli do jedne mjere da nema smisla. Uostalom na ovo pitanje ako hoćete već je i odgovoreno, sami, samoinicijativno.

.../Upadica Borić: Nije odgovoreno./...

Hajmo dalje pitanja.

Imate dalje pitanja.

Recite kolegice.

MARIJA JELKOVAC:

Evo samo ispravak netočnog navoda naveli ste dva puta za redom, a mislim da ste pomiješali. Ja sam tražila povredu Poslovnika zbog sugestivnih pitanja, ne zbog toga što netko nije u temi, pa evo samo radi točnosti molim da se uvaži.

Hvala.

PREDSJEDNIK:

Kolegice mislim da me sjećanje dobro služi, ali nebitno. Mislim da ste tražili upravo zbog izlaska izvan teme. Ali ako ne, onda ja se ispričavam. Ali netko je tražio i rekli smo u tom smjeru da ćemo ići.

Kolega Boriću imate dalje pitanja?

JOSIP BORIĆ:

Ako ne smijemo govoriti o 2000. do 2003. onda nemam.

PREDSJEDNIK:

Smijemo govoriti ono što je u vezi sa temom.

O.k. Hvala lijepa.

Kolega Grmoja.

NIKOLA GRMOJA:

Budući, vi ste rekli da bi ovdje nama tema trebala biti Agrokor. Ali vi sami, znači gotovo bili ste saborski zastupnik na čelu jedne važne institucije. Niste dali niti jednu informaciju vezanu uz Agrokor, vi ništa ne znate, ničega se ne sjećate, niste s ničim bili povezani. Tako da vi sami ste usmjerili raspravu u tom smjeru.

I ono što bih ja molio ovdje kolege da se dogovorimo oko toga na koji način ćemo ...

.../Upadica predsjednik: Koleba Grmoja, samo malo. Tražili ste pitanje, ovo može biti eventualno povreda Poslovnika. Možemo kasnije raspraviti./...

Jasno, ali kolege iz HDZ-a bi se trebali sami sa sobom dogovoriti što žele. Budući da ste spomenuli, nisam mislio to spominjati, budući da ste spomenuli da ste bili u nadzornim odborima i da niste za to nikakvu naknadu dobili. Znači imali nikakvu osobnu korist, ja ću vam sada na kraju budući da ništa ne znate predati dokumentaciju vezanu uz razvitak gdje ste bili član Upravnog vijeća i Nadzornog odbora gdje se dogodio kriminal epskih razmjera na koji vi niste reagirali. Znači možete pogledati što ste dopustili svojim nereagiranjem a ne hvaliti se, ne hvaliti se ...

... /Upadica Predsjednik: Kolega ja ću vas prekinuti ...
/Govornik se ne razumije././...

Ne hvaliti se da ste se odrekli naknada. Znači dopustili ste pljačku razvitka na koji niste reagirali /Govornik se ne razumije./...

... /Upadica Predsjednik: Nema veze sa temom./...

MILAN KOVAČ:

Gospodine Grmoja, odgovorit ću vam.

Kada sam došao 95. u razvitak gora je situacija bila nego danas u Agrokoru.

... /Upadica Grmoja: Nije, nije./...

Tri puta je bila dužnija i većeg gubitka nego Agrokor. Spasi što se da spasiti. A gospodine Grmoja, trebali bi imati malo dostojanstva prema zastupnicima koji su 14 godina ovdje sjedili. Ja sam 91. gore u potkrovlju gore sa onim dečkima sa lovačkim puškama čuvao Sabor kada je trebao biti državni udar. Vi ste dva petka u ovom Saboru i kao da ste svu pamet svijeta pokupili. Ne može se ovako galamiti na mene. Ne dozvoljavam ...

... /Upadica Grmoja: Meni su ovo dali ljudi koji su pogodeni ovom pljačkom./...

... /Govornik se ne razumije./...

PREDSJEDNIK:

Sve u redu.

Vi ste iznijeli određene stvari. Vi ste odgovorili. Hajmo sada završiti ovdje priču o tome.

Ako imate dalje možete nastaviti izvan ove prostorije.

... /Upadica: Demagogije je dosta više./...

Da li imamo još ovdje prijavljenih?

Kolegice Jelkovic, jeste li vi?

... /Upadica Jelkovic: Maras./...

Marasa nema. On gubi.

Jeste li vi još?

... /Upadica se ne razumije./

U redu. To ćemo onda kada svjedoka ispričamo.

Evo, ja vam se zahvaljujem. Pozdravljam. Doviđenja.

Hvala.

MILAN KOVAČ:

Doviđenja. Hvala vam.

PREDSJEDNIK:

Nastavak je u 15.

STANKA U 14.01 SATI

NASTAVAK NAKON STANKE U 15,00 SATI

PREDSJEDNIK:

OK jel nas ima 6? Ima. Kvorum imamo.

Ja vam se zahvaljujem na dolasku. Osobne podatke od vas uzele su kolegice.

Ja vas moram upozorit da ste dužni govoriti istinu, da ne smijete ništa prešutjet i da bi znači iznošenje neistine bilo kazneno djelo. Možete samo znači, ne odgovorit na pitanja koja bi vas mogla izložiti nekakvom kaznenom progono.

Hvala lijepa.

Evo kolegice i kolege, otvaram ispitivanje svjedoka Ivana Penića.

Da li se netko javlja?

Možemo početi onda. Kolega Čuraj se prvi javio.

STJEPAN ČURAJ:

Zahvaljujem predsjedniče. Lijepi pozdrav.

Evo kao što imali prilike i do sada čuti vezano uz točku nastanka samo koncerna, zanima me dok ste 93. bili predsjednik Hrvatskog fonda za privatizaciju, Agrokor je stekao većinski udio u Zvijezdi. Zanima me vaša saznanja vezano oko postupka javnog natječaja, privatizacije na koji način se to odvijalo da nam rasvijetlite malo sve procese postupke, da li je išlo na Upravno vijeće, kako i na koji način se odvijao konkretno stjecanje većinskog udjela u Zvijezdi?

IVAN PENIĆ:

Hvala na pitanju. Kao i kod svih poduzeća koja su išla u pretvorbu, organi društva, organi poduzeća, tada je to bio Radnički savjet, su donijeli odluku da idu u

pretvorbu. Nikoga se nije naravno sililo svi su takve odluke donijeli. Oko 2.700 poduzeća, društvenih poduzeća je sudjelovalo u pretvorbi društvenih poduzeća. Po tom se prilazi jednom velikom opsežnom poslu, poduzeća obično angažiraju konzultantske tvrtke koje rade te poslove jer oni nisu bili spremni ni sposobni da sami to obave. Mislim da je minimalan broj poduzeća to obavio sam. Jer tu trebate surađivati i sa sudovima, znači sa gruntovnom da ustanovite da li su sva ta zemljišta na kojima se nalazi neko poduzeće, uknjižena, ili ona nisu uknjižena sa katastrom morate surađivat. Morate imat inženjere od strojarstva, inženjere od elektrike, znači svemogućće struke, to su bile konzultantske tvrtke kojih je bilo vjerojatno u Hrvatskoj stotinjak ako ne i više.

Proces znači, procjene traje, određeno vrijeme ako je veća firma duže, ako je manja firma manje. U samom poduzeću sudjeluju barem tri, četiri važne osobe direktor, komercijalni direktor, tehnički direktor, šef računovodstva financija tako kada izmnožite te dvije 2 tisuće 700 poduzeća puta ovaj radnički savjet koji može imati pet, deset pa i više članova plus ovih ljudi koji rukovode sa poduzećem morate množiti bar sa 10 minimalno. To znači da je sudjelovalo, aktivno da je sudjelovalo barem 30 tisuća ljudi u tom procesu eksterno od Fonda odnosno od agencije i od onog Fonda za razvoj. U početku je bio, znači dvije institucije, bila je Agencija za restrukturiranje i Fond za razvoj i oni su svaki imali svoga čelnika do 93. godine kada je jednom novelom zakona osnovan Hrvatski fond za privatizaciju kojemu sam ja bio prvi predsjednik.

Fond je imao i svoj Upravni odbor koji je nakon ovoga postupka znači same procjene sačinjavanja elaborata, ti elaborati kod većih poduzeća znali su imali po 200, 300

stranica, oni se svi moraju čuvati u Fondu, svi se moraju čuvati. Čuo sam da su presnimljeni na magnetne vrpce, prema tome, da su svi i sačuvani u Fondu i to je povijesna dokumentacija. Znači, sam elaborat koji mora sadržavati sve, sve, ali baš sve. S takvim gotovim elaboratom dolazilo se u Fond, on se predavao u Fondu i tada su stručne službe Fonda primile elaborat, pregledale ga i onda je taj dio kapitala koji nije prethodno upisan a moram to još reći kada se dobilo odobrenje da je elaborat u redu onda se prišlo upisivanju dionica uz popust radnicima i bivšim radnicima. Taj popust je bio u startu 20% plus 1% po godini staža. Prema tome, taj popust je mogao biti od 20 do 60%. Svaki radnik ili svaki bivši radnik mogao je imati takav popust odnosno imao je takav popust. Do novele zakona i drugih 50% su radnici mogli upisivati ali tada bez popusta i ništa nije išlo na natječaj. Od novele zakona 93. godine, znači to je tamo negdje 1. travanj kada sam i ja imenovan za predsjednika Fonda tada je taj drugi dio 50% ili više ako radnici nisu upisali 50% a često nisu upisali jer bi kapital bio značajno prevelik, pogotovo kod kapitalno intenzivnih poduzeća, tamo gdje je kapital veliki a radnika ima manje. Kod radno intenzivnih obično se upisao sav kapital sa popustom tih 50% čak nije bilo dovoljno pa se svim radnicima proporcionalno umanjivalo. Ja znam da je u nekim poduzećima bilo svega 5 ili 6, ili 7 tisuća maraka jer nije bilo više kapitala za upis.

Kada su radnici znači upisali svoj dio i u tom moram još reći i slijedeće da se moralo u elaboratu izraziti vrijednost kapitala bivših osoba pravnih i fizičkih ako je dio imovine njima oduzet i tu sagrađeno poduzeće koje je dalje raslo i raslo.

Dakle, morao je biti taj dio rezerviran za bivše vlasnike. To je negdje bilo više, negdje je bilo manje ali znalo je biti i vrlo značajno, i 20 i 30%. Natječaj je raspisivan u našim pisanim medijima da ih ne reklamiram. U Dalmaciji su to bili i tamo lokalni, ovdje je to bio Večernji, Jutarnji list itd., u Slavoniji također. Određeni rok, mjesec dana pretpostavljam ili tri tjedna u mjesec dana a nakon toga su se sačekale ponude. Te ponude su išle na evaluaciju i ako je menadžment fonda, dakle ja i moji suradnici. To je prošlo pravni sektor, imali smo odličan pravni sektor i sve druge sektore u fondu i onda je to išlo na upravni odbor.

Mi predstavnici Fonda, ja ali i moji pomoćnici smo pred Upravnim odborom Fonda elaborirali to sve što je napisano u tom elaboratu, dakle u toj ponudi koji smo mi dobili sa prijedlogom da li da se to proda ili ne proda.

Konkretno u ovom slučaju, ja se toga konkretno ne sjećam ali sve, baš sve ove 2 tisuće i 770 valjda privatizacija nalazi se barem na dva mjesta, jedan puta u Fondu za privatizaciju odnosno nasljednicima njegovim i u ovom slučaju što vas zanima u Agrokoru, barem na ta dva mjesta u Agrokoru ili u nekom drugom društvu ako je kupovalo jer nije Agrokor sve kupovao, vjerojatno su kupovala i povezana društva, ja ne znam sve detalje do kraja da li i Jamnica, da li Belje, da li i Vupik. U svakom slučaju pravno je to vrlo različito, suštinski to ne bi bilo različito.

Dakle, to je jedan proces jedan postupak u kojem je sudjelovalo vrlo puno ljudi i od strane poduzeća i od strane države da tako nazovem, i od strane vanjskih konzultanata. Tu trebam reći da su bila gotovo sva odvjetnička društva zastupljena u procesu, pogotovo kod

većih poduzeća koja su uzimala i odvjetničko društvo da prati taj proces, konzultantska društva, dakle inženjerska društva, svi su oni u tom procesu. Proces pretvorbe i privatizacije je apsolutno reforma svih reformi koja još traje, ona još nije završena. Ona traje i u drugim zemljama ali to je ogromna reforma prelaska iz društvenog vlasništva u privatizirana dionička društva ili djelom u državno vlasništvo jer često puta kako nije bilo niti jedne ponude a to je bilo najčešće tih godina onda je taj kapital išao dvije trećine u Hrvatski fond za privatizaciju čekajući dalje privatizaciju, dobro vrijeme i jedna trećina je išla u mirovinske fondove. Mislim da sam dobro rekao dvije trećine, jedna trećina. U svakom slučaju u ta tri fond, Fond radnika, Fond poljoprivrednika i Hrvatski fond za privatizaciju. Kada se taj proces okončao sada je to sve gotovo, ili je prodano ili nije prodano pristupalo se Glavnoj skupštini, znači osnivačkoj skupštini društva. Obično je izabran najveći dioničar za predsjednika skupštine, konstituirala se skupština, izabran je Nadzorni odbor, izabrano je u skladu sa Trgovačkim zakonikom Upravni odbor i društvo je rođeno. Tako je rođeno dioničko društvo jedno, drugo, peto, stoto, 2770.

PREDSJEDNIK:

Hvala lijepa.

Kolega.

STJEPAN ČURAJ:

Zahvaljujem.

Imam još dva potpitanja. Spomenuli ste konzultantske tvrtke i odvjetnička društva. Da li se možda sjećate koja su društva u periodu dok ste vi bili bila angažirana za Zvijezdu, Ledo, Konzum, Solanu Pag?

IVAN PENIĆ:

Ne. To je preko 20 godina.

STJEPAN ČURAJ:

Dobro. I jedan konkretan primjer bi volio samo.

IVAN PENIĆ:

To tamo piše, prema tome to sve piše bolje vjerovati zapisnicima nego nečemu što bismo mi eventualno.

STJEPAN ČURAJ:

Dobro. I konkretno primjer Jamnice. Dakle, prema mojim saznanjima nakon postupka koji ste vi sada upravo obrazložili išao je natječaj. Na prvi natječaj se javilo pet ponuditelja. Procijenjena vrijednost tvrtke je bila 13 milijuna maraka. Najpovoljniji je bio Agrokor, međutim došlo je do poništenja natječaja da bi nakon toga išla druga procjena na 8 milijuna maraka i opet je bio najpovoljniji Agrokor. Da li imate sjećanja možda zašto

se poništavalo, zašto se išlo u novu procjenu, tko su eventualno bili drugi ponuditelji?

Zahvaljujem.

IVAN PENIĆ:

Ja puno znam o Jamnici, ne zato što sam bio predsjednik Fonda tada kad je Jamnica bila u procesu transformacije pretvorbe i privatizacije, to je obavila još agencija 92. godine. Ja sam tada bio predsjednik Izvršnog vijeća Općine Jastrebarsko i predsjednik Kriznog štaba i zastupnik u onom velikom Saboru od 356 članova.

Dakle, Jamnica je bila neću reći totalno razrušena ali Jamnica je 300, 400 metara od linije ratišta. Tu je Kupa. Odmah iza Kupe samo je jedna cesta i onda ograda Jamnice. Na nju je palo ja ne znam točno ali pratio sam to svaki dan, stotine i stotine granata, rušena je i rušena. I na kraju smo mi pretrpjeli tamo tako jednu strahotu da su JNA i pobunjenici ušli u Jamnicu i držali su ju tri tjedna mostobran na Kupi prema Zagrebu što je bila neuralgična točka obrane grada Zagreba i velike vojne snage smo koristili da ih odbacimo barem preko mosta, potom su oni most i srušili i tako se ta linija zadržala do 95. godine.

Dakle, Jamnica je rušena, rušena i rušena. Ja konkretno ne znam za ove stvari jer sam bio tada to što vam kažem predsjednik Izvršnog vijeća i Kriznog stožera i nosio sam, i dragovoljac u Domovinskom ratu i nosio sam onu našu odoru tada u to vrijeme i po Jamnici, i po Donjoj Kupčini, i po Pokupskom itd.

Dakle, ali Jamnica je obnovljena i brzo je počela raditi. Ona je radila prije rata ja mislim negdje sa gotovo 400 radnika, ja mislim da je odmah počela raditi sa 300 radnika što je bilo strašno puno za onaj kraj za Pisarovinu, općinu Pisarovinu. To je bilo strašno značajno. Pa na koncu to je bio i veliki rizik jer po Jamnici su i kasnije padale granate. Ići obnavljati nešto za što niste baš sigurni da li će izdržati, koliko će to trajati, da li ćemo mi tako brzo pobijediti ili nećemo, ili-ili. Prema tome, većina ljudi je gledala na to pozitivno, da se Jamnica obnovila, da je počela raditi, da su ljudi dobili posao jer su tamo i prije radili i zato jer to vrijeme 91., 92., 15.01. mi smo priznali, Sarajevsko primirje, došlo je do određenog predaha. Mi nismo više ni u snu mislili da bi taj rat mogli izgubiti. Bilo je pitanje samo kada ćemo ga dobiti, ali štete su mogle i dalje biti strašne pa i totalne, pa i totalne. Mi smo u kasnijim '92., dakle trojica ljudi iz Lasinja išlo nadgledati šta je to tu blizu preko Kupe i pogodio ih je bestrzajni top i trojica na Uskrs ujutro naših branitelja u Jamnici.

Eto. Dakle, to je o Jamnici. Nisam tada, bio sam to što sam vam rekao. Ali evo dosta toga znam.

STJEPAN ČURAJ:

Samo još jedno pitanje.

Da li se na sjednicama Upravnog odbora fonda razmatrali načine financiranja pristiglih ponuda. Govorimo o bankovnim garancijama i kreditima koji su banke stajale iza tih ponuditelja.

IVAN PENIĆ:

Ne, nismo razmatrali. To nije bio naš problem. Mi bismo razmatrali samo onda kad bismo posumnjali da bi to mogao biti neki kapital, da velim tako neprijateljski jer smo imali u početku, ja nisam u tome sudjelovalo ali sam to čuo, dočuo. Jasno neki ljudi će o tome ovdje govoriti koji će biti pozvani, a koji su mi rekli da je jugo banka u nekim aspektima željela sudjelovati na primjer u Plitvicama da isfinancira menadžment. Pa menadžment ne može njima vraćati to što ih je isfinancirala. Pa preuzme takve iste sam čuo takve čuo, ništa više od toga za Dubrovnik, za više poduzeća u Dubrovniku da se spremala takva ideja da ova Jugobanka financira one koji to žele, a koji su njima podobni. Pa onda kroz ovaj prekid ugovora ona sjeda na to mjesto.

Kad bismo bili čuli, doznali ili nešto tako slično, onda bismo tu sigurno reagirali inače ne. Ja naravno razumijem vaše pitanje. To mogu bit krediti Zagrebačke banke, Privredne banke zašto su one financirale nekoga, zašto nisu drugoga. Ali to je vjerojatno najbolje pitanje za bankare, za njih je to pitanje dobro. Ne samo za njih, za uprave, čak i za njihove nadzorne odbore pa ne čak i za njih, pa čak malo i za Narodnu banku. Zašto? Kako netko puno, netko ništa ili banke će možda imati dobre odgovore, to ćete vi vidjeti.

Oni će odgovarati mi smo imali hipoteku, mi smo imali garanciju, nama se to, to. Mi smo banke, nismo mi itd. itd. Prema tome, to će biti njihovi odgovori. Vaša pitanja moraju biti vrlo sofisticirana da dobijete ono što tražite.

PREDSJEDNIK:

Dobro.

Kolega Brkić.

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem predsjedniče.

Poštovani gospodine Peniću, da li je za vrijeme vašeg mandata predsjednika Fonda za privatizaciju privatizirana jedna tvrtka iz sustava koncerna Agrokor i da li imate saznanja o privatizaciji tih tvrtki.

IVAN PENIĆ:

Ja sam se pokušao sjetiti pošto je Agrokor veliki sustav, osamdesetak tvrtki možda i jest. Ali ja se nisam sjetio niti jedne koja bi u mom mandatu bila, kažem odričem to jer prošlo je 20 godina.

Ja sam bio predsjednik od travnja '93. do lipnja '95. godine mada sam već u siječnju '95. imenovan za ministra privatizacije, a u prosincu '96. za ministra unutarnjih poslova. Međutim, reći ću vam ako vas zanima recimo, a Belje. Belje sam ja sam preuzimao u svojstvu predsjednika Nadzornog odbora Belja '98. godine kao ministar unutarnjih poslova na zamolbu Jean Jacques Kleinu na prethodnom sastanku na kome smo bili odmah netom kad sam izabran za ministra unutarnjih poslova u Podunavlju kod Kleina pa smo rekli teče proces transformacije

gospodarstva. Gospodine Klein omogućite nam da počinjemo preuzimat komandu da se slikovito izrazim nad tim poduzećima u Podunavlju i Belje i VUPIK i u Iloku itd. itd.

I on je pristao, vrlo pragmatičan čovjek i rekao da. I određenog dana '97. prije završetka mirne reintegracije mi smo tamo išli sa bovom, sa borbenim oklopnim vozilom. Znam da je bio sa mnom Šeks, da je bio Glavas sa mnom. Oni su bili tada članovi tok Nadzornog odbora. Naš mandat nije dugo trajao. Naše je bilo da dođemo tamo, da potpišemo papire, da preuzmемо vlast nad društvom. Još je to bilo društveno poduzeće, da imenujemo upravu, direktora i to i da polako počne proces teći dalje.

I to smo mi obavili. Ima tu i događaja, to su upečatljive stvari. Ima tu događaja koje su bile na tom susretu i pikantne, ali nisu za ovaj ozbiljan skup pa ih neću pričati. Ali bio sam u Iloku, bio sam često u Podunavlju u svojstvu preuzimanja jer su rekli ti nešto znaš. Da, znam o svemu tome dosta, ne nešto. Pa recimo interesantno je bilo u Iločkim podrumima vino pretvoreno u rakiju, ali rakiju nismo našli. Ali izmitraljirana arhiva vina i puno boca je ostalo cijelih. Kako bi koji rafal išao tako bi .../Govornik se ne razumije./... ostale boce čitave. Eto tako je Juroš preuzeo društveno poduzeće, pokojni Juroš.

VUPIK slična situacija. Ovo sve pričam samo da malo javnost koja nas prati sa znatiželjom vidi, a vidi i zna u kakvom smo mi to vremenu preuzimali dijelove našega gospodarstva. Meni je osobno žao što je Belje završilo u Agrokoru. Ja bi radije da je to bilo neko podunavsko, poljoprivredno gospodarstvo i VUPIK i Belje zajedno. Jer Belje je dovoljno veliko da bude i samo kao i Podravka.

MILIJAN BRKIĆ:

Zahvaljujem na ovom slikovitom izražavanju i odgovoru.

Da li ste u vrijeme vašeg mandata imali kakve pritiske iz Ureda predsjednika Republike Hrvatske pokojnog predsjednika Tuđmana ili nekoga od njegovih suradnika što se tiče privatizacije i pretvorbe tvrtki, bilo iz koncerna Agrokor ili nekih drugih tvrtki u privatnom vlasništvu.

IVAN PENIĆ:

Ne. Decidirano sa indignacijom odbacujem takove moguće insinuacije da bi ikada predsjednik ili bilo tko drugi i pokušao na mene utjecati. Otprilike su me poznavali iz tog vremena devedesete o kojem sam malo pričao, pa vjerojatno je taj moj gard i taj moj stav bio dovoljno dobar da me čuva.

Moram reći jedanput me zvao predsjednik, mene i predsjednika Upravnog odbora gospodina Škegru i rekao nam je da mu se ljudi iz dijaspore žale da mogu slabo participirati u pretvorbi i privatizaciji. I mi smo mu pokušali odgovoriti, pokušali. Mislím da smo mu odgovorili dobro, kvalitetno. Rekli smo predsjedniče i ti ljudi kao i mnogi ljudi tu teško, teže mogu doći do kredita nego neki drugi koji imaju tu imovinu već, koji mogu dati hipoteke, koji mogu steći garancije, koji su u stvari u tom unutra sistemu toliko dobro organizirani da naprosto ti ljudi teže mogu parirati.

Da, razumijem. To je bio otprilike naš odgovor i ništa više od toga. A odmah da vam odgovorim i na to jer

očekujem pitanje pa da preduhitrim da li poznajem, da li sam poznavao gospodina Todorića. Ja sam se s njim sreo jedanput na njegov zahtjev. Ne znam da li u Ministarstvu privatizacije ili u fondu, dakle da li '95. negdje od ljeta pa prema zimi ili '94. Ali svejedno. I on imao interes za Podravku. Ja sam ga primio. Predočio sam mu strukturu vlasničku Podravke.

Ne znam koliko su imali mali dioničari, možda tridesetak posto. Valjda Fond za privatizaciju oko pedesetak posto, a ovi fondovi preostatak. Mislim da ništa nije bilo rezervirano za denacionalizaciju ili se varam. Ali otprilike to je to.

I kasnije znam, mislim da nikad nije nakon toga sastanka, da nikad nije izrazio pismo namjere. Prvo ide pismo namjere nego bi mi objavili. Ja sam zainteresiran za Podravku a radi toga jer bi ja to i to, tako i tako itd.

Dakle, bar ne u moje vrijeme. Nikad nije bilo takve ideje, jer sam i za Podravku zaista rekao pa Podravka je toliko velika da bi ona mogla možda kupiti Agrokor, prije nego Agrokor Podravku. To je bio moj odgovor i moj stav i takav je ostao do dana današnjega.

MILIJAN BRKIĆ:

Da li ste ikada upoznali gospodina Antu Todorića ili Ivicu Todorića, u kojim okolnostima i o kojim ste temama razgovarali.

IVAN PENIĆ:

Antu oca jedanput sam bio s njim u društvu, Ivicu sam sada ispričao tako da ja naprosto nisam ni ranije, vjerojatno to proizlazi i iz moje dobi. Ja sam tada bio mlad čovjek i to nikakove ni poslovne, ni ovakve, ni onakve veze nisu nas upućivale jedno na drugo.

MILIJAN BRKIĆ.

Hvala lijepo.

PREDSJEDNIK:

Sljedeći je kolega Grmoja.

NIKOLA GRMOJA:

Poštovani gospodine Penić dobar dan. Evo ja imam nekoliko pitanja. Znači izmjene, druga izmjena Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća je omogućila znači prodaju dionica ispod cijene i tzv. torbarenje. Znači nisu se morali registrirati pri fondu, nego su mogli ići i kupovati dionice mimo vas. Znači li tko je utjecao na donošenje, tko je imao najviše utjecaja na donošenje takvog zakona i zašto vi u fondu, znači jer ste vidjeli očito što se događa, zašto niste tražili izmjene zakona da se to zaustavi?

IVAN PENIĆ:

Ta izmjena zakona o kojoj vi govorite to je vjerojatno izmjena zakona koja je bila kad sam ja već bio ministar unutarnjih poslova. Dakle, '96. godina ako o tome govorite. Ja sam govorio o izmjeni zakona onoj kada sam došao u Hrvatski fond za privatizaciju, kada je rečeno da kada radnici upišu svoj popusni dio preostatak ide na javni natječaj.

I u tom zakonu je i osnovan Hrvatski fond za privatizaciju umjesto one dvije institucije Agencije za restrukturiranje i Fonda za razvoj. Tako da ja to nisam više pratio kada sam otišao sa te funkcije i došao tamo, tamo su bile i pune ruke posla. Pričao sam samo o jednom detalju, a da ne govorim o tome i o Dubrovniku i o Prevlaci i o Unitet nation monitor i organization itd. itd., promatrači na Prevlaci gdje sam često bio kao i u Podunavlju.

A ovo torbarenje, tu ne znam da li ste povezali to dobro ili niste. Tog torbarenja je bilo i ranije. To su se kupovale dionice od malih dioničara. Šta je tu i koliko je tu protuzakonito, šta je tu protuzakonito to mislim da morali su ili moraju odrediti drugi državni organi da li je trebalo platiti porez na to ili nije, vjerojatno nije. U svakom slučaju je naravno puno transparentnije da se dionice prodaju na burzi koja je kod nas osnovana relativno brzo, relativno je brzo osnovano unatoč svim našim teškoćama ona je osnovana relativno brzo.

Tako da evo, to je moj odgovor na vaše pitanje.

NIKOLA GRMOJA:

Ja sam mislio o izmjenama '93. godine.

IVAN PENIĆ:

'93. sam pričao ja već na nečije, ne znam na čije pitanje sam odgovarao. Ne znam da li trebam opetovati predsjedniče.

NIKOLA GRMOJA:

Ne, ne. Ja sam bio vrlo konkretan.

IVAN PENIĆ:

Vas nije bilo tu.

NIKOLA GRMOJA:

Bio sam ja tu, vi ste naširoko pričali o svemu, ali vrlo malo je bilo konkretno. Ja sam vrlo konkretan. Znači pitam vas jeste li reagirali i imali bilo kakvih reakcija da se krene u zakonske izmjene kako bi se morala prodaja dionica vršiti registracijom na burzi, a ne ovim torbarenjem koje je bilo moguće, koje se dogodilo na primjeru ne znam Unikonzuma. Tu se dogodio taj konkretan primjer. Kada o tome govorimo jeste li vi kao institucija, znači imali bilo kakvih reakcija da se to spriječi?

IVAN PENIĆ:

Pa u moje vrijeme burza je proradila. Nije samo mojom zaslugom, ali jednim dijelom i mojom zaslugom. I ja sam bio taj koji sam htio što brže, što brže, što brže da burza proradi. Dakle i mojom, možda ne presudnom, ali svakako.

NIKOLA GRMOJA:

Dobro, izbjegavate ovaj odgovor ali nema veze. Idemo dalje. Dobro.

Unikonzum je znači bio veliki trgovački lanac. Jeste li znali koje planove je već tada imao Todorić. Je li to kod vas pobuđivalo bilo kakvu sumnju? '96. je već ne znam Agrokor bio na svim naslovnicama. Novinar je po prihodima nadmašio tada najuspješnija poduzeća Podravku, Plivu, Končar. Sjećate li se toga? Znači bili ste ministar privatizacije tada. Je li zavlada panika kako se tvrdilo, jer je tvrtka jednog čovjeka u četiri godine nadmašila hrvatske perjanice. Je li tu nešto vama bilo čudno, sumnjivo? Je li bio nekakav sastanak u vezi toga u državnom vrhu? Jeste li razmatrali način na koji je Todorić postao tako jak? Jeste li kao hrvatska vlast išta poduzeli, evo barem napravili bilo kakav sastanak oko toga?

IVAN PENIĆ:

Pogledajte datum donošenja rješenja za Konzum, datum pogledajte. Upućujem vas da pogledate datum donošenja rješenja za Konzum i proces koji se tada odvijao. Mislím da je to '92. godina.

NIKOLA GRMOJA:

Znači ja govorim o ...

PREDSJEDNIK:

.../Govornik nije uključen, ne čuje se./...

IVAN PENIĆ:

Pa mislim hoću reći. Mislim ja sam 90 i toliko posto siguran da je to rješenje i taj cijeli proces i projekt da se odigrao '92. godine i početkom '93. a ja sam došao u fond 1. travnja '93. godine. Mislim da je taj proces se već odigrao.

NIKOLA GRMOJA:

Mogu ja? Znači '93. godine je Agrokor kupio Zvijezdu. Samo godinu dana kasnije evo sad ćemo ići kronološki budući da vi izbjegavate odgovoriti.

Samo godinu dana kasnije '94. stječe vlasničke udjele u Ledu, Bobisu, Silos mlinovima, solani Pag. Znači ja pitam za taj cjelokupan proces. Unikonzum imamo od '94. Je li vam išta bilo sumnjivo? Znači a '96. ste znači imamo ovu situaciju da je Agrokor na svim naslovnicama, da je najuspješnija tvrtka. Jeste li imali nekakav sastanak i pitali se na koji način se to dogodilo? Na koji način je jedan čovjek stekao sve to? Je li tu bilo bilo kakvog

pogodovanja? Je li bilo nepravilnosti? A bilo je nepravilnosti sigurno jer ja sam izašao sa dokumentacijom službenom od Financijske policije iz '94. koja govori o nepravilnostima već '91. Znači ja sam jako konkretan.

IVAN PENIĆ:

Pa vi ste o tome govorili ali ja sam slušao i drugu stranu. I drugu sam slušao oko toga '91., kredite, tako da se ja ne mogu odlučiti između jedne i druge strane..

.../Upadica sa strane, ne razumije se./...

Gledajte, sve što se nalazi u dokumentaciji, u elaboratima koji su vjerojatno ovoliko debeli treba uzeti, treba pročitati, treba vidjeti i bit će nam svima puno jasnije. Ja to naravno ne mogu pamtiti jer je to toliko gradiva da vjerojatno ne bi stalo u ovu cijelu sobu.

NIKOLA GRMOJA:

Pa dobro evo, mi imamo ovdje već poznatu bolest tako da moj...

ORSAT MILJENIĆ:

Kolega Maras.

GORDAN MARAS:

Hvala lijepa.

Gospodine Penić, vi kao ključan čovjek u jednom periodu privatizacije u Hrvatskoj, da li možete ocijeniti model privatizacije '93. do '95. poštenim s obzirom na i ove neke detalje koje ste nam sada pričali, rat koji se odvija u tom trenutku i načina na koji su mnogi stekli velika društvena bogatstva de facto preko noći? Da li smatrate da je cijeli model bio pošten i optimalan?

IVAN PENIĆ:

Ja sam danas stigao slušati prvoga svjedoka, drugoga nisam jer sam putovao ovdje i slušao sam odgovore na pitanja da li vaučeri da, da li vaučeri ne, da bi to bilo pravednije ili to ne bi bilo pravednije pa je u tom odgovoru dakle rečeno raspravljalo se o tome, ne samo na Vladi, raspravljalo se i na fakultetima itd., izabran je taj model koji je rekao da mogu bivši radnici upisati toliko i toliko uz popuste takve i takve.

Sa današnjeg gledišta vjerojatno bi ja bio i za veće popuste. Sa današnjeg gledišta vjerojatno da bi se to približilo vaučeru, vjerojatno. Ali čitav proces je naravno imao manjkavosti. Ali ne prihvaćam niti u snu niti pod razno ni pod cijenu života, borit ću se kao lav da je cijeli proces kriminalan itd.

Pa naravno da je bilo onih kojih nisu izvršili dokapitalizaciju kako su prijavili pa smo ih mi sami prijavljivali, mi sami, naše službe. Pa naravno da je bilo i onih koji su zatajili dijelove imovine pa nisu unijeli u elaborat pa smo to kasnije procijenili, pa smo to pridodali kapitalu što je bio državni kapital pa su mnogi izgubili i majoritet radi toga itd.

Pa naravno da je bilo i drugo ali čitav ovaj proces u kojem je sudjelovalo aktivno kao što rekoš par desetaka tisuća ljudi od onih koji su najmanje sudjelovali, članovi radničkih savjeta itd., do direktora svih vrsta koji su puno sudjelovali do državnih organa koji su puno sudjelovali i konačno fond sa svojih 20 ispostava u svakoj županiji je imao za manja poduzeća ispostavu. To sam zaboravio reći.

Tako da ne smatram da je proces bio nepošten i nepravedan. Proučavao sam procese i u Češkoj, nisu ni oni sa svim svojim vaučerima zadovoljni i tamo je bilo onih koji su skupili tone i tone vaučera, i tamo. Itekako sam slušao kritike. I u Poljskoj. A da ne govorim o Rusiji.

Prema tome to su takve reforme, rekao mi je mađarski šef za privatizaciju, Ivane znaš li ti što ova privatizacija i denacionalizacija kako je ona teška? Ja velim ne znam. Mi ti u Mađarskoj kažemo ovako, lako je bilo uzeti napraviti državnu ili društvenu, napraviti od ribe fish, a daj od fisha ribu napravi.

GORDAN MARAS:

Dobro.

Znači, ok, smatrate da nije bio nepravedan postupak i nepošten privatizacije '90.-tih godina, zanima me da li smatrate da je nepošteno i nepravedno da ljudi torbare, kupuju dionice od građana koji su ih dobili sa popustom, kredit dobiju od državne banke i u zalog daju tvrtku koju kupuju? Znači de facto bez ikakvog svojeg inputa imovine, bilo čega, dolaze u posjed i vlasništvo tvrtke, da li to po vama pošteno i pravedno?

IVAN PENIĆ:

A čujte, vi meni dajete .../Govornik se ne razumije./... da ja mogu odgovoriti i ovako i onako, ali ja ću vam reći.

.../Upadica Maras: Odgovorite kako mislite./...

Ja ću vam reći svoje, prvo što smatram da je to nemoralno kupovati i torbariti, a drugi državni organi moraju a to su dakako odvjetništva i sudovi, vidjeti, optužiti, osuditi.

Kada je netko pravomoćno presuđen onda tek imamo amen, onda kažemo amen, dok nije pravomoćno presuđen, dotle je to na razini politike.

GORDAN MARAS:

Dobro, vidim da niste dobro razumjeli moje pitanje.

Znači ja ovdje nisam govorio o zakonima, zakoni mogu biti i loši i nepravedni i nepošteni.

Znači moje je pitanje vrlo jednostavno, da li smatrate da je moralno pošteno i pravedno da čovjek založi imovinu tvrtke koju će kupiti i sa tim kreditom odnosno novcem koji je dobio od državne banke torbari i kupuje dionice od ljudi sa popustom? Znači vrlo jednostavno, to je zakon tadašnji o privatizaciji omogućio, politika podržavala i zanima me kako se vi osjećate, mislite li da je to pravedno i pošteno ili biste to promijenili kada bi se mogli vratiti 25 godina unazad.

IVAN PENIĆ:

Pa odgovorio sam vam na to pitanje, ono duboko debelo i onako izlazi i sa ovoga na što ja sam upozoren da kažem tj. da izvan nastajanja nastanka Agrokora se neka ograđujem, neka kažem čujte to je unutar povjerenstva ovo nastanak Agrokora, a ova druga pitanja su već poprilično predsjedniče izvan teme.

GORDAN MARAS:

Moram priznati da nisam razumio.

PREDSJEDNIK:

Samo malo, tko vas je na to upozorio.

IVAN PENIĆ:

Pa moj advokat tko bi drugi.

PREDSJEDNIK:

Odvjetnik vas je upozorio da odgovarate samo na pitanja oko Agrokora?

IVAN PENIĆ:

Ma ne oko Agrokora, nego da se držim teme.

PREDSJEDNIK:

Dobro. Gledajte da vi ovdje morate biti svjesni da trebate reći sve što znate o onome što vas mi pitamo. To da li je nešto u okviru teme ili ne, nije vaš posao da odlučujete nego naš. Postoji odluka Sabora, mi se kao povjerenstvo nastojimo u okviru nje ponašati. Možda nekada izađemo malo izvan toga, ali izlazite i vi kao svjedok koji ste pričali o ratnim događajima, ovom, onom i to smo vam dopustili jel tako jer se smatra da je bitno da osvijetlite taj period.

Dakle pitanje koje vam je postavljeno ono poziva vaš stav koji vi možete reći da ga nemate, možete ga odbiti iznijeti jer nitko nije dužan iznositi svoje stavove i tu se slažem s vama, dakle možete ga, ali kažem nemojte nas upućivat što je ili nije uredu.

Dobili ste pitanje, možete reći nemam stav o tome ili reći to je moj stav neću ga iznositi, dakle to je vaše prave. O onom što se tiče konkretnih činjenica to morate iznijet, ako zatajite bilo što radite potencijalno kazneno djelo.

Dakle stav ne morate iznijet ali je činjenica i pitanja koja se tiču činjenica, ovo nije takvo pitanje to morate. Ali ne moram vam to objašnjavat, vi ste pravi, odvjetnik bili tako da znate to vrlo dobro.

IVAN PENIĆ:

Nisam pravnik.

PREDSJEDNIK:

Niste bili odvjetnik?

GORDAN MARAS:

Mogu ja nastaviti predsjedniče?

Dobro, hvala.

IVAN PENIĆ:

Dakle odgovaram, to je nemoralno ...

GORDAN MARAS:

I nepravedno.

PREDSJEDNIK:

Kolega nemojte sugerirati svjedoku.

GORDAN MARAS:

Ne, ne, pitam da li je neprevedeno.

PREDSJEDNIK:

Pa onda pitajte.

GORDAN MARAS:

Mislite li da li je i nepravedno?

PREDSJEDNIK:

Nepravedno je.

GORDAN MARAS:

Hvala lijepa.

Zašto to pitam? Zbog toga što je upravo tako i tekla privatizacija Unikonzuma, znači dionice Unikonzuma su kupovane od radnika po 70% nominalne vrijednosti. Da li ste znali da je tada Ivica Todorić kupovao te dionice uz pomoć menadžerskog kredita Zagrebačke banke?

IVAN PENIĆ:

Ne, nisam.

GORDAN MARAS:

Da li poznajete gospodina Josipa Petrovića?

IVAN PENIĆ:

Poznam.

GORDAN MARAS:

Od kada ga poznajete?

IVAN PENIĆ:

Poznajem ga još s fakulteta.

GORDAN MARAS:

Da li ste bili za vrijeme pretvorbe i privatizacije Unikonzuma sa njim u kontaktu?

IVAN PENIĆ:

Ne.

GORDAN MARAS:

Niste se nikada sastali sa njim niti razgovarali po pitanju privatizacije.

IVAN PENIĆ:

Nisam.

GORDAN MARAS:

Dobro. Da li vam je bilo poznato da je za vrijeme vašeg mandata odnosno tijekom pretvorbe i privatizacije državna revizija napravila reviziju pretvorbe i privatizacije 222 tvrtki, to je tijekom 2000. napravljeno cijela analiza 222 najvećih tvrtki?

IVAN PENIĆ:

Znam da je Državna revizija radila.

GORDAN MARAS:

Dobro. Da li vam je poznato da je tijekom toga utvrđeno 34 nepravilnosti za koje su podnesene kaznene prijave?

IVAN PENIĆ:

Znam da su podnesene kaznene prijave, ali ne znam točno koliko.

GORDAN MARAS:

Možete li nam onda reći kako je moguće da tijekom vašeg mandata u Fondu za privatizaciju niste primijetili niti jedno kazneno djelo koje je sada u ovom izvješću opisala Državna revizija?

IVAN PENIĆ:

Ja sam vam rekao da smo mi i sami prijavljivali neke stvari koje smo uočili, koje nismo uočili nismo mogli prijaviti, ali sam vam rekao i to da je u pretvorbi i privatizaciji sudjelovalo ukupno 2700 poduzeća društvenih. Prema tome, uzmite u obzir taj obim koji je tako velik, pa onda iz njega se može zaključiti sve drugo.

GORDAN MARAS:

Da li se možete prisjetiti koliko je prijava za vašeg mandata bilo podneseno od strane Fonda za privatizaciju?

IVAN PENIĆ:

Ne znam, ali to se može sve vidjeti.

GORDAN MARAS:

Ali kažete bilo ih je više.

IVAN PENIĆ:

Bilo ih je više.

GORDAN MARAS:

Dobro. Možete mi odgovoriti na još jedno pitanje, da li ste odnosno tko je bio zadužen u Fondu za privatizaciju za vaše vrijeme za praćenje provođenja privatizacije po Zakonu o privatizaciji? Znači konkretno pitanje se odnosi zašto je dopušteno da se provode određene privatizacije mimo zakona odnosno u ovom slučaju Konzuma gdje svi ugovori koji su potpisani sa radnicima, tu se govori o torbarenju, one nisu kod nikoga bili ovjereni, znači to je bilo klasično ruka ruci privatizacija novac za ovlaštenja, zbog čega to nitko u ime države odnosno u Fonda za privatizaciju nije kontrolirao i nije pratio?

Mislím to nije bila mala firma, to je bila jedna od najvećih firmi koja se privatizirala u tom periodu, pa me zanima zbog čega niko nije u fondu bio zadužen da prati da li se zakon o privatizaciji poštuje i ako je zbog čega je propustio ove stvari napraviti?

IVAN PENIĆ:

Ovo ćete vi pitati druge sudionike vjerojatno koji će doći tu pred vas.

Ne vidim ovdje propust Fonda za privatizaciju.

GORDAN MARAS:

Ne vidite?

IVAN PENIĆ:

Da evo, to je moj odgovor.

GORDAN MARAS:

Jer zakon predviđa da fond mora imati te ugovore i morao je evidentirati te promjene u vlasništvu.

IVAN PENIĆ:

Treba vidjeti cjelokupnu dokumentaciju u Fondu za privatizaciju oko Konzuma.

Ja na pamet ne mogu govoriti o tome.

GORDAN MARAS:

Dobro.

Da li ste tijekom vašeg mandata u Fondu za privatizaciju sudjelovali u zamjenama dionica na način da se dionice zamjenjuju jedan za jedan između različitih vlasnika vezano uz tvrtke u sustavu Agrokor.

IVAN PENIĆ:

Mislim da u moje doma to nije bio slučaj.

To je možda kasnije ali u moje doba nije bio slučaj.

GORDANA MARAS:

Dobro.

Možete nam reći tko je bio predsjednik upravnog odbora dok ste vi bili predsjednik Fonda, tko je bio nadležan za donošenje ovih odluka o prodaji itd.?

IVAN PENIĆ:

Borislav Škegro.

GORDAN MARAS:

Borislav Škegro?

Da li je Borislav Škegro u to vrijeme bio i savjetnik u Uredu predsjednika ili je bio već ministar?

IVAN PENIĆ:

Ne znam, nisam, ne znam, naprosto ne znam.

GORDAN MARAS:

Znači možete potvrditi da je u skladu sa izjavom gospodina Mesića Borislav Škegro bio jedan od glavnih ljudi tijekom privatizacije vezano uz privatizaciju '90.-tih?

IVAN PENIĆ:

Ne znam šta bi to značilo, mogu li potvrditi.

Pa on je bio jedan od članova upravnog odbora, on će doći ovdje, vidim da je pozvan, pitate ćete ga to pitanje, da li ste vi bili glavni pa će vam odgovoriti.

Mislim da svaki član upravnog odbora imao je svoj visoki dignitet i kada vidite koji su sve to bili ljudi a onda ćete shvatiti da nitko od njih nipošto ne bi si dao bilo što u smislu da ga se nagovara ovako ili onako.

GORDAN MARAS:

Je li on bio predsjednik ili član upravnog odbora?

IVAN PENIĆ:

On je bio predsjednik

GORDAN MARAS:

Predsjednik.

Da li je, da li je, vi ste tada vodili fond da li je tada po zakonima fond bio dužan voditi u sudski registar promjene u vlasništvima privatiziranih kompanija dok se one ne otplate.

IVAN PENIĆ:

Fond je vodio mada mislim da je vrlo brzo u tom vremenu i osnovana i tzv. vlasničko vrijednosna središnjica pa se to vodilo u njoj ali je fond vodio radi toga što dok god se dionice ne otplate mora voditi brigu da se one

otplate. A one dionice koje se nisu otplaćivale a ugovori bi se prekidali i one bi se ponovno vraćale u znači portfelj fonda. To se radilo i sa većim dioničarima ali i sa manjim dioničarima što mi je bilo uvijek žao ali je to činjenica i sa većim i sa onim koji nisu uredno otplaćivali i one su se vraćale u portfelj fonda.

Prema tome, moralo se uvoditi.

GORDAN MARAS:

Dobro a zbog čega onda nisu ovi ugovori od Unikonzuma koje je napravio Todorić sa radnicima bili evidentirani u fondu ako su po zakonu trebali biti?

IVAN PENIĆ:

Ne znam na to pitanje odgovoriti, to trebamo pogledati u dokumentaciji, naprosto da ja sada pokušavam naći najbolji mogući odgovor ne bi bilo pametno sa moje strane.

GORDAN MARAS:

Znači mislite da bi trebali još to istražiti?

IVAN PENIĆ:

Pa može se istražiti, pogledati cjelokupna dokumentacija.

GORDAN MARAS:

Jel' se sjećate možda prodaje dionica Unikonzuma koje su prodane direktno Agrokoru? Znači koje su bile u vlasništvu države?

IVAN PENIĆ:

Ne.

GORDAN MARAS:

Ne sjećate se kada je bio natječaj raspisan, je li bio raspisan uopće, da li, ne znate?

IVAN PENIĆ:

Vjerojatno da, ali kažem vam da je to, toliko vremena prošlo da je teško se pojedinačnog predmeta sjećati.

GORDAN MARAS:

A recite mi, za to je nadležan, za prodaju takvih dionica je nadležan bio upravni odbor fonda, da ih proda? Znači to nije išlo direktno preko vas, nego je upravni odbor mogao dobiti odluku?

IVAN PENIĆ:

Ako je bio natječaj onda upravni odbor.

GORDAN MARAS:

Jer to je povezano jedno sa drugim.

Znači u istoj godini je stečeno i jedno i drugo i ove dionice od radnika i od države tako da je u '94. Ivica Todorić odnosno Agrokora postao većinski vlasnik.

Dobro, recite mi, recite mi još jednu stvar, znači htio sam vas pitati da li se sjećate još koje privatizacije vezano uz tvrtke Agrokora koju je proveo Fond za privatizaciju tijekom vašeg mandata?

IVAN PENIĆ:

Ne, ne sjećam se, sjećam se kako je nastala Jana ali Jana je green field investicija. Pošto sam tamo doma, Sv. Jana, Jana je od grada Jastrebarskog kupila bazen preko kojeg je bilo izvorište pitke vode, vrlo kvalitetne.

I ja znam da je tamo '90.-te općina Jastrebarsko donijela odluku da napravi bazen niže staroga bazena oko par sto metara i tražili smo, imali smo uvjerenja da ćemo naići na termalnu vodu, naišli smo međutim na izvor pitke vode. I kasnije je znači taj bazen sa tom zemljom prodan, to nije bilo dovoljno zemlje. Jamnica je, ja mislim da je Jamnica bila ta koja je otkupila još značajan dio zemlje i sagradila tamo veliku novu tvornicu, to je green field

investicija, praktično od temelja pa do krova. I evo to je jedan dobar .../Govornik se ne razumije./...

GORDAN MARAS:

Dobro, znači da rezimiram, ne sjećate se konkretno ni privatizacije Unikonzuma kada je prodavan Todoriću niti bilo koja druga firma od '93. do '95. ih je bilo i uz Jamnicu i Ledo i Zvijezda, znači niti jedno od tih kotizacija se ne sjećate?

Dobro.

Hvala lijepo.

PREDSJEDNIK:

.../Govornik nije uključen./...

univ.spec. ANTE BABIĆ:

Hvala predsjedniče.

Poštovani gospodine Peniću, na samom početku i na to vas je upozorio predsjednik, zapravo odlukom Hrvatskog sabora, formirano je ovo istražno povjerenstvo, ali na prijedlog SDP-a i jedna od porvah točaka je bila zapravo okolnosti stvaranja koncerna Agrokor. U vremenu u kojem ste vi bili, a i prije toga bilo je negdje oko 3637 poduzeća u društvenom vlasništvu, tako sam pročitao.

Je li se možda sjećate brojke koliko ih je privatizirano dok ste vi bili na čelu fonda, kao direktor fonda za privatizaciju od '93.-'95.g?

IVAN PENIĆ:

Ne sjećam se, ali znam da je to bio jedan intenzivan proces u smislu i pretvorbe i privatizacije. Pretvorbe s time, da je puno poduzeća, pretvoreno, da je vrlo malo privatizirano, da su tek radnici, bivši radnici upisali dio kapitala. Da se na natječaj nije nitko javio i da su dionice prenesene na ove fondove.

Dakle, da i konstituirana su društva kapitala, dionička društva, tako kako je taj kapital bio raspoređen.

univ.spec. ANTE BABIĆ:

Na drugi dio mog pitanja, ste djelom odgovorili, a zapravo, taj nastajanje koncerna Agrokor, za vaše vrijeme, od '93.-'95.g. doživio je svoju najveću ekspanziju, recimo to tako.

U javnosti se stvara mijenje, zapravo da je privatizacijom, određenom dijela tih tvrtki, zapravo Agrokor uništavao te tvrtke, evo npr. od Jane, da je on zapravo ulagao u razvoj takvih tvrtki.

Spomenule ste Janu i Belje i Vupik. A je li tada možda i kroz fond za privatizaciju, a i kroz vas osobno se razmišljalo o tome da je takvom privatizacijom zapravo koncern Agrokor postao jedan oligopol, što bi dugoročno možda moglo štetiti hrvatskom gospodarstvu.

IVAN PENIĆ:

Moje mišljenje je da je Agrokor ostao prevelik i za 2000. tada kad su došli ove velike tvrtke i znači, Belje i Vupik i Pik Vrbovec i Mercator to su ogromna sredstva, koja su se morali uzeti krediti, da bi se te tvrtke kupile a potom i ogromna sredstva, koja su se trebala uložiti, da se te tvrtke osposobe uopće da budu konkurentne na tržištu.

Prema tome, u to vrijeme, tih godina, moje je mišljenje da je Agrokor, jako dobro kontrolirao sve te poslove i da nije bio neki mastodont, kao što je postao i za 2000.

univ.spec. ANTE BABIĆ:

Samo jedno pitanje predsjedniče.

Vi ste bili direktor fonda za privatizaciju 2 g. nakon toga ste vili ministar unutarnjih poslova, sve do 2000.g. 1999. g. umire Franjo Tuđman, na ovim istražnom povjerenstvu, veliki dio svjedoka, je zapravo i propitivan zbog toga kolika je bila uloga Franje Tuđmana u svemu tome i njegovih savjetnika, poglavice vezno za Agrokor.

I ja bih volio, ako bismo mogli ovdje demistificirati jednu stvar vezano za to vrijeme. Je li se za vrijeme upravljanje državom dr. Franje Tuđmana, zapravo niti jedan gospodarski subjekt prodao više od 50% bilo domaćoj ili stranoj fizičkoj osobi? Iti jedan veliki gospodarski sustav.

IVAN PENIĆ:

Ne znam na koje subjekte mislite, ali ako mislite na super velike i na INA-u i na Podravku i na to, onda bi gotovo mogao reći da onako kroz glavu, da niti jedan takav veliki u tom periodu nije prodan, u postotku većem od 50%.

univ.spec. ANTE BABIĆ:

Hvala lijepo.

prof. dr. sc. IVAN LOVRINOVIĆ:

Hvala lijepo gospodine Peniću.

Imam nekoliko pitanja. Vi ste dakle, bili, vodili ste hrvatski fond za privatizaciju, od kraja 2003.-srpnja, ustvari '93. do srpnja '95. g. U to vrijeme, već smo čuli da je Agrokor ekspandirao, znači Zvijezda, Uni Konzum, DIP Turopolje, Silosi itd. Znači počeo je proces ekspanzije.

No, mene zanima, da kratko odgovorite na sljedeća pitanja, zašto se tijekom rata, okrenuo proces privatizaciji i čija je to bila ideja?

IVAN PENIĆ:

Na to pitanje je meni vrlo teško odgovoriti, Sabor je donio zakon, hrvatska politika je bila takva da se ide u tu transformaciju. U Hrvatskoj nitko nije želio rati, niti je itko planirao rat, on nam je nametnut.

I teško je sada reći, vi sada planirali privatizaciju za vrijeme rata. Ni rat nismo planirali. Prema tome,

društveno vlasništvo, kao što znate, vi bolje od mene, jer ste vrhunski profesor, Ekonomskog fakulteta, da to nije bilo prepoznatljivo, kad smo došli bilo gdje u zapadnu Europu, u Ameriku, još državno vlasništvo nekako.

Međutim, svi su htjeli naravno i da mi imamo društvo, pandam, njima dionička društva, društva s ograničenom odgovornošću itd.

Prema tome, odluka je bila već, doneseni su programi, već izborni programi ali svih stranaka ne samo jedne stranke, izborni programi su bili da uza sve, znači demokratske slobode treba apsolutno ići u jednu vlasničku strukturu gdje će privatno vlasništvo dominirati.

prof.dr.sc. IVAN LOVRINOVIĆ:

Ovako da budem precizniji, vi ste malo šire eksplicirali. Pazite rat je, ljudi su na bojištima, gine se. To se nije moglo izbjeći, nismo o tome odlučivali. Ali ne slažem se da se nije mogla izbjeći privatizacija dok je bjesnio rat.

Vi ste rekli da je to politika donijela. U to vrijeme na vlasti, dakle zemlju je vodila Hrvatska demokratska zajednica. Tko je pokrenuo usvajanje takvog zakona? Dakle netko. Vi ste rekli politika? Tko je, je li to vrh HDZ-a, jesu li to neki ljudi, dakle možete li ih imenovati? Ovo je proces gdje hrvatska javnost očekuje da saznamo dobar dio istine o pretvorbi i privatizaciji. Znači ovo je jedna povijesna prilika da to saznamo.

Dakle, ponovo pitam.

.../Upadica predsjednik: Pitajte ono što je povezano sa predmetom, znači sa Agrokorum./...

Da sa predmetom.

.../Upadica predsjednik, ne razumije se./...

Moram odgovoriti predsjedniče. Na tom konceptu se temelji upravo problem Agrokora. Dakle na tome se temelji problem Agrokora. Jer da nije usvojen taj zakon '93., četvrte ne bi moglo se dešavati. Prema tome, molim vas da to prihvatite.

IVAN PENIĆ:

Čuli ste već danas odgovore. Prvi svjedok je danas odgovorio na ta pitanja tko, kako, zašto, zakon, zašto ne onaj, zašto ovakav zakon. Slušao sam premijera bivšega Manolića, on je odgovorio na ta pitanja.

PREDSJEDNIK:

Pitanje je vama.

IVAN PENIĆ:

A pitanje je ...

.../Upadica predsjednik: Pitanje je vama. Možete reći ne znam, možete reći znam ti i ti. Razumijete? Mislim pustimo što je neki drugi svjedok odgovorio./...

Konkretno o imenima ne znam, ali znam da je to bila, znači politika Vlade i vlasti da se ide u taj projekt.

prof.dr.sc. IVAN LOVRINOVIĆ:

Dobro, dakle odgovor je politika Vlade i vlasti. U to vrijeme se zna tko je bio na vlasti, tko je vodio zemlju. Prvi naš svjedok gospodin Mesić izravno je rekao izrijeком da bez predsjednika Tuđmana, gospodina Škegre i Pašalića ništa značajnije se nije moglo privatizirati u Hrvatskoj.

Slažete li se s time?

IVAN PENIĆ:

Ne.

prof.dr.sc. IVAN LOVRINOVIĆ:

Nakon što ste, recite tko je predložio da se koncept plaćanja u procesu privatizacije odvija na rate do 60 rata na 5 godina?

IVAN PENIĆ:

Ne znam tko je konkretno predložio, to ne znam, zaista ne znam.

prof.dr.sc. IVAN LOVRINOVIĆ:

Je li vi smatrate da je to bio dobar model otplata na 60 rata? I koji je motiv bio jer u to vrijeme ste bili, dakle u vrhu politike odlučivanja? Jel' mislite da je to bila dobra odluka?

IVAN PENIĆ:

Ne, na ovo pitanje naprosto ne znam kako bih odgovorio, pa i ne odgovaram.

prof.dr.sc. IVAN LOVRINOVIĆ:

Dok ste bili predsjednik Hrvatskog fonda za privatizaciju objavljen je nalaz Financijske policije koji je malo prije prezentiran. Poslije ste postali ministar unutrašnjih poslova. Zašto po vašem mišljenju do tada, a posebno do sada nitko u procesu pretvorbe i privatizacije nije pravomoćno osuđen? Odnosno konkretno pitanje u vrijeme dok ste bili ministar unutrašnjih poslova, je li, jeste li imali ikakvu dojavu u slučaju Agrokor kad govorimo o tome jer je u to vrijeme stjecao nove tvrtke, jeste li zaprimili i jednu takvu prijavu, jeste li imali podlogu da postupate po zakonu i evo kratko.

IVAN PENIĆ:

Bilo je takovih prijava. Znam da jedna od njih sigurno je bila i Gradski podrum. Šta se mene tiče kao ministra unutarnjih poslova, a to možete provjeriti kod mojih pomoćnika posebno pomoćnika za kriminalističku policiju.

Ja sam uvijek inzistirao da sve što dođe do njih i k njima procesuiraju.

Dakle, ne da bi ja bilo šta zaustavio, ne daj Bože. Ja sam inzistirao izvolite naprijed sa svim šta imate. Prema tome, ne sjećam se da je bilo za Agrokor bilo kakovih prijava, ali da ih je bilo. Budite uvjereni da bih ja to poslao u proceduru da ih je bilo.

prof.dr.sc. IVAN LOVRINOVIĆ:

Evo još za jedno pitanje. Kada biste se sad mogli vratiti u te godine biste li prihvatili mjesto ravnatelja Hrvatskog fonda za privatizaciju?

.../Upadica predsjednik: Ovo je pitanje malo ... /...

Zašto? U čemu je? Ovo je naknadna spoznaja o svemu.

IVAN PENIĆ:

Znate šta, ovo pitanje je, u pravu ste i vi profesore što pitate i predsjednik. Oboje ste u pravu, ali ono je malo na onaj način da li je potrebno caru platiti porez. Ako u poziciji sam šta god da kažem da ne bi bilo dobro, pa prema tome, neću i ništa reći.

prof.dr.sc. IVAN LOVRINOVIĆ:

Evo ja ću postaviti drugačije pitanje.

Slažete li se sa ocjenama ljudi uvaženi u .../Govornik se ne razumije./... kojih da je razdoblje privatizacije bilo razdoblje pljačke i grabeža u Hrvatskoj?

IVAN PENIĆ:

Ne slažem se.

prof.dr.sc. IVAN LOVRINOVIĆ:

Hvala lijepa. PREDSJEDNIK:

Imamo još pitanja?

NIKOLA GRMOJA:

Evo utvrdili ste da za vrijeme dok ste vi bili ministar nije bilo nikakvih prijava što se tiče Agrokora i da ste vi naložili da se po svim prijavama djeluje. Znači li to da ako je prije bilo, a bilo je prijava za nepravilnosti u Agrokoru a institucije nisu reagirale, da su onda i ti ministri unutarnjih poslova i svi oni koji su bili dio pravosudnog sustava zakazali.

IVAN PENIĆ:

Ne mogu se staviti u poziciju niti jednoga ministra, niti dužnosnika koji ne bi postupio na način ako dođe prijava da to ne ide svojim tokom. To se zna kojim tokom mora ići.

Prema tome policija, državno odvjetništvo itd. Ja sam time bio dovoljno jasan.

NIKOLA GRMOJA:

A kako komentirate da se to nije dogodilo, da nije bilo nikakvog pravosudnog epiloga?

IVAN PENIĆ:

Ne komentiram.

NIKOLA GRMOJA:

Ne komentirate ništa. Dobro.

PREDSJEDNIK:

Ima još netko? Nema.

Ja se zahvaljujem.

IVAN PENIĆ:

Hvala vama.

ZAVRŠENO U 16,20 SATI.